

B/4680

A legfőbb ügyész

országgyűlési beszámolója

az ügyészség 2014. évi tevékenységéről

TARTALOMJEGYZÉK

1. Az ügyészi szervezet	4
2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység	5
2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás	5
2.1.1. A bűnözésre vonatkozó főbb adatok	5
2.1.2. Az ügyészségi nyomozás	9
2.1.3. A nyomozás törvényessége feletti felügyelet	11
2.2. A vádhatósági tevékenység	19
2.3. Gyermek- és fiatalkorúak büntető ügyeiben kifejtett ügyészi tevékenység	24
3. A közjogi ügyészi tevékenység	26
3.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenység	26
3.1.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenységet érintő jogszabályi változások	26
3.1.2. A közérdekvédelmi ügyforgalom statisztikai mutatói és tendenciája	27
3.1.3. A törvényességi ellenőrzési eljárások tapasztalatai	28
3.1.4. Az ügyész részvétele a bírósági eljárásokban	30
3.1.5. Hatósági eljárás kezdeményezése	33
3.1.6. A gyermek- és ifjúságvédelmi közérdekvédelmi tevékenység	34
3.1.7. A legfőbb ügyészhez kapcsolódó jogszabályok	35
3.2. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete	35
4. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata	39
4.1. Kérdések	39
4.2. A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása	41
4.3. Éves beszámolók az Országgyűlés előtt	41
5. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége	42
5.1. Nemzetközi kapcsolatok	42
5.2. Jogsegély ügyek	45
5.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége	47
6. Az ügyészség személyügyi helyzete	50
6.1. Az ügyészség személyügyi helyzete	50
6.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése	52

7. Az ügyészségi informatika	54
8. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei	57
9. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet	61
9.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége	61
9.2. Az Országos Kriminológiai Intézet	61
1. melléklet: Az ügyészségi szervezetrendszer	
2. melléklet: A Legfőbb Ügyészség szervezete	
Függelék: Statisztikai táblák és ábrák	

Tisztelt Országgyűlés!

Magyarország Alaptörvénye (Alaptörvény) 29. cikkének (5) bekezdésében, valamint az egyes házszabályi rendelkezésekről szóló 10/2014. (II. 24.) OGY határozat (Házszabály) 84. §-ában foglaltak szerint az ügyészség 2014. évi működéséről a 2015. február 16-i statisztikai adatok alapulvételével a következő beszámolót nyújtom be:

1. Az ügyészi szervezet

Az ügyészség feladatait elsősorban az Alaptörvény, továbbá az ügyészségre vonatkozó sarkalatos törvények, nevezetesen az ügyészségről szóló 2011. évi CLXIII. törvény (Ütv.), valamint a legfőbb ügyész, az ügyészek és más ügyészségi alkalmazottak jogállásáról és az ügyészi életpályáról szóló 2011. évi CLXIV. törvény (Üjt.) rögzíti. A feladatok ellátását a korábbi években kialakult szervezeti keretek megfelelően biztosítják.

Az ügyészi szervezet négy szintű. A Legfőbb Ügyészség irányítása alá 5 fellebbviteli főügyészség és 21 főügyészség tartozik. A Központi Nyomozó Főügyészség kivételével a főügyészségek szervezete alapvetően a büntetőjogi, valamint a közjogi tevékenység alapján tagozódik.

A fővárosi és a megyei főügyészségek irányítása alá tartozó járási és járási szintű ügyészségek azokban az ügyekben járnak el, amelyeket jogszabály vagy legfőbb ügyészi utasítás nem utal más ügyészi szerv hatáskörébe, illetőleg ellátják az ügyészségi nyomozásokkal kapcsolatos feladatokat.

2006. február 1-je óta helyi szinten 137 (járási, nyomozó, kerületi, közérdekvédelmi) ügyészség működött. Számuk a múlt év közepén csökkent, amikor is a Barcsi Járási Ügyészség célszerűségi okokból megszűnt. Feladatát a Kaposvári Járási Ügyészség vette át, és részben – az ügyészségen új szervezeti forma – kirendeltség keretében teljesíti.

Az ügyészi szervezethez tartozik a Magyar Ügyészképző Központ, amely elsősorban az ügyészségi fogalmazók képzését és a jogi szakvizsgára való felkészítését végzi, valamint – nem ügyészi szervként – az ügyészség tudományos és kutató intézménye, az Országos Kriminológiai Intézet.

Az elmúlt évben az ügyészi szervezeti rendszerben a járási ügyészségek számának említett csökkenésén és kisebb kiigazításokon kívül nem történt érdemi változás.

Az ügyészség és a Legfőbb Ügyészség szervezeti felépítését az 1. és 2. melléklet mutatja.

2. A büntetőjogi ügyészi tevékenység

Az ügyészi tevékenység számottevő részét a büntetőjogi feladatok alkotják. Az Alaptörvény 29. cikke meghatározza az ügyészség működésének alkotmányos alapjait. Kimondja, hogy az ügyészség az igazságszolgáltatás közreműködőjeként, mint közvádó az állam büntetőjogi igényének kizárólagos érvényesítője.

2.1. A nyomozás felügyelet, a vádelőkészítés és az ügyészségi nyomozás

2.1.1. A bűnözésre vonatkozó főbb adatok

A 2014. évben iktatott és elintézésre váró ügyek száma 818.050 volt (2013: 901.635).

A 2014. évben 329.303 bűncselekményt regisztráltak. Ez az előző évhez képest 12,8 %-os csökkenést jelent (2003: 413.343, 2004: 418.883, 2005: 436.522, 2006: 425.941, 2007: 426.914, 2008: 408.407, 2009: 394.034, 2010: 447.186, 2011: 451.371, 2012: 472.236, 2013: 377.829).

Az elmúlt évben a regisztrált elkövetők száma a 2013. évi 109.876-ról 108.389-re csökkent. (2009: 120.083, 2010: 129.945, 2011: 120.529, 2012: 108.306).

A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény (új Btk.) 2013. július 1-jei hatályba lépésével bekövetkezett változások miatt a bűnözésnek az egyes fejezetek szerinti szerkezeti megoszlását követő, több évre visszamenően összehasonlításra alkalmas adatai teljes körűen nem állapíthatók meg. Ennek oka, hogy az új Btk. Különös Része az 1978. évi IV. törvénynél (régí Btk.) több, azonban kisebb terjedelmű fejezetet, egy fejezet alá tartozóan pedig részben eltérő bűncselekmény-csoportokat alkotott.

Az egyes bűncselekményekre, illetőleg a tartalmában a régivel egyező fejezetekhez tartozó bűncselekmény-csoportokra vonatkozóan az alábbi főbb adatok adnak tájékoztatást:

A 2014. évben összesen 129 szándékos befejezett emberölést regisztráltak (2010: 133, 2011: 142, 2012: 113, 2013: 138), emberölés kísérlete 105 volt (2010: 142, 2011: 133, 2012: 108, 2013: 105).

Az összébűnözés mértékét döntően meghatározó vagyon elleni bűncselekmények közül a leggyakoribb a lopás. A regisztrált lopások száma a 2014. évben 141.469 volt. A lopások száma a megelőző évhez képest csökkent (2011: 182.073, 2012: 184.896, 2013: 167.657).

A regisztrált csalások száma is csökkent, 2014-ben 33.370 ilyen bűncselekményt követtek el (2010: 32.137, 2011: 27.906, 2012: 36.911, 2013: 37.345).

A korábban a vagyon elleni bűncselekmények körében szabályozott szerzői vagy szerzői joghoz kapcsolódó jogok megsértése a tavalyi évben jelentősen csökkent, 5.785 ilyen bűncselekményt követtek el (2010: 24.194, 2011: 15.504, 2012: 9.945, 2013: 10.309).

A 2014. évben viszont tovább – 17.639-re – növekedett a közlekedési bűncselekmények száma (2007: 23.006, 2008: 19.450, 2009: 17.664, 2010: 16.447, 2011: 14.001, 2012: 13.084, 2013: 14.804).

A közlekedési bűncselekmények között jelentős arányt képvisel a közúton, ittas állapotban elkövetett járművezetés, ezek száma 2014-ben jelentősen emelkedett, 12.494 ilyen cselekményt regisztráltak. A megelőző évekhez képest (2007: 14.157, 2008: 11.523, 2009: 10.438, 2010: 9.710, 2011: 7.623, 2012: 6.915, 2013: 8.891) megállt a kedvező irányú változás.

A közúti baleset gondatlan okozása gyakorlatilag azonos a korábbi évekkel, a 2014. évben 2.689 ilyen bűncselekményt regisztráltak (2012: 2.596, 2013: 2.463).

Embercsempészás az előző évinél több történt, 363 ilyen bűncselekményt követtek el (2008: 186, 2009: 180, 2010: 152, 2011: 155, 2012: 186, 2013: 246).

Hivatalos személy, közfeladatot ellátó személy és a hivatalos személy támogatója elleni erőszak bűncselekményéből 1.086-ot regisztráltak, mely az előző évvel gyakorlatilag azonos (2011: 1.095, 2012: 1.056, 2013: 1.090).

2014-ben az igazságszolgáltatás elleni bűncselekmények száma 3.982 volt, amely az előző évekhez képest emelkedést mutat (2011: 3.054, 2012: 3.262, 2013: 3.155).

Folytatódott a közélet tisztasága elleni bűncselekmények számának emelkedése, az előző évhez képest megháromszorozódott: 2014-ben 3.268 korrupciós bűncselekményt regisztráltak (2010: 481, 2011: 738, 2012: 828, 2013: 1.105). A hivatali vesztegetés bűncselekménye csökkent (141 hivatali vesztegetést regisztráltak), ezzel szemben a gazdasági vesztegetés bűncselekménye négyszeresére emelkedett (1.684 ilyen bűncselekményt követtek el, míg 2013-ban 398-at). A növekedés oka az ún. nyelvvizsga ügghöz kötődik, amelyben egy bünszervezet mintegy 10 éven keresztül szervezte a nyelvvizsga bizonyítványok korrupciós pénz ellenében történő megszerzését.

Jelentősen nőtt a befolyással üzérkedés bűncselekményének száma is: míg 2013-ban 115 ilyen bűncselekményt követtek el, addig 2014-ben 1.416-ot. A növekedés oka négy ügyben feltárt nagyszámú bűncselekményre vezethető vissza. Összesen 14 esetben fordult elő nemzetközi kapcsolatban elkövetett vesztegetés büntette. E bűncselekmény-csoportnak feltehetőleg változatlanul csak a töredéke jelenik meg a statisztikában, a korrupciós bűnözés mértékét a számok nem tükrözik.

A köznyugalom elleni bűncselekmények körében a garázdaság száma a 2014. évben némi emelkedést mutat, 13.628 ilyen bűncselekményt követtek el (2009: 10.384, 2010: 13.279, 2011: 12.724, 2012: 12.871, 2013: 13.092).

A közbizalom elleni bűncselekmények csoportjában az okirattal kapcsolatos bűncselekmények száma – amely magába foglalja a köz- és magánokirat-hamisítást, illetőleg az okirattal visszaélést is – az előző évhez képest ismét csökkent: 2014-ben 31.005 okirattal kapcsolatban elkövetett bűncselekményt regisztráltak (2009: 45.846, 2010: 60.548, 2011: 80.215, 2012: 108.577, 2013: 40.489). Az utóbbi két év jelentősen csökkenő tendenciájának oka a régi Btk. 2013. február 1-jétől hatályos módosításában keresendő, amely szerint az egy vagy több közokirat, magánokirat vagy készpénz-helyettesítő fizetési eszköz egyidejű elvételével megvalósuló lopás törvényi egységet alkot.¹

A kábítószerrel visszaélések előfordulása számottevően nem nőtt, a 2014. évben 6.159 ilyen típusú bűncselekmény miatt kellett eljárni (2004: 6.675, 2005: 7.622, 2006: 6.740, 2007: 4.663, 2008: 5.453, 2009: 4.801, 2010: 5.761, 2011: 5.972, 2012: 5.209, 2013: 5.445).

A pénz- és bélyegforgalom biztonsága elleni, a költségvetést károsító, a gazdálkodás rendjét sértő, a fogyasztók érdekeit és a gazdasági verseny tisztaságát sértő bűncselekmények, valamint a pénzmosás (korábban összefoglaló nevén: gazdasági bűncselekmények) száma egyenletesen emelkedő tendenciát mutatott (2008: 15.870, 2009: 16.752, 2010: 21.119, 2011: 32.490², 2012: 24.001, 2013: 11.390), amely az elmúlt években megtört. Az e kategóriába tartozó bűncselekmények száma a 2014. évben tovább csökkent, az ismertté vált bűncselekmények száma 5.970 volt.

A korábbi években azt lehetett tapasztalni, hogy a költségvetési csalások száma csökkent, mert 2010-ben 2.009, 2011-ben 1.554, 2012-ben 1.523 ilyen bűncselekmény történt. Ez a bűnesetszám-csökkenés 2013-ban változott, mert ekkor 2.206 bűncselekményt regisztráltak, amely az azt megelőző évihez képest emelkedést mutatott. A 2014. évben 2.324 költségvetési csalás vált ismertté.

A fizetőeszközök biztonságához fűződő fontos társadalmi érdek a pénzhamisítás, illetve a készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos bűnözés figyelemmel kísérése, elemzése és a sértett jogtárgy jelentőségével arányos büntetési gyakorlat kialakítása. A pénzhamisítások száma az ezredforduló után 2007-ig nagymértékben emelkedett, a 2011. évben 1.302 pénzhamisítás vált ismertté, míg a 2012-ben regisztrált 1.356 bűneset szám már csak enyhe, 4,1 %-os emelkedést mutatott. A 2013. évben

¹ A Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény hatálybalépéséhez kapcsolódó átmeneti rendelkezésekről és egyes törvények módosításáról szóló 2012. évi CCXXIII. törvény 36. §-a.

² Egy, a gazdasági titok megsértése (régai Btk. 300. §) miatt 2011-ben statisztikailag regisztrált ügyben fordult elő 9.976 bűncselekmény elkövetése.

jelentős csökkenés következett be, hiszen 920 ilyen bűncselekményt regisztráltak, majd 2014-ben a pénzhamisítások száma tovább csökkent 695-re.

A készpénz-helyettesítő fizetési eszközökkel kapcsolatos jogsértő magatartások együttes száma évek óta a legmagasabb volt, s egyúttal folyamatosan emelkedő tendenciát mutatott (2009: 6.238, 2010: 10.465, 2011: 13.542, 2012: 17.841), azonban e bűncselekmény-kategóriában is jelentős csökkenés következett be, ugyanis 2013-ban 5.869, 2014-ben összesen már csak 1.384 ilyen bűncselekményt követtek el, amely visszavezethető az új Btk. megváltozott szabályaira.

Az ügykategórián belül a készpénz-helyettesítő fizetési eszköz hamisítás (2012: 246) száma a 2014. évben az azt megelőző évi 65 bűnesetszámról 202-re emelkedett.

A pénzhamisítást és a készpénz-helyettesítő fizetési eszközök hamisítását, jogosulatlan felhasználását megvalósító bűnelkövetők jellemzően bűnszövetségben, illetve bűnszervezetben, nem ritkán külföldi elkövetők részvételével valósítják meg a bűncselekményeket.

A piacgazdaság zavartalan működésének egyik garanciális eleme a hitelezői követelések kielégítésének biztonsága, amelynek büntetőjogi védelme a gazdasági rend oltalma céljából elengedhetetlen. A csődbűncselekmények számának alakulása jelzi a gazdaság működésében keletkezett zavarok gyakoriságát. Ezekben az esetekben az adós gazdálkodó szervezet fizetőkép telenséggel fenyegető vagy más fizetése képtelen helyzetében a vagyonnal rendelkezni jogosult személy a hitelezői követelések teljesítésének alapjául szolgáló eszközöket elvonja, és ezzel a hitelező kielégítését részben vagy egészben meg hiúsítja. Ez a bűncselekmény tömeges elkövetés esetén torzulásokat eredményez az egymáshoz kapcsolódó gazdasági tevékenységek láncolatában.

A 2013. évben csődbűncselekmény miatt 311 ügyben indult büntető eljárás, ez a 2012. évi 333 üg yhöz képest 6,6 %-os csökkenést jelzett. 2014-ben a csődbűncselekmények száma tovább, 270-re (15 %-kal) csökkent. A tartozás fedezetének elvonása a 2012. évi 62 esethez képest a 2013. évben 70-re (12,9 %-kal), 2014-ben 96-ra (37 %-kal) nőtt.

A versenytárs utánzása nak bűncselekménye (korábbi megnevezése a versenytársakat és a fogyasztókat károsító áru hamis megjelölésének büntette) a 2014. évben 152-re, harmadára csökkent (2012: 200, 2013: 446). Rossz minőségű termék forgalomba hozatala miatt a 2014. évben a korábbi évek néhány esetével szemben (2011: 6, 2012 és 2013: 7-7) nem indult büntető eljárás.

A vásárlók és a fogyasztók sérelmére megvalósult bűncselekmények miatti büntető eljárások ritka előfordulása ellentétes az ilyen magatartások

köztapasztalat szerinti gyakoriságával. A regisztrált büntetőeljárások csekély száma a felderítés hatékonyságának javítását igényli.

Az előzőnél alig sikeresebb a bűnüldözés a pénzmosás tekintetében. Az elmúlt évtizedekben a szervezett bűnözésnek a bűnözői életvitel gazdasági hátterét, pénzügyi biztonságát és leleplezésének konspirációját felszámolni hivatott büntető rendelkezések nem igazán bizonyultak hatékonynak.

A bűnözésből származó illegális jövedelemnek a pénzügyi rendszer felhasználásával legalitás látszatát keltő elfedése az alapcselekmény későbbi felderítését és bizonyítását is megghiúsíthatja. 2010-ben 17, 2011-ben 13, 2012-ben és 2013-ban 16-16 esetben, míg 2014-ben 21 esetben derítettek fel pénzmosást.

A pénzmosás elleni küzdelem érdekében büntetendő cselekmény a pénzmosással kapcsolatos bejelentési kötelezettség elmulasztásának vétsége. E vétség gyanúja miatt 2011-ben, 2012-ben és 2014-ben nem indult eljárás, míg arra a 2013. évben is csak egy esetben volt példa. Ezek az adatok arra utalhatnak, hogy a pénzmosás gyanúját keltő pénzügyi műveleteket az arra kötelezettek bejelentik.

A környezetkárosítás száma (38) csökkenést mutat a korábbi években feltárt bűncselekmények számához viszonyítva (2010: 65, 2011: 68, 2012: 55, 2013: 52). Természetkárosítás miatt 2014-ben és 2013-ban is 125 (2012: 99) bűncselekményt regisztráltak, míg a hulladékgazdálkodás bűncselekménye az előző évhez képest nőtt (2010: 347, 2011: 340, 2012: 374, 2013: 312, 2014: 334).

2.1.2. Az ügyészségi nyomozás

A büntetőeljárás nyomozási szakasza a vád előkészítését szolgálja. A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. törvény (Be.) az ügyészt bármely ügy nyomozására feljogosítja, meghatározott bűncselekmények nyomozását pedig az ügyész kizárólagos hatáskörébe utalja. Az ügyész – kivételesen – a nyomozó hatóságtól magához vont eljárások esetében is teljesíthet nyomozást.

A kizárólagos hatáskörbe utalt nyomozásokat az ügyészség erre kijelölt központi (Központi Nyomozó Főügyészség), illetőleg területi szervezeti egységei (a megyeszékhelyeken és Budapesten működő nyomozó ügyészségek) végzik.

Az ügyészségi nyomozó szervekhez a 2014. évben 12.858 feljelentés érkezett (2008: 7.128, 2009: 8.124, 2010: 9.250, 2011: 8.888, 2012: 10.590, 2013: 11.341). Az elrendelt nyomozások száma 4.474, a befejezetteké 7.260 volt. (Az utóbbi szám a tárgydőszakban befejezett – a korábbi évről áthúzódó nyomozásokra és a nyomozás elrendelése után átvett – ügyekre is vonatkozik.)

A hivatali bűncselekmények és a korrupció elleni eredményesebb fellépés érdekében létrehozott Központi Nyomozó Főügyészség illetékessége az ország egész területére kiterjed, hatáskörét pedig a Be. ügyészségi nyomozásra irányadó rendelkezéseinek keretei között a legfőbb ügyész utasítása szabályozza.

A Központi Nyomozó Főügyészség központi szervezeti egységéhez a 2014. évben 1.107 ügy érkezett³, amely a 2013. évi érkezéshez képest (1.156) 4,2 %-os csökkenést jelent. Az érkezett ügyek közül 724 az érdemi bűnügy (feljelentés), míg 380 az egyéb érkezés, 3 bűnügyben pedig az elkülönítés miatt⁴ külön ügyszámon indult eljárás. A feljelentések döntő többségében bírót, ügyészt, rendőrt és országgyűlési képviselőt érintettek. A büntetőfeljelentések közül 71 ügyben rendelték el a feljelentés kiegészítését, míg 275 ügyben a feljelentést elutasították. Az elutasítás iránt 55 esetben a feljelentés-kiegészítés foganatosítását követően intézkedtek. A feljelentések elutasításának a jogcíme jellemzően bűncselekmény hiánya volt. 268 ügyben a feljelentés áttételéről határoztak, 14 ügyben pedig az ügy iratait magánvádas eljárásra a bíróságnak küldték meg. A Központi Nyomozó Főügyészség a 2014. évben 167 ügyben – 14 esetben a feljelentés kiegészítés után – rendelt el nyomozást.

Az elmúlt évben a nyomozás megszüntetésére 73 ügyben került sor, 29 ügyben emeltek vádat 100 fő ellen, míg 40 ügyben a nyomozás elrendelése után az iratokat más hatósághoz tették át. 25 ügyben a nyomozás folyamatban van.

A feljelentés elutasításáról rendelkező határozatok ellen bejelentett 81 panaszból 74 ügyben a felettes ügyészség a panaszt elutasította, 2 ügyben a Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya a panasznak helyt adott.⁵

Nyomozást megszüntető határozat ellen 22 ügyben érkezett panasz, melynek egy esetben a Legfőbb Ügyészség Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya helyt adott.

A nyomozások túlnyomórészt továbbra is hivatali, illetve korrupciós jellegű, vagyon elleni és közlekedési bűncselekmények, valamint hivatalos személy által elkövetett közokirat-hamisítás büntette miatt indultak.

A Központi Nyomozó Főügyészség központi szervezeti egysége (Általános Ügyek Osztálya, Korrupció Elleni Ügyek Osztálya, Gazdasági Bűnügyek Osztálya) a 2014. évben 29 ügyben 100 fővel szemben emelt vádat, továbbá 4 ügyben 4 gyanúsítottal szemben bíróság elé állításos eljárást kezdeményezett.

³ A Központi Nyomozó Főügyészségre, a regionális osztályaira és a katonai büntetőeljárásra vonatkozó adatok ügyviteli adatok.

⁴ Technikai kóddal érkeztetve.

⁵ A többi ügyben a beszámoló készítésekor a panaszelbírálás folyamatban volt.

A Központi Nyomozó Főügyészség Korruptió Elleni Ügyek Osztálya a főügyészség hatáskörébe tartozó, korruptiós bűncselekmény gyanúját keltő, részben kiemelt ügyként kezelésük miatt több előadót igénylő, rendszerint bonyolult, szerteágazó bizonyítással járó ügyekben járt el. Ezeknek az ügyeknek az általános jellemzője a képzett elkövetői kör összehangolt védekezése, a beismerés hiánya, a legalitás látszatával leplezett elkövetési magatartások. Az osztály tevékenysége a nyomozás alapjául szolgáló feljelentések vizsgálatán túl kiterjed a társhatóságoktól vagy egyéb úton érkező operatív adatok ellenőrzésére is. Az osztály által nyomozott ügyek között a 2014. évben is több olyan ügy volt, amelyekben külön nyomozócsoportok dolgoztak.⁶

A Központi Nyomozó Főügyészség regionális osztályainak ügyforgalmi adatai jól mutatják, hogy a Be. 2014. január 1-jétől hatályos, a katonai büntetőeljárás hatályát kiterjesztő módosítása jelentősen növelte az ügyészségi nyomozás kizárólagos hatáskörébe tartozó büntetőeljárások körét.

A Központi Nyomozó Főügyészség 5 regionális osztályára a 2014. évben 7.239 ügy érkezett, ez az előző évi érkezésnek (3.025) 139 %-os növekedését jelenti. Az érkezett ügyek százalékos megoszlása az egyes osztályok között a következő volt: Budapest 37 % (2.662), Győr 23 % (1.683), Debrecen 15 % (1.078), Szeged 13 % (947), Kaposvár 12 % (869).

Az érkezett ügyek közül 6.085 volt az érdemi bűnügy (feljelentés), míg 1.154 az egyéb érkezés. Az érdemi büntetőügyek közül 465 a nem katonai büntetőeljárásra tartozó, míg 107 minősített ügy volt.

Megállapítható, hogy katonai büntetőeljárásra 5.620 ügy tartozott (2012: 2.359, 2013: 2.017). Az érdemi büntető feljelentések megoszlása a következő volt: 79 %-a a rendőrség, 15,2 %-a a büntetés-végrehajtás, 4,3 %-a a honvédség, 1 %-a a katasztrófavédelem, míg 0,5 %-a a nemzetbiztonsági szolgálatok állományába tartozó személyt érintett.⁷

Kiemelendő, hogy a regisztrált katonai bűncselekmények száma a 2013. évihez képest 4,5 %-kal nőtt. Ez 2014-ben összesen 622 bűncselekményt jelentett az előző évi 595-tel szemben (2012: 470). Szolgálatban kötelességszegés 374, szolgálati feladat alóli kibúvás 106, szolgálati visszaélés 13, előljárói bűncselekmények 45, míg az egyéb katonai bűncselekmények száma 84 volt.

2.1.3. A nyomozás törvényessége feletti felügyelet

Az Alaptörvény 29. cikkének (1) bekezdése és a Be. 28. §-ának (1) bekezdése szerint az ügyész a közvádoló. Az ügyész a vádemelés

⁶ Ilyen volt az ún. bundaügyek, V. László és társai elleni ügyek, H. Dezső ügye, a Nemzeti Adó- és Vámhivatal osztályvezetője (K. Terézia) elleni nyomozás.

⁷ A regionális osztályok a 2013. évről a 2014. évre 526 nyomozást hoztak át, míg a 2014. évről a 2015. évre átvitt nyomozások száma 696 volt.

feltételeinek megállapítása céljából nyomozást végeztet, felügyeli a nyomozó hatóság önálló nyomozását, illetve a Be.-ben meghatározott esetekben a nyomozást maga végzi. A nyomozás feletti felügyelet keretében az ügyész a törvényben meghatározott jogkörei felhasználásával biztosítja, hogy a nyomozó hatóság az önálló nyomozását törvényesen, a vádemelés kérdésében történő döntésre alkalmas módon teljesítse; gondoskodik arról, hogy az eljárásban résztvevő személyek jogait érvényesíthessék.

A befejezett nyomozást követően az ügyész vádat emel, vagy a Be.-ben meghatározott más módon dönt a büntetőeljárás befejezéséről.

A büntetőeljárás rendszerint *feljelentésre* indul meg. A feljelentés alapján vagy nyomozásra kerül sor, vagy a feljelentést el kell utasítani. Nyomozás akkor indítható, ha a feljelentésben közölt adatok bűncselekmény gyanúját keltik, és a nyomozás megindításának nincs törvényes akadálya.

A feljelentés elutasítására elsősorban az ügyész jogosult, hiszen közvádlóként ő felel az állami büntetőigény érvényesítéséért. A törvényben meghatározott esetekben – amelyek megítélése nem jelent nehézséget – a nyomozó hatóság is elutasíthatja a feljelentést. A feljelentést elutasító határozatot a nyomozó hatóság az ügyésznek haladéktalanul megküldi.

A 2014. évben 29.170 feljelentést elutasító határozat érkezett az ügyészséghez (2008: 16.345, 2009: 17.105, 2010: 20.023, 2011: 21.956, 2012: 25.999, 2013: 28.794).

A nyomozó hatóság rendeli el a nyomozást, amennyiben a hatáskörébe tartozó ügyben a feljelentést nála teszik meg, vagy maga észleli a bűncselekmény gyanúját. A 2014. évben a nyomozó hatóság 218.079 általa elrendelt nyomozásról értesítette az ügyészt (2007: 250.882, 2008: 248.775, 2009: 253.023, 2010: 260.176, 2011: 276.390, 2012: 258.419, 2013: 247.097).

2014-ben 90.169 *nyomozást felfüggesztő határozat* érkezett az ügyészséghez (2008: 8.909, 2009: 41.935, 2010: 111.761, 2011: 121.034, 2012: 128.599, 2013: 119.929). Az utóbbi évek jelentős mértékű emelkedését az magyarázza, hogy 2009. augusztus 13-ai hatállyal a Be. nem nyomozást megszüntető, hanem nyomozást felfüggesztő okként szabályozza, ha az elkövető kiléte a nyomozás során nem volt megállapítható. Ez a következőkben ismerttetendő, a nyomozás megszüntetésére vonatkozó határozatok statisztikai mutatóira is magyarázattal szolgál.

A 2014. évben a nyomozó hatóság 112.296 *nyomozást megszüntető határozatot* hozott (2008: 261.739, 2009: 174.748, 2010: 62.099, 2011: 66.916, 2012: 97.329, 2013: 107.863).

A megelőző évről áthúzódott ügyekkel együtt az ügyész az év folyamán összesen 455.495 – az előzőekben részletezett – határozatot vizsgált meg. Ez összesen 10,6 %-kal kevesebb, mint 2013-ban. A nyomozó hatósági

határozatok túlnyomó többségét – 439.018 határozatot (96,4 %) – az ügyész tudomásul vette, 6.692 határozat esetében az annak alapjául szolgáló iratokat bekérte, de nem intézkedett. Az iratok megvizsgálása alapján 4.004 esetben (0,9 %) a határozatot megváltoztatta, 5.781 esetben (1,3 %) pedig a határozat megváltoztatása nélkül egyéb intézkedést tett.

A nyomozó hatóság önállóan végzett nyomozása felett az ügyész *fokozott felügyeletet* akkor gyakorol, ha az ügy ténybeli vagy jogi megítélése bonyolult, a nyomozás során lényeges törvénysértést, mulasztást vagy a nyomozás eredményességét veszélyeztető körülményt észlelt, a terhelt személyi szabadságát elvonó kényszerintézkedés elrendelése vagy a terhelt kihallgatása óta hosszabb idő eltelt, a nyomozás súlyos (tíz évet meghaladó szabadságvesztéssel fenyegetett) bűncselekmény miatt folyik, végül, ha az ügyet kiemelt üggyé nyilvánították.

A fokozott felügyelettel érintett ügyek körét a vádelőkészítéssel, a nyomozás törvényessége feletti felügyelettel és a vádemeléssel kapcsolatos ügyészi feladatokról szóló 11/2003. (ÜK. 7.) LÜ utasítás határozza meg.

A fokozott ügyészi felügyelet gyakorlása esetén az ügyész a nyomozás iratait havonta teljes terjedelmében köteles megvizsgálni, és a nyomozás teljessége, valamint törvényességének biztosítása érdekében a szükséges intézkedéseket megtenni. A nyomozó hatóság az ügyész utasításait akkor is köteles végrehajtani, ha az ügy bármely részletét érintően jogi álláspontja az ügyészi utasításban foglaltaktól eltér.

A fokozott ügyészi felügyelet alá került ügyek száma az előző évben a 2013. évhez képest 4,7 %-kal csökkent. 2014-ben az ügyészség 5.639 ügyben gyakorolt fokozott ügyészi felügyeletet (2007: 6.951, 2008: 6.911, 2009: 7.671, 2010: 7.127, 2011: 5.801, 2012: 5.711, 2013: 5.915). Az iratvizsgálat alapján tett érdemi intézkedések száma a megelőző évhez képest elenyésző mértékben változott (2011: 11.740, 2012: 13.328, 2013: 14.878, 2014: 14.774).

A panasz elintézésének a szabályai változatlanok: a panasz elbírálására, ha a határozatot a nyomozó hatóság hozta, az ügyész, ha az ügyész hozta, a felettes ügyész jogosult. A panasz egyfokú jogorvoslat, további jogorvoslatra általában nincs lehetőség. A törvényben meghatározott külön esetekben (pl.: házkutatás, motozás, lefoglalás) azonban a panaszt elutasító határozat felülbírálati indítvánnyal támadható, amelynek ügyében a nyomozási bíró dönt.

A nyomozó hatóság határozata elleni, elintézésre váró panaszok száma az elmúlt évben 7 %-kal csökkent, 42.578 panaszt kellett elbírálnia az ügyésznek (2006: 9.592, 2007: 25.519, 2008: 34.981, 2009: 38.408, 2010: 46.542, 2011: 47.317, 2012: 47.352, 2013: 45.806). Ebből 24.629 panaszt a gyanúsítás ellen (az összes elintézésre váró panasz 57,8 %-a), 3.766 panaszt a feljelentést elutasító határozat ellen, 1.042 panaszt a nyomozást felfüggesztő, 6.903 panaszt a nyomozást megszüntető határozat ellen

jelentettek be. 1.374 panasz sérelmezte az őrizetbe vételt, 1.047 panasz érkezett a házkutatás, 1.441 panasz a lefoglalás miatt, 2.376 pedig egyéb okból került bejelentésre. A panaszok 9,1 %-ának (3.892 panasznak) helyt adtak, 80 %-át (34.044 panasz) elutasították, a többi egyéb intézkedés volt.

A panaszok ügyészi elbírálását – intézkedések szerint részletezve – az alábbi adatok jellemzik:

A gyanúsítás ellen bejelentett panaszok 2,1 %-ának (507) adott helyt az ügyész.

A feljelentést elutasító határozat elleni panaszból az ügyész 1.019-nek (27,1 %) helyt adott. Ez az arány a megelőző évvel közel azonos volt (2006: 32,6 %, 2007: 33,7 %, 2008: 36 %, 2009: 24,5 %, 2010: 32,8 %, 2011: 30,2 %, 2012: 30,2 %, 2013: 27,4 %). A panaszok csaknem harmadának megalapozottsága arra utal, hogy a nyomozó hatóságok a büntetőeljárás alapjául szolgáló egyszerű gyanú megítélésekor nem kellő körültekintéssel jártak el.

A nyomozó hatóság nyomozást felfüggesztő határozata ellen 1.042 panasz érkezett (2008: 49, 2009: 313, 2010: 1.204, 2011: 1.115, 2012: 1.163, 2013: 1.245), amelyből az ügyész 286 panasznak adott helyt (27,4 %). E tény utalhat arra, hogy az ismeretlen tettes ellen indult nyomozásokban a nyomozó hatóság a nélkül döntött a nyomozás felfüggesztéséről, hogy minden szükséges intézkedést megtett volna az elkövető kilétének megállapítására.

A panasszal támadott nyomozást megszüntető határozatok száma a 2014. évben 6.903 volt (2008: 4.387, 2009: 4.893, 2010: 6.457, 2011: 6.864, 2012: 7.280, 2013: 7.113). Az ügyész 1.544 panasznak (22,4 %) helyt adott.

Az elmúlt évben 1.374 bűnügyi őrizet ellen jelentettek be panaszt (2008: 1.868, 2009: 1.868, 2010: 2.000, 2011: 1.998, 2012: 1.663, 2013: 1.607), amelyből az ügyész 105-nek (7,6 %) helyt adott. Az alaposnak talált panaszok aránya 11,7 %-kal nőtt az előző évihez képest, amely változatlanul arra utal, hogy az őrizetbe vétel törvényi feltételeinek megítélését illetően a hatóságok esetenként nem kellő megalapozottsággal jártak el.

A házkutatás ellen bejelentett panaszok száma az előző évvel gyakorlatilag azonos, 1.047 volt (2006: 599, 2007: 612, 2008: 787, 2009: 848, 2010: 1.027, 2011: 1.032, 2012: 1.109, 2013: 1.109), amelyből az ügyész 14 panaszt (1,3 %) talált megalapozottnak.

A lefoglalással kapcsolatban 1.441 panaszt jelentettek be (2006: 927, 2007: 1.050, 2008: 1.069, 2009: 1.228, 2010: 1.504, 2011: 1.565, 2012: 1.489, 2013: 1.529), amelyből az ügyészi elbírálás során 115 (8 %) bizonyult eredményesnek.

A nyomozó hatóság egyéb intézkedése (vagy annak elmulasztása) miatt bejelentett, összesen 2.376 egyéb panaszból 302-t talált az ügyész alaposnak.

Az ügyésznek a vádemelés előtti eljárása során hozott határozatai, intézkedései, illetőleg intézkedéseinek elmulasztása ellen is panasznak van helye. A 2014. évben saját ügyészi határozatok ellen 6.644 panaszt jelentettek be (2013: 7.361), a helytadások aránya 4,1 % (272 panasz), a panaszok 91,9 %-át felterjesztették a felettes ügyészhez (6.105 panasz), 215 esetben pedig egyéb intézkedést tettek.

Az alsóbb fokú ügyészség határozata elleni elintézésre váró 7.771 panasz 9,5 %-ának (736 panasz) a felettes ügyész helyt adott, 75,2 %-át (5.843 panasz) elutasította, 13,1 %-ában (1.020 panasz) egyéb intézkedést tett.

Ügyészi határozat elleni felülbírálati indítványok száma összesen 37 volt, a bíróság 2 indítványnak adott helyt.

Az ügyész a nála tett feljelentést maga köteles elbírálni, kivéve, ha a feljelentés kiegészítését a nyomozó hatóságra bízta. Akkor is az ügyész bírálja el a feljelentést, ha a nyomozás az ügyész kizárólagos hatáskörébe tartozik, vagy az ügyész egyébként így rendelkezik. A 2014. évben – a tárgydőszak első napján elintézetlen 137 üggyel együtt – összesen 26.334 feljelentést kellett elbírálni (2013: 24.280), az év utolsó napján 249 feljelentés maradt elintézetlen.

Az ügyészségen tett összes feljelentés számának évekig tartó emelkedő tendenciája a 2011-2012. évek megtorpanása után ismét folytatódott (2005: 14.530, 2006: 15.244, 2007: 15.576, 2008: 17.791, 2009: 19.823, 2010: 24.672, 2011: 24.179, 2012: 23.134).

Feljelentés alapján az ügyész 10.582 nyomozást (40,6 %) rendelt el, 5.160 feljelentést (19,8 %) elutasított, 3.943 feljelentés kiegészítéséről (15,1 %) döntött. Feljelentés kiegészítés alapján az ügyész további 796 nyomozást rendelt el, így összesen 11.378 nyomozás elrendelésére került sor. 1.735 feljelentés kiegészítés vezetett a feljelentés elutasításához, amely száma így 6.895 volt.

A feljelentések alapján az ügyész 6.400 egyéb intézkedést tett (24,5 %).

A *biztosíték letétbe helyezése* arra szolgál, hogy lehetővé tegye az eljárást (tárgyalást) a külföldön élő terhelt távollétében, és emellett biztosítsa a pénzbüntetés, a vagyonekbezés és a bűnügyi költség fedezetét. Kisebb tárgyi súlyú bűncselekmény elkövetése esetén erre – a terhelt, illetve a védő kezdeményezésére – akkor van lehetőség, ha a terhelt a várható vagyoni jellegű szankciót fedező biztosítékot letétbe helyezi. Nem engedélyezhető biztosíték letétbe helyezése, ha a bűncselekmény halált okozott. A biztosíték letétbe helyezéséről a vádemelés előtt az ügyész, azt követően a bíróság dönt.

A 2014. évben előterjesztett 95 kérelemből az ügyész 89 esetben engedélyezte a biztosíték letétbe helyezését, 7 kérelmet elutasított. A 2013. évhez képest az előterjesztett kérelmek száma 26,7 %-kal nőtt (2013: 75).

Az *előzetes letartóztatás* a büntetőeljárás során elrendelhető súlyosabb kényszerintézkedés. A terhelt személyi szabadságának teljes elvonását jelenti a bűnösség kérdésében hozott jogerős döntés nélkül [Be. 129. § (1) bekezdés]. Az előzetes letartóztatás célja az, hogy a terhelt a hatóság, illetőleg a bíróság által elérhető legyen, szabadlábban hagyása a bizonyítást ne veszélyeztesse, újabb bűncselekmény elkövetésével az eljárást ne akadályozza. A kényszerintézkedés alkalmazásának az is feltétele, hogy az eljárás célja más, ennél enyhébb korlátozással járó cselekménnyel egyébként nem biztosítható.

Az előzetes letartóztatás elrendeléséről mindig bíró dönt, alkalmazásának szükségességét illetően azonban a nyomozó hatóság és az ügyész is rendelkezik mérlegelési jogkörrel. Időtartamának meghosszabbítására – az eljárás nyomozási és vádemelési szakaszában az ügyész indítványára – is csak a bíróság jogosult. A törvényben meghatározott esetekben és feltételek mellett az előzetes letartóztatást a vádirat benyújtásáig az ügyész is megszüntetheti.

Az előzetes letartóztatás ügyészi indítványozására rendszerint a nyomozó hatóság tesz előterjesztést.

A 2014. évben 6.579 esetben érkezett előterjesztés az ügyészségre a gyanúsított előzetes letartóztatásának elrendelése céljából. Ebből az ügyész 5.143 terhelttel (78,2 %) szemben indítványozta a kényszerintézkedés elrendelését. 176 terhelttel szemben nyomozó hatósági előterjesztés nélkül tett indítványt, így összesen 5.319 terhelt előzetes letartóztatását indítványozta a nyomozási bírónál (2007: 5.301, 2008: 5.660, 2009: 5.960, 2010: 6.355, 2011: 6.245, 2012: 5.861, 2013: 6.673).

A bíróság 4.836 terhelttel (90,9 %) szemben elrendelte az előzetes letartóztatást, míg e helyett 120 terhelt lakhelyelhagyási tilalom alá helyezéséről, s további 114 terhelt házi őrizetéről döntött.

Az ügyész törvényi kötelezettsége annak biztosítása is, hogy az előzetes letartóztatás az elkerülhetetlenül szükséges időre korlátozódjék. Az előzetes letartóztatás határidejének meghosszabbítása előtt az ügyész megvizsgálja, hogy a kényszerintézkedés célja lakhelyelhagyási tilalom vagy házi őrizet elrendelésével elérhető-e.

Az előzetes letartóztatásokból 960 legfeljebb egy hónapig, 1.048 egy és három hónap közötti, 1.957 három és hat hónap közötti ideig tartott; 194-nek (3,5 %) az időtartama több mint egy év volt.

A 2014. év során 3.029 terhelttel szemben került sor előzetes letartóztatás melletti vádemelésre, 1.346 letartóztatottal szemben az ügyész, 243 letartóztatottal szemben a bíróság szüntette meg a kényszerintézkedést.

A személyes szabadságot korlátozó kényszerintézkedések közül legnagyobb számban az *örizetbe vétel* elrendelésére került sor.

A nyomozás elvégzését követően a nyomozó hatóság az iratokat megküldi az ügyésznek. Ekkor az ügyész elsősorban azt ellenőrzi, hogy az ügy vádemelésre alkalmas-e. Az ennek keretében végzett vizsgálat alapján a következő intézkedéseket teheti meg: további nyomozási cselekményt végezhet, vagy annak elvégzéséről rendelkezhet, a nyomozást felfüggesztheti, megszüntetheti, az ügyet közvetítői eljárásra utalhatja, a vádemelés elhalasztásáról határozhat, vádat emelhet, vagy a vádemelést részben mellőzheti.

A nyomozást követő legjelentősebb intézkedés a *vádemelés*, amelyről közvádlóként az ügyész dönt. A vádnak törvényesen beszerzett bizonyítékokon kell alapulnia. Az ügyész gondoskodik arról, hogy az ügy eldöntéséhez szükséges minden tény, bizonyíték és jogi okfejtés a bíróság elé kerüljön.

A Be. 2. §-ának (2) bekezdése meghatározza a törvényes vád fogalmát: „Törvényes a vád, ha a vádemelésre jogosult a bírósághoz intézett indítványában meghatározott személy pontosan körülírt, büntető törvénybe ütköző cselekménye miatt a bírósági eljárás lefolytatását kezdeményezi.” Megalapozott a vád, ha olyan bizonyítékokon alapul, amelyek törvényesen beszerzett bizonyítási eszközökből származnak.

A 2014. évben a nyomozó hatóságtól vádemelési javaslattal érkezett és vádemelésre váró, befejezett nyomozások együttes száma 114.538 volt (2008: 113.217, 2009: 118.887, 2010: 127.893, 2011: 122.822, 2012: 112.344, 2013: 115.947). Az előző évről átkerült 5.902 elintézetlen ügygel együtt 120.440 ügyet (2013: 122.643) kellett a vádemelésre alkalmasság szempontjából megvizsgálni.

A 120.440 ügyből 62.017 ügyben (51,5 %) az ügyész vádat emelt, 14.371 ügyben (11,9 %) a nyomozást megszüntette, 8.396 ügyben (7 %) a vádemelést elhalasztotta, 4.083 ügyben (3,4 %) az ügyet közvetítői eljárásra utalta, 96 ügyben (0,1 %) a nyomozást felfüggesztette.

A vádemelés típusai a következők szerint alakultak: 32.575 ügyben az ügyész vádiratot nyújtott be, 14.695 ügyben a terheltet bíróság elé állította, tárgyalás mellőzésére 16.857 ügyben tett indítványt.

A nyomozás megszüntetésére irányuló javaslattal elintézésre váró ügyek száma 2014-ben összesen 5.732 volt. Az ügyész ebből 4.686 esetben (81,8 %) a nyomozást megszüntette, 80 ügyben vádat emelt, 52 ügyben a vádemelést elhalasztotta, 3 ügyet pedig közvetítői eljárásra utalt.

A nyomozást 7 ügyben függesztette fel. A tárgydőszak első napján elintézetlen ügyek száma 179 volt.

Az ügyésznek az ismertetett érdemi döntések meghozatalára 30, kivételes esetben 60 nap áll rendelkezésére. Nagy terjedelmű ügyben a felettes ügyész legfeljebb 90 napos határidőt engedélyezhet.

A vádemelési javaslatok folytán szükséges intézkedésekre 96.879 ügyben (84,3 %) 30 napon belül, 10.352 ügyben (9 %) 30 és 60 nap között, 7.704 ügyben (6,7 %) 60 napon túl került sor. A 90 napos ügyintézési határidő túllépése a tavalyi évben 243 (2013: 3.384) esetben fordult elő.

A nyomozás megszüntetésére irányuló javaslattal érkezett ügyek elintézési határideje is hasonlóan alakult: az elintézésre váró ügyek 90,8 %-ában 30 napon belül, 4,5 %-ában 30 és 60 nap között, 4,6 %-ában pedig 60 napon túl került sor az ügyészi intézkedésre.

Az összes elintézésre váró 126.172 ügyből (vádemelési és megszüntetési javaslat) a múlt év utolsó napján 5.684 ügy maradt elintézetlen.

A *közvetítői eljárás* kisebb súlyú ügyekben az elkövető és az áldozat között a bűncselekmény folytán keletkezett konfliktus kezelésének azon módja, amikor az állami büntetőigény érvényesítésével szemben a sértett és a terhelt közötti megegyezés, valamint az okozott sérelem elkövető általi jóvátétele kerül előtérbe. Az intézmény célja a sértett sérelmeinek kompenzációja mellett a terhelt jövőbeni jogkövetésének elérése és a büntetőeljárás elhúzódásának megakadályozása. Közvetítői eljárásra utalásra általában a nyomozás befejezését követően – az ügyész mérlegelése alapján – kerül sor, bár annak a vádemelés után, az elsőfokú bírósági eljárásban is helye van.

Az ügyet a bűncselekmények törvényben meghatározott eseteiben az ügyész akkor utalhatja közvetítői eljárásra, ha a büntetőeljárás tartama alatt ahhoz a gyanúsított és a sértett előzetesen önként hozzájárul.

A 2014. évben az ügyész 4.464 terhelt ügyét utalta közvetítői eljárásra (2011: 4.382, 2012: 4.446, 2013: 4.467), míg 3.625 közvetítői eljárásra irányuló kérelmet elutasított (2011: 3.640, 2012: 3.293, 2013: 3.540). Az eljárás eredményességére tekintettel 3.182 terhelttel szemben az ügyész az eljárást megszüntette. A közvetítői eljárás után 367 terhelttel szemben a vádemelést elhalasztotta, 855 terhelttel szemben pedig vádat emelt.

A bírósági út elkerülésének további lehetőségei: a nyomozás megrovás alkalmazásával történő megszüntetése, a vádemelés részbeni mellőzése és elhalasztása.

A *vádemelés elhalasztásának* indoka a gyorsabb, egyszerűbb büntetőeljárás, ha a büntetőjogi szankcióval elérendő cél egyéb eszközökkel

is megvalósítható. Alkalmazására a kisebb tárgyi súlyú bűncselekményt elkövető terhelttel szemben – az enyhítő körülmények nyomatékos túlsúlyára is figyelemmel – kerülhet sor, ha ennek a gyanúsított jövőbeni magatartásában mutatkozó kedvező hatása feltételezhető.

A 2014. évben az ügyész 11.218 személlyel szemben halasztotta el a vádemelést (2008: 6.715, 2009: 6.974, 2010: 8.168, 2011: 8.666, 2012: 9.103, 2013: 10.877). A jogintézmény alkalmazásának eredményességét a következő statisztikai adatok tükrözik: 6.303 személlyel szemben az eljárást megszüntették a határidő eredményes eltelte folytán, 838 személlyel szemben pedig az eljárás megszüntetését az tette lehetővé, hogy a terhelt a feltételeket teljesítette. Mindössze 1.644 terhelttel szemben vált szükségessé vádemelés.

A vádemelés elhalasztására a 2014. évben 3,1 %-kal több terhelt esetében került sor, a közvetítői eljárásra utalások száma nem változott.

Az eljárás egyszerűsítését, gyorsítását és a munkateher csökkenését szolgálja, amikor a bíróság – az ügyész indítványára vagy hivatalból – tárgyalás, illetve a vádlott meghallgatása és bizonyítás lefolytatása nélkül állapít meg büntetést, illetőleg alkalmaz intézkedést. A 2014. évben az ügyész az összes vádemelés 26,3 %-ában (16.857 ügy) *tárgyalás mellőzésére* tett indítványt. A tárgyalás mellőzésére tett indítványok száma a megelőző évhez képest 7,4 %-kal nőtt.

Az arra alkalmas ügyek gyors lezárását szolgálja *a bíróság elé állítás* intézménye is, amely egyszerű megítélésű, bizonyítási nehézségektől mentes ügyekben alkalmazható a terhelt beismerése vagy tettenérés esetén. Bíróság elé állításra a 2014. évben az összes vádemelések 22,9 %-ában (14.695 ügy) került sor. Öröndetes, hogy a lehető leggyorsabb felelősségre vonást szolgáló eljárások száma a megelőző évhez képest 8,6 %-kal növekedett.

2.2. A vádhatósági tevékenység

A 2014. évben is az új Btk. alkalmazása jelentette a legnagyobb kihívást a büntetőbíróági tevékenységet ellátó ügyészek számára. A törvény alkalmazása során a tárgyéven is sok olyan elvi és gyakorlati probléma merült fel, melynek gyors megoldásával a folyamatban lévő bírósági eljárásokban meg kellett teremteni az egységes jogalkalmazás feltételeit. Jelentős feladat volt az Alkotmánybíróság 23/2014. (VII. 15.) AB határozatának megfelelően biztosítani azon jogerős bírósági határozatok felülvizsgálatát, melyben a legalább három személy elleni erőszakos bűncselekményt elkövetőkkel szemben a régi Btk. 85. §-ának (4) bekezdésében, illetve az új Btk. 81. §-ának (4) bekezdésében írt büntetéskiszabási rendelkezéseket alkalmazták. 2014-ben a büntetőbíróági szakterületet érintően is folytatódott a jogszabályok módosítása, melyek érvényesítése ugyancsak feladatokat rótt az e területen dolgozó ügyészekre.

Annak ellenére, hogy a már említettek szerint 2014-ben jelentősen csökkent a regisztrált bűncselekmények és kis mértékben a regisztrált elkövetők száma, a bíróságok lényegesen több, 67.718 ügyben (2013: 59.296) 88.550 terhelt ügyében (2013: 78.684) hoztak jogerős határozatot. 2014-ben lényegében ugyanannyi ügyben került sor vádemelésre, mint 2013-ban. Ebből következően a 2014-ben jogerősen elbírált ügyek 14 %-os, illetve az érintett vádlottak számának 12 %-os emelkedése a büntetőbírósági tevékenység felgyorsulására utal.

A büntetőbíróság előtti ügyészi tevékenység egyik legjelentősebb területe tavaly is a tárgyalásokon való kötelező részvétel volt. 2014-ben 54.969 ügyben (2013: 48.742) került sor egy- vagy többnapos első fokú tárgyalás tartására. Ezen a területen 12 %-os volt a növekedés.

A 2013. évhez képest (11.359) emelkedett a másodfokú eljárásban befejezett ügyek száma is, a 2014. évben 12.904 volt. Ebből ügyészi részvétellel tartott tárgyalás eredményeként 892 ügyben (2013: 813) született érdemi döntés. Nem jelentéktelen azon ügyek aránya sem, ahol a kötelező ügyészi részvételt nem igénylő nyilvános ülésen az ügyészek személyesen képviselték álláspontjukat. 2014-ben 2.512 ügy nyilvános ülésén, az ülések 24,4 %-án vett részt ügyész (2013: 2.057 ügy, 23,2 %).

Folytatódott a harmadfokú eljárások számának emelkedése, de továbbra is elenyésző maradt. A 2014. évben 164 ügyben (2013: 148) 208 terheltet (2013: 176) érintően harmadfokon emelkedett jogerőre a bíróság érdemi döntése. Emelkedett a kötelező ügyészi részvétellel tartható harmadfokú nyilvános ülések száma is. 2014-ben 149 ügy (2013: 133) nyilvános ülésén vett részt ügyész.

Az ügyészség tárgyalási terhével kapcsolatban összefoglalóan megállapítható, hogy az – a 2012. és 2013. években tapasztalt stagnálást követően – 2014-ben jelentősen növekedett.

Az erre vonatkozó ügyészi indítványoknak megfelelően a 2014. évben ismét jelentősen, 14.527-re (2013: 11.484) emelkedett azon terhelték száma, akiknek az ügyét a bíróság jogerősen bíróság elé állítás keretében bírálta el. Ily módon a jogerős határozattal érintett vádlottak 16,4 %-a (2013: 14,6 %) esetében alkalmazta az elsőfokú bíróság a gyorsított eljárás ezen formáját. Az ügyész bíróság elé állításra vonatkozó kezdeményezése 94,9 %-ban vezetett eredményre.

2014-ben 16.260-ra (2013: 12.619) emelkedett az elsőfokú bíróság által tárgyalás mellőzésével felelősségre vontak száma. Ezzel a 2014. évben tapasztalt emelkedéssel évek óta tartó visszaesési folyamat tört meg. Ennek a gyors és gazdaságos eljárásnak a hatékonyságát mutatja, hogy 14.550 vádlott – az így megvádoltak 89,5 %-ának – esetében jogerőre emelkedett a tárgyalás mellőzésével hozott határozat.

Továbbra is elenyésző számban élnek a vádlottak a tárgyalásról való lemondás lehetőségével. Jelentősen csökkent a vádemelést megelőzően (2013: 136, 2014: 81), és alig emelkedett a vádemelést követően a tárgyalásról lemondó vádlottak száma (2013: 63, 2014: 88). Összességében: ez a büntetőjogi felelősségre vonást egyszerűsítő és gyorsító eljárás nem vált a büntetőeljárás szerves részévé. Hasonlóan csekély a terhelt távollétében lefolytatott és befejezett eljárások száma is.

Az új Btk. által jórészt átalakított büntetési rendszer első teljes évében nem változott a büntetések és intézkedések megoszlásának aránya, annak ellenére, hogy lényegesen nőtt azon terheltek száma, akikkel szemben a bíróság büntetést szabott ki vagy intézkedést alkalmazott. 2014-ben a bíróságok 83.861 vádlottat (2013: 74.347) sújtottak büntetéssel vagy intézkedéssel. A vádlottak 78,71 %-át (2013: 77,22 %) sújtották büntetéssel, 11,73 %-uk (2013: 12 %) esetében mellékbüntetést szabtak ki, valamint 34,7 %-ával (2013: 35 %) szemben intézkedést alkalmaztak.

A bíróság 27 terheltet (2013: 36) sújtott életfogytig tartó szabadságvesztéssel. A csökkenést részben az okozta, hogy az Alkotmánybíróság a már említett határozatában alkotmányellenesnek minősítette a legalább három személy elleni erőszakos bűncselekményt elkövetők esetében halmazati büntetésük szigorítására vonatkozó jogszabályokat. Az ügyészség az Alkotmánybíróság döntését szem előtt tartva 2014-ben is arra törekedett, hogy a kimagasló tárgyi súlyú és a jogbiztonságot alapjaiban veszélyeztető bűncselekmények elkövetőivel szemben példás büntetés kerüljön kiszabásra. Nem hagyható figyelmen kívül azonban az sem, hogy a büntető jogszabályok – meghatározott feltételek fennállása esetén – az erőszakos, többszörös visszaesőkre továbbra is kötelező erővel rendelik az életfogytig tartó szabadságvesztés büntetés alkalmazását.

A bíróság leggyakrabban továbbra is a határozott tartamú szabadságvesztés büntetést szabja ki. A tárgyévben 29.300 terhelttel (2013: 27.578) szemben került erre sor. A végrehajtandó (35 %), illetve a felfüggesztett szabadságvesztések (65 %) egymáshoz viszonyított aránya a 2014. évben sem változott lényegesen.

A tárgyévben a kiszabott büntetések között tovább emelkedett a közérdekű munka büntetések száma (2013: 13.553, 2014: 15.034), de nem változott lényegesen a többi büntetéshez mért aránya (2013: 23,6 %, 2014: 22,8 %).

Az új Btk. – a régihez képest – tágította a pénzbüntetés tételkeretét. Ennek eredményeként némileg nőtt a pénzbüntetéssel sújtott terheltek aránya (2013: 29,1 %, 2014: 32,6 %).

Az új Btk. által beiktatott elzárás büntetést 2014-ben 455 esetben (0,7 %) szabták ki a bíróságok, ami arra utal, hogy megkezdődött a büntetési rendszerbe való beillesztése.

Nem mondható el ugyanez a másik új büntetésről, a sportrendezvények látogatásától való eltiltásról. Ezt mindössze 15 terhelttel szemben szabták ki, ami azt mutatja, hogy alkalmazásának gyakorlata még nem alakult ki.

Az intézkedések közül továbbra is a próbára bocsátást alkalmazták legtöbbször a bíróságok (2013: 15.432, 2014: 16.175). A 2013. július 1-je óta alkalmazható intézkedések közül a jóvátételi munkát 116 esetben alkalmazták, míg az elektronikus adat végleges hozzáférhetetlenné tételének elrendelésére 2014-ben nem került sor.

A tárgyévben az elsőfokú bíróságok 73.819 vádlott (2013: 66.229) ügyében hoztak ügydöntő határozatot. Ennek megfelelően emelkedett az elsőfokú ügydöntő határozatok ellen bejelentett fellebbezések száma is (2013: 15.439, 2014: 17.308). Lényegében nem változott azonban az első fokon jogerőre emelkedett ügydöntő határozatok aránya (2013: 76,6 %, 2014: 76,5 %). 2014-ben 7.798 vádlott (2013: 6.271) esetében élt fellebbezéssel az ügyész az elsőfokú ügydöntő határozat ellen. A fellebbezéseken belül nőtt az ügyészi fellebbezések aránya (2013: 40,55 %, 2014: 45,05 %), valamint emelkedett az ügyészi fellebbezések eredményessége (2013: 52,7 %, 2014: 55,7 %). Az ügyészi fellebbezések 82,3 %-a (2013: 79,2 %) irányult a büntetés súlyosítására, ezek eredményessége nem jelentősen, de emelkedett 27,8 %-ra (2013: 26,6 %). Az ügyész által a büntetés enyhítése végett bejelentett fellebbezések száma változatlanul nem számottevő. A tárgyévben 30 terheltet (2013: 31) érintett ilyen jogorvoslat. Felmentés érdekében a 2014. évben 18 esetben (2013: 10) jelentett be az ügyész fellebbezést.

A váderedményesség változatlanul kedvező, 96,6 %-os volt (2013: 96,4 %).

Olyan arányban, ahogy nőtt a jogerősen elbírált ügyek – s ennek megfelelően a vádlottak – száma, emelkedett a másodfokú bíróságok által hatályon kívül helyezett ügyek száma is. 2014-ben 1.592 terheltet (2013: 1.351) érintett a másodfokú bíróság ilyen határozata.

2014-ben emelkedett némileg a harmadfokon elbírált ügyek (2013: 148, 2014: 164) és vádlottak (2013: 176, 2014: 208) száma, de rendes perorvoslati fórumként továbbra is elenyésző a súlya. Némileg csökkent a harmadfokon hatályon kívül helyezéssel érintett vádlottak aránya (2013: 17 %, 2014: 15 %).

Az egységes jogalkalmazás biztosítása szempontjából igen lényeges az ügyészek rendkívüli jogorvoslati eljárásokban végzett tevékenysége. A 2014. évben 518 felülvizsgálati eljárással érintett ügyben (2013: 478) tettünk nyilatkozatot a Kúria felé. Az ügyészség a terhelték és védők által előterjesztett 365 indítványból 38-at támogatott. Továbbra is igen kedvező, 94,2 % (2013: 89,9 %) az ügyészi felülvizsgálati indítványok eredményessége.

Az Alkotmánybíróság már említett 23/2014. (VII. 15.) AB határozatának megfelelően 46 ügyben 60 terhelt esetében tettünk indítványt az alkotmányellenes jogszabályok alapján kiszabott büntetések felülvizsgálatára. Ez azt eredményezte, hogy jelentősen emelkedett a Legfőbb Ügyészség által hivatalból tett felülvizsgálati indítványok száma.

A törvényesség érdekében a legfőbb ügyész által bejelenthető jogorvoslat iránti kérelmek száma 2014-ben 77 volt (2013: 75). Jogorvoslati indítvány benyújtására 9 esetben (2013: 8) került sor. Az eddig elbírált 7 ügyből a Kúria 6 esetben helyt adott az indítványnak, 1 esetben pedig elutasította azt.

2014-ben jogegységi eljárásra nem került sor. 1 alkalommal kezdeményeztünk jogegységi eljárást, de a Kúria még nem döntött.

A rendkívüli jogorvoslatok közül továbbra is a perújítás fordult elő a leggyakrabban. A tárgyévben 1.334 perújítási kérelem, illetve indítvány (2013: 1.252) érkezett, melyből 945 (2013: 896) került a bírósághoz. Hivatalból 155 perújítási eljárást (2013: 198) kezdeményeztünk, melynek 75,5 %-a, 117 indítvány (2013: 78,6 % 154) bizonyult eredményesnek.

Az ügyészség büntetőbíróság előtti tevékenységének egységesítése érdekében 2014-ben is több elvi állásfoglalást adtunk ki, többek között:

- a kiemelt jelentőségű ügyekkel kapcsolatos büntetőbíróság előtti ügyészi tevékenységről;
- a büntetőeljárás során szerzett bizonyítékok értékeléséről;
- az emberi méltóságot, illetve a közbizalmat sértő egyes bűncselekmények jogértelmezési kérdéseiről.

Több vizsgálatot is végeztünk, melyek eredményeit az elvi irányítás során ugyancsak hasznosítottuk. Vizsgálataink közül említésre érdemes a bíróság elé állítások gyakorlatának elemzése. A vizsgálat tapasztalatainak megfelelően, a bíróság elé állítások számának emelkedése mellett, a 2014. évben emelkedett a tárgyalás mellőzésével elbírált ügyek száma is.

A büntetőeljárás hatékonysága megköveteli, hogy a bíróság és az ügyészség elvi-szakmai alapokon, azonosan értelmezze és alkalmazza a büntetőjog anyagi és eljárási szabályait. Ezt felismerve a Kúria joggyakorlatot elemző csoportjainak munkájában ügyészek is közreműködnek.

A kedvező váderedményesség mellett is szükség van a bíróság előtt eredménytelenül végződött ügyek figyelemmel kísérésére, és az ezekből levonható tapasztalatok hasznosítására. Ennek megfelelően 2014-ben is tételesen ellenőriztük az eredménytelenül végződött kiemelt, kiemelt jellegű és széles közérdeklődés mellett folyó büntetőügyeket. Rendszeressé tettük az egyéb eredménytelen ügyek vizsgálatát is. A tapasztalatokat folyamatosan ismertetjük az ügyészi szervek vezetőivel.

2.3. Gyermek- és fiatalkorúak büntető ügyeiben kifejtett ügyészi tevékenység

A tárgydőszakban a szakterületre tartozó 11.212 vádemelési javaslattal és 425 megszüntetési javaslattal befejezett ügy érkezett a nyomozó hatóságoktól. Az év eleji és év végi korrigálások eredményeként megállapítható, hogy a fiatalkorúak ügyészei összesen 11.730 nyomozással befejezett ügyet intéztek el érdemben, amely a teljes büntető szakág korrigált ügyérkezésének a 9,7 %-át jelenti. A vádemelési javaslattal érkezett ügyek közül a tárgydőszak végén 470 elintézetlen ügy volt, amely 15,5 %-kal kevesebb az előző évinél (556) és 37,5 %-kal kevesebb a 2012. évinél. Az elintézetlen vádemelési javaslatok 87,8 %-a 30 napon belül, 12,2 %-a 30 és 60 nap között érkezett az ügyészséghez. A nyomozás megszüntetési javaslattal az ügyészséghez érkezett ügyek 96,5 %-ában az ügyészek 30 napon belül érdemi döntést hoztak, az év végére mindössze 10 ügy nem került elintézésre, ezek mindegyike 30 napon belül érkezett.

Az ügyészek a befejezett nyomozások iratai közül a vádemelési javaslattal érkezetteket 87,7 %-ban (2012: 84 %, 2013: 87 %), a megszüntetési javaslattal érkezetteket 96,5 %-ban (2012: 94,6 %, 2013: 94,7 %) 30 napon belül feldolgozták, 60 napon belül pedig az ügyek 100 %-a (2012: 95,8 %, 2013: 98,3 %) elintézésre került. A szakterületen az ügyintézési határidő megtartásában ismét jelentős javulás következett be.

Külön említést igényel, hogy az új Btk. 16. §-ában meghatározott bűncselekmények miatt a 2014. évben 35 ügyben indult eljárás 42 – 12 és 14 év közötti – személy ellen, és a terheltek közül 11 fő előzetes letartóztatását rendelte el a bíróság. Az eljárások – egy kifosztás kivételével – rablás büntette miatt indultak. A 2014. évben befejezett ügyekben a 12 és 14 év közötti terheltek közül 7 fővel szemben a nyomozás megszüntetésére, 16 fővel szemben vádemelésre, 1 fővel szemben bíróság elé állításra került sor. A vádemeléssel és bíróság elé állítással befejezett ügyekben 3 fő tekintetében a bíróság jogerős marasztaló ítéletet hozott. A további ügyekben a tárgydőszak végén a nyomozások folyamatban voltak.

A fiatalkorúak elleni büntetőeljárásokban az időszerűség kiemelten fontos. A büntetési cél elérése érdekében a leghatékonyabb intézkedési formák megválasztására, így a büntetőeljárás lefolytatásának törvényes gyorsító lehetőségeire (tárgyalás mellőzése, bíróság elé állítás), valamint a tárgyaláson kívüli elintézési megoldásokra (vádemelés elhalasztása, közvetítői eljárás) e szakterületen különösen fokozott figyelmet kell fordítani.

A bíróság elé állítások száma – a korábbi év jelentős emelkedése ellenére – ismételten csökkent (2013: 362 ügy 376 fiatalkorú, míg 2014: 286 ügy 345 fiatalkorú terhelt). A tárgyalás mellőzésére az ügyész 1.098 ügyben (2013: 1.231) tett indítványt, amely az előző év adataihoz viszonyítva 10,8 %-os csökkenésnek felel meg. Az ügyész a vádemelést 1.502 fiatalkorúval szemben halasztotta el (2013: 1.984), amely 24,3 %-os csökkenést jelent.

A tárgydőszakban az ügyész 354 fiatalkorúval szemben emelt vádat a vádemelés elhalasztását követően. A közvetítői eljárásra utalások száma 512 volt, amely az előző évi adattal (527) összehasonlítva 2,8 %-os csökkenést jelent, ugyanakkor a közvetítői eljárások utáni vádemelések száma tovább emelkedett, 104 személlyel szemben kellett vádat emelni (2013: 85).

A korábbi évek adatai tükrében, a 2011. évtől trendként állapítható meg, hogy a közvetítői eljárásra utalások száma folyamatosan csökken, míg a közvetítői eljárás utáni vádemelések száma folyamatosan növekszik.

A tárgydőszakban az ügyészség 4.376 ügyben 8.232 fiatalkorúval szemben (2013: 4.977 ügyben 9.845 fiatalkorú) emelt vádat. A megelőző évek adatait is vizsgálva megállapítható, hogy – a 2013. év eltérő irányú mozgása ellenére – a 2010. évtől a vádemeléssel érintett ügyek és elkövetők száma folyamatosan csökkenő trendet mutat.

A bíróság a 2014. évben 4.604 szakterületi ügyintézés körébe tartozó ügyben 6.133 vádlott cselekményét bírálta el jogerősen. Vádemeléskor 327 vádlott állt személyi szabadságot korlátozó kényszerintézkedés hatálya alatt, amely – bár a vádlottak számának csekély százaléka (5,33 %) – a megelőző év adataihoz viszonyítva jelentős emelkedésként értékelendő (2013: 233 vádlott).

A tárgydőszakban az elsőfokú bírói döntés ellen az ügyészség 363 vádlott tekintetében nyújtott be fellebbezést. A fellebbezések közül a másodfokú ügyész 31 vádlottat érintően vonta azt vissza. A tárgydőszakban a másodfokú bíróság – a védelmi fellebbezéssel együtt – 503 ügyben 675 vádlott vonatkozásában bíralt el fellebbezést. Az ügyészi fellebbezések országos eredményességi mutatója az elmúlt évhez viszonyítottan tovább javult (2013: 51,65 %, 2014: 53,06 %), a másodfokú bíróság 191 vádlott tekintetében osztotta az ügyész álláspontját. A megyék közötti eltérés azonban továbbra is jelentős, 14,29 % és 100 % közötti.

Harmadfokú eljárásra 5 ügyben 6 vádlott esetében került sor.

A jogerős határozattal elbírált ügyekben a bíróság 5.980 vádlottal szemben szabott ki büntetést (2.796 fő), mellékbüntetést (286 fő), illetőleg intézkedést (4.547 fő). Határozott tartamú szabadságvesztésre 1.618 fiatalkorú vádlottat ítélték, a végrehajtandó szabadságvesztések száma 361, míg a felfüggesztett szabadságvesztések száma 1.257 volt. Évek óta növekedő tendenciát mutat a közérdekű munkára ítélték száma. A tárgydőszakban a bíróság 1.053 vádlottal szemben (2011: 577, 2012: 616, 2013: 794) szabott ki közérdekű munka büntetést. A pénzbüntetések száma 2014-ben – az elmúlt évek csökkenését követően – emelkedett, 74 vádlottal szemben szabták ki.

Az intézkedések körében továbbra is a leggyakrabban alkalmazott a próbára bocsátás volt (2.800 vádlott), amely arányaiban 46,82 %-ot jelent, ezt követte a jelentősen alacsonyabb, de az elmúlt évinél lényegesen nagyobb

számú javítóintézeti nevelés (2013: 169, 2014: 232) és megrovás (2013: 112, 2014: 133) elrendelése. A pártfogó felügyelet alkalmazására 3.693 terhelttel (2013: 3.668) szemben került sor.

A tárgyidőszakban a rendkívüli eljárások közül a felülvizsgálati eljárások száma tovább emelkedett. A 2014. évben 55 ügyben 74 terheltet érintett felülvizsgálati eljárás (2012: 24 ügy, 2013: 33 ügy 37 terhelt), amelyből 44 ügyben 61 terhelttel szemben ügyész nyújtotta be a felülvizsgálati indítványt.

A szakterületi ügyészek hatáskörébe tartozó ügyekben a váderedményesség 98,4 % volt, amely megfelel az elmúlt évek átlagának.

3. A közjogi ügyészi tevékenység

3.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenység

Az Alaptörvény deklarálja, hogy az ügyészségnek a klasszikus vádképviselési funkción túlmenően további hatáskörei is vannak, s ezek a törvényben biztosított jogosítványok a közérdek védelmezőjeként illetik meg.

Az ügyész közérdekvédelmi feladatait részben az Ütv., részben külön törvények határozzák meg.

3.1.1. A közérdekvédelmi ügyészi tevékenységet érintő jogszabályi változások

A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény (új Ptk.) 2014. március 15-i hatályba lépése, valamint a kapcsolódó és egyidejűleg módosuló jogszabályok jelentősen hatottak az ügyészség közérdekvédelmi tevékenységére.

2014. január 1-jén lépett hatályba a polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény (Pp.) azon új rendelkezése, miszerint a lakás- és ingatlanszerzési célú bűncselekményekkel (csalás, zsarolás és uzsora-bűncselekmény) összefüggő polgári jogi igények érvényesítése iránti perekben kötelező az ügyész fellépése.

A 2014. év folyamán léptek hatályba a mező- és erdőgazdasági földek forgalmát szabályozó törvények, amelyek a földforgalmat hatósági jóváhagyáshoz kötötték. Ezzel összefüggésben számos mezőgazdasági igazgatási feladatkört és eljárási szabályt megállapító kormányrendelet született. Az új rendelkezések bővítették a jogszabálysértés esetén az ügyész által orvosolható hatósági döntések körét. Az ingatlan-nyilvántartásról szóló törvény új Ptk.-hoz kapcsolódó módosításának egyik rendelkezése értelmében – amelyet a legfőbb ügyész javasolt – az ingatlan-nyilvántartási bejegyzés hatósági jogkörben történő törlése a tulajdonszerzéshez szükséges, valamint a bejegyzés alapjául szolgáló hatósági döntés ügyészi felhívás nyomán történő visszavonása esetén is lehetővé vált.

A 2014. február 11-én kihirdetett, a termőföld tulajdonjogának megszerzését vagy használatát korlátozó jogszabályi rendelkezések kijátszására irányuló jogügyletek feltárásáról és megakadályozásáról szóló 2014. évi VII. törvény a hatálya alá tartozó jogügyletek semmisségének megállapítása iránti igényérvényesítési joggal ruházta fel az ügyészt, és kimondta, hogy e törvényt a hatálybalépése előtt létrejött jogügyletekre is alkalmazni kell, ha azok jogellenességét 2014. április 12. napjáig nem szüntették meg.

Az ügyészi perindításra tipikusan az ún. zsebszerződésekkel leginkább fertőzött nyugat-dunántúli megyékben került sor. Így például az új jogszabályokon alapuló eljárásában a Zala Megyei Főügyészség 10 keresetet terjesztett elő az illetékes járásbíróknál; ezekben a kifogásolt adásvételi szerződések színlelt, illetve jogszabályi tilalomba ütközésére hivatkozással a semmisség megállapítására tett indítványt, valamint az ingatlanok tulajdonjoga állam javára történő megítélését, illetve az eredeti tulajdoni állapot visszaállítását is kérte a bíróságtól.

3.1.2. A közérdekvédelmi ügyforgalom statisztikai mutatói és tendenciája

A büntetőjogon kívüli ügyészi tevékenység jellemző vonása, hogy az ügyésznek hatáskört biztosító konkrét törvényi előírások lényegében közérdekvédő feladatmeghatározást jelentenek, mind a polgári jogi, mind pedig a közigazgatási jogi, a környezetvédelmi vagy akár a fokozott védelemre szoruló társadalmi csoportok jogainak megővése kiterjedő ügyészi jogosítványokat illetően. Az ügyész közérdekvédelmi tevékenységében a bírósághoz fordulás jogának gyakorlása vált meghatározóvá: a 2014. évben 1.959 peres, 1.312 nemperes eljárást kezdeményeztek az ügyészek.

A korábbi évekhez viszonyítva jelentős emelkedést mutat a közérdekvédelmi ügyek száma: a 2013. évihez képest 69.814 üggyel volt magasabb az érkezés, így a 2014. évben 280.603-ra emelkedett az elintézendő ügyek száma. Az ügyforgalom 42,7 %-át (119.795) változatlanul a szabálysértési jogterületen érkezett ügyek tették ki.

A tárgyévben az *alapítványok és az egyesületek működése törvényességének betartatása* érdekében végzett ügyészi tevékenység számszaki mutatói emelkedését az új Ptk. hatálybalépésével egyidejűleg megváltozott jogszabályi környezet módosulása idézte elő. A 2013. évi ügyszámhoz (19.621) képest csaknem kétszer annyi, 38.061 ilyen tárgyú ügyet iktattak az ügyészi szervek. Az egyesülési jogról, a közhasznú jogállásról, valamint a civil szervezetek működéséről és támogatásáról szóló 2011. évi CLXXV. törvény (Civil törvény) 2012. január 1-jén hatályba lépett rendelkezése szerint a civil szervezetek beszámolója letétbe helyezésének elmulasztása okán az ügyészség értesítése 2014. május 31-ét követően vált esedékessé. A bírósági értesítések alapján az ügyész a konkrét szervezetek törvényességi ellenőrzését minden esetben megindította, és amennyiben az ellenőrzött szervezet a működés törvényességét határidőn belül nem állította

helyre, a jogi személy megszüntetése iránt perindítással élt az illetékes törvényszéknél.

3.1.3. A törvényességi ellenőrzési eljárások tapasztalatai

A *közigazgatási hatósági döntések törvényességi ellenőrzése* a közérdekvédelmi ügyészi tevékenység egyik legsokrétűbb területe. A bíróság által felül nem vizsgált bármely hatósági ügytípusban hozott jogerős döntésre kiterjed az ügyész törvényességi ellenőrzési jogköre. Az ügyészi fellépést megalapozó törvénysértésre utaló adatok az elmúlt évben is jellemzően a határozatokat sérelmező kérelmezőktől jutottak az ügyészség tudomására, de előfordult, hogy a döntést hozó hatóság vagy felügyeleti szerve fordult az ügyészséghez (a Fővárosi Főügyészséghez például 21 esetben) a törvénysértés orvoslása érdekében, ha a törvényben biztosított saját eszközei a jogszabálysértés kiküszöbölését nem tették lehetővé.

A hatósági döntés elleni felhívás benyújtására a határozatok megalapozatlansága, a jogkövetkezmények helytelen alkalmazása vagy a hatóság eljárási kötelezettségének megsértése miatt került sor. A felhívások címzettjei – csekély számú kivételtől eltekintve – a felhívásban foglaltakkal egyetértettek, az ügyész által indítványozott intézkedéseket megtették.

A korábbi évekhez hasonlóan jelentős volt a közlekedési közigazgatási határozatokat sérelmező ügyészi intézkedés iránti kérelmek aránya. A Fővárosi Főügyészség a legtöbb felhívását a másodfokú közlekedési bírságolási feladatokat ellátó budapesti rendőr-főkapitányhoz nyújtotta be.

Az ügyészség a 2014. évben is kiemelt figyelemmel kezelte a termőföldet érintő közigazgatási határozatok törvényességének ellenőrzését.

A Nemzeti Földalapkezelő Szervezet a Fejér Megyei Főügyészséghez fordult ügyészi vizsgálat megindítása érdekében, mert egy magánszemély tulajdonában álló termőföldre vonatkozó vételi ajánlatról nem kapott értesítést, ezért a Magyar Államot megillető elővásárlási jog gyakorlására nem volt módja. A vételi ajánlat haszonélvezettel terhelt, csak együtt eladó ingatlanokra vonatkozott, amelyre elővásárlásra jogosult személyektől érkezett elfogadó nyilatkozat. Az elővásárlásra jogosult vevőkkel megkötött adásvételi szerződés – az elfogadott vételi ajánlathoz eltérően – azt rögzítette, hogy a vevők az ingatlanokat tehermentesen veszik meg, ezért az ingatlanok vételára a tulajdonos és a haszonélvező között megoszlik, továbbá a vevők az ingatlanokat két kivétellel egymás közt megosztották, az egyik vevő 28, a másik vevő 23 ingatlan kizárólagos tulajdonosa lett.

Az ügyész megállapítása szerint a vevők tulajdonjogát az illetékes járási földhivatalok az ingatlan-nyilvántartásba jogszabálysértően jegyezték be. Mivel a kérelem mellékletét képező okiratok, a vételi ajánlat és az elfogadó nyilatkozat más tartalmú szerződés létrejöttét igazolták, mint amelyet az utóbb írásba foglalt adásvételi szerződés tükrözött, az ingatlan-nyilvántartási törvény alapján a bejegyzés iránti kérelmet érdemi vizsgálat

nélkül el kellett volna utasítani. Az egyik járási földhivatal határozata tekintetében további jogszabálysértés is megállapítható volt, mert a tulajdonjog bejegyzése iránti kérelemhez a vételi ajánlat hirdetményi úton történt közlését igazoló okiratot nem mellékeltek. A főügyészség a törvénysértő határozatok orvoslása érdekében felhívásokkal élt, amelyekben a tulajdonjog bejegyző határozatok visszavonását és a bejegyzési kérelmek elutasítását indítványozta. A járási földhivatalok az indítványozott döntéseket meghozták.

A Nógrád Megyei Főügyészség 17 felhívást terjesztett elő olyan termőföldre vonatkozó tulajdonjogot bejegyző határozatok visszavonása érdekében, amelyek esetében a bejegyzés törvényi feltétele, a jogügylet mezőgazdasági igazgatási szerv általi jóváhagyása hiányzott.

A közigazgatási hatóságok által elrendelt egyes kényszerintézkedések – túlnyomórészt elővezetések – foganatosításához a törvényesség biztosítása érdekében ügyészi jóváhagyás szükséges. A 2014. évben 1.019 esetben érkezett közigazgatási hatósági eljárásban történő elővezetés jóváhagyása iránti megkeresés az ügyészi szervekhez. A jóváhagyás megtagadására 74 esetben, a megkeresések valamivel több, mint 7 %-ában került sor.

A *szabálysértési jogterületen* meghatározó ügyészi feladat a szabálysértési hatóságok és az előkészítő eljárást folytató rendőri szervek eljárást megszüntető határozatainak ellenőrzése, amely a 2014. évben összesen 118.012 határozatot érintett. Figyelemmel arra, hogy a rendőri szabálysértési hatóságok megszüntető határozatai már teljes körűen elektronikusan érkeznek az ügyészségre, és az eljárás iratai is közvetlenül megtekinthetők a RobotZsaru Neo rendszerben, lerövidült az eljárás törvényességi ellenőrzésének időtartama. Az iratok elektronikus tanulmányozásával megtakaríthatóvá vált az iratküldés adminisztrációs terhe és költsége. Az ügyész által ellenőrzött megszüntető határozatok túlnyomó többsége törvényes volt. Ennek ellenére az ügyész 1.064 esetben felhívást, 2.021 ügyben kisebb jelentőségű jogszabálysértés miatt jelzést nyújtott be, további 592 ügyben pedig más – leginkább büntető felelősségre vonás iránti – eljárást kezdeményezett. Összesen tehát 3.677 szabálysértési megszüntető határozatot érintően intézkedtek az ügyészi szervek a törvénysértés kiküszöbölése érdekében.

Az elzárás végrehajtását célzó elővezetést elrendelő határozatok törvényességét összesen 90.192 esetben vizsgálta az ügyészség a teljes ügyirat áttekintésével, amelyre igen rövid, legfeljebb 5 napos ügyintézési határidő állt rendelkezésre. A rendőri szabálysértési hatóságoktól eltérően az általános szabálysértési hatóságok – a járási hivatalok – iratai továbbra is papíron érkeztek.

Az elővezetést elrendelő határozatok ellenőrzésének eredményeként az alapeljárásban vagy a végrehajtás során előforduló törvénysértésre tekintettel összesen 6.489 esetben – ebből 420 fiatalkorú elkövetőt érintően – az elővezetést elrendelő határozat hatályon kívül helyezésére került sor.

Kiemelkedően magas az elővezetés végrehajtását törvénysértés miatt megtagadó ügyészi intézkedések aránya Nógrád és Hajdú-Bihar megyékben.

Az ügyész által elbírált szabálysértési panaszok száma az elmúlt évben is emelkedett 9 %-kal. A szabálysértési hatóságok határozataival, intézkedéseivel kapcsolatosan benyújtott panaszok közel egyötödében ügyészi intézkedést szükségessé tevő törvénysértés volt megállapítható, amely miatt 295 esetben a szabálysértési hatóság megpanaszolt intézkedését az ügyész hatályon kívül helyezte, illetve a jogsértést megállapította.

A szabálysértési törvény 2013. évi módosítása új ügyészi jogkört biztosított a szabálysértési végrehajtási eljárásban a pénzbírságot elzárásra átváltoztató bírósági végzés elleni perújítás kezdeményezésének lehetőségével. A közérdekvédelmi szakterület bíróság előtti ügyészi tevékenységének jelentős száma a szabálysértési ügyekhez kapcsolódó új ügyészi hatáskör gyakorlásából származott. E hatáskör gyakorlásával 1.021 (nemperes) ügyben került sor ügyészi fellépésre a törvénysértés orvoslását lehetővé tevő bírói döntés meghozatala érdekében.

A megbízhatósági vizsgálatokkal kapcsolatos feladatok ellátására kijelölt főügyészségek a 2014. évben 947 megbízhatósági vizsgálatot elrendelő határozatot hagytak jóvá, míg 31 esetben megtagadták a jóváhagyást. Tizenegy esetben a vizsgálattal érintett személyekkel (5 rendőr, 2 büntetés-végrehajtás állományába tartozó alkalmazott, 1 tűzoltó, 2 munkaügyi ellenőr, 1 adóellenőr) szemben lefolytatott eljárás büntető feljelentéssel zárult.

3.1.4. Az ügyész részvétele a bírósági eljárásokban

Az ügyész bírósági eljárásban való közreműködésére kétféleképpen kerülhet sor: egyrészt a Pp.-ben foglalt általános felhatalmazás szerint, illetve a külön törvényekben biztosított keresetindítási jog alapján, másrészt pedig a már mások között folyamatban lévő perben történő fellépéssel. A Civil törvényben meghatározott ügyészi törvényességi ellenőrzési feladatok az ügyészi szervek magánjogi tevékenységében jelentős és meghatározó hányadot képviselnek. A magánjogi jogterület ügyforgalmát tekintve a 2014. évben a közhasznúsági nyilvántartásba vételi ügyekkel kapcsolatos ügyészi feladatok ellátása jelentős munkateher emelkedést hozott. Így például csak a Fővárosi Főügyészséghez több mint másfélezer, a civil szervezetek megváltozott adatai nyilvántartásba vételéről rendelkező végzést küldött meg az illetékes bíróság az ügyészt megillető jogorvoslati és perindítási jog gyakorlása érdekében.

A Civil törvényen alapuló, a jogi személy feloszlata iránti perindítási jogával élő ügyésznek a Szegedi Jövőért Polgárőr Egyesület alperes elleni kereseti kérelmére a megismételt eljárásban a Szegedi Ítéltábla határozatában megállapította, hogy a perindításra okot adó feltételek megalapozottan fennálltak, és az egyesületet feloszlatta.

Az egyesületi szabadság alapján létrehozott, különleges jogosítványokkal rendelkező, politikai tevékenységet folytató pártok a közhatalom gyakorlásában az országgyűlési választások eredményeként vesznek részt. A jogalkotó az ügyészt jogosítja fel a párt működésének megszüntetésére, illetve a szervezet megszűnésére irányuló keresetindításra a pártként való elismerés törvényi feltételeinek hiánya esetén, vagy akár amiatt, hogy a tevékenységével felhagy. A párttörvény felhatalmazása alapján a 2014. évben 43 esetben fordult az ügyész a bírósághoz.

A Pp. 9. §-a (2) bekezdésének új szabálya az ügyész perbeli fellépését alapozta meg az olyan adásvételi szerződés érvénytelenségének megállapítása és ingatlan kiürítése iránt indult perben, ahol a kereseti tényállás szerint a vevők súlyos fenyegetéssel megvalósuló, zsarolás büntetőjogi tényállását is kimerítő magatartásukkal a szerződés megkötésekor mentálisan retardált, befolyásolható, akaratgyenge személyisége miatt az eladót fenyegetéssel bírták rá a szerződés aláírására, de a vételárat nem fizették ki részére. A példaként említett ügyben az első fokon jogerőre emelkedett ítélet az ügyészi indítvánnyal egyezően rendelkezett arról, hogy a peres felek által megkötött adásvételi szerződés érvénytelen, ezért a felperes tulajdonjogát – eredeti állapot helyreállítása jogcímén – az ingatlan-nyilvántartásba vissza kell jegyezni.

Az anyagilag ellehetetlenült, pénzügyileg kiszolgáltatott személyek megsegítésére a jogalkotó és a jogalkalmazó is kiemelt hangsúlyt fektet. *Az uzsorásokkal szembeni hatékony fellépés* rendszerint a büntető szakág és közérdekvédelmi szakterület ügyészeinek az együttműködésével valósul meg. Előfordult több alkalommal – például Heves megyében –, hogy az uzsorás szerződés érvénytelenségének a megállapítása és a jogkövetkezmények alkalmazása iránti keresetindítás során az ügyész évi 1200 %-os kamatra felvett pénzkölcsön miatt fordult a bírósághoz. Aktív ügyészi perbeli szerepvállalásra volt szükség az uzsorásokkal szemben Jász-Nagykun-Szolnok és Borsod-Abaúj-Zemplén megyében is; előbbiben 35, utóbbiban 27 peres eljárás kezdeményezése történt a szorult helyzet kihasználásával feltűnően aránytalan előnyt tartalmazó szerződések semmisségének megállapítása érdekében.

A környezet- és természetvédelmi törvények felhatalmazása alapján az ügyész is jogosult keresetet indítani a környezetveszélyeztető, állatvédelmi szabályokat sértő magatartástól eltiltás, illetve a környezetveszélyeztetéssel okozott kár megtérítése iránt. Az ügyészek e jogszabályi felhatalmazással élve a 2014. évben 17 keresetet nyújtottak be, amiből 7 állatvédelmi, 8 természetvédelmi (védett természeti érték, terület elpusztítása) és 2 környezetvédelmi (levegőszennyezés) tárgyú volt, többségében eltiltásra, kisebb részben kártérítésre irányultak. A már befejeződött peres eljárásokban a bíróságok a keresetnek helyt adó ítéleteket hoztak. Például a Siófoki Járásbíróság eltiltotta az alpereseket a védett természeti értékeket veszélyeztető tevékenységtől, és kötelezte őket az okozott 750.000 forint kár megtérítésére; a Tiszafüredi Járásbíróság kötelezte az alperest védett állat (erdei fülesbagoly) elpusztítása miatt kártérítésre; az Ózdi Járásbíróság

6 évre eltiltotta az alperest az ebtartástól, mert – a büntető bíróság által megállapítottan – állatkínzást okozva magára hagyta öt kutyáját.

A cégeljáráásban való közreműködés körében a 2014. évben az ügyészek 84 esetben – az előző évit (58) több mint 44 %-kal meghaladó számban – terjesztettek elő keresetet cégbejegyző (változásbejegyző) végzések hatályon kívül helyezése érdekében, ebből 42 kereset a közhasznú jogállásra vonatkozó változásbejegyzést elrendelő döntéseket támadta. Az ügyészi intézkedéssel érintett gazdasági társaságok jellemzően röviddel a törvényi határidő lejártát megelőzően, gyakran elkésztetten, hiányos vagy hibás tartalmú létesítő okiratok és mellékletek alapján kérték a közhasznú jogállásuk nyilvántartásba vételét.

Az ügyész az elmúlt évben 635 esetben kezdeményezte a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárását amiatt, mert a cégjegyzékbe bejegyzett adatok törvénysértőek, a létesítő okirat vagy a cégjegyzéki adatok hiányosak voltak, illetve a cég nem tartotta be a működésére vonatkozó jogszabályi rendelkezéseket. Ilyen intézkedésre adott okot például, ha a köztulajdonban álló gazdasági társaságok nem tettek eleget a közérdekű adatok vonatkozásában fennálló közzétételi kötelezettségüknek, ha a cég a székhelyén nem volt található, vagy ha a vezető tisztségviselő(k) megbízatása lejárt. Az ügyészek által kezdeményezett cégtörvényességi felügyeleti eljárások nagyobb hányada a törvénysértés kiküszöbölésével fejeződött be, de több esetben előfordult, hogy a törvénysértés orvoslását elmulasztó, illetve „fantomizálódott” cégek cégjegyzékből való törlésére került sor az ügyész kezdeményezésének eredményeként.

Az általános szerződési feltételek tisztességtelensége miatt az ügyészség a 2014. évben – az azt megelőző évi 13 ügyszám képest valamivel kevesebb – 10 keresetet terjesztett elő. Az ügyészek ingatlanforgalmazással, utazásközvetítéssel foglalkozó gazdasági társaságok mellett pert indítottak fogyasztói csoportokat szervező és működtető, illetve biztosítási és egyéb pénzügyi tevékenységet végző szervezetek ellen is, továbbá a közérdekű keresetindítás eszközével éltek internetes webáruházakat üzemeltető gazdálkodó szervezetek ellen.

Az ügyészség nagy hangsúlyt fektet *a fogyasztóvédelemmel* kapcsolatos jogosítványai gyakorlására is, melyek a fogyasztókat ért jogsértések orvoslása érdekében egyrészt a fogyasztóvédelmi hatóságok határozatainak törvényességi ellenőrzését, másfelől közérdekű kereset előterjesztését jelentik a fogyasztók széles körét érintő, illetve jelentős jogsértések esetén.

A Nógrád Megyei Főügyészség által kezdeményezett fogyasztóvédelmi perben a Kúria a 2014. évben meghozott ítéletével kimondta, hogy az óvodai játszótérek szabályszerű, balesetveszélyt kizáró működéséért az üzemeltető önkormányzatok felelősek, jogsértés esetén velük szemben kötelező a fogyasztóvédelmi bírság kiszabása.

A Heves Megyei Főügyészség illetékességi területén a beszámolási időszakban jogerősen befejeződött perben a bíróság az ügyészi keresettel egyezően akként rendelkezett, hogy a hulladékszállítást végző közszolgáltató megsértette a fogyasztónak a szolgáltatás és ellenszolgáltatás arányosságához fűződő jogát azzal, hogy bár kétféle méretű hulladékgyűjtő edény közül választhatott, ennek ellenére a kisebb után is a nagyobbra megállapított térítési díjat kellett fizetnie.

Az ügyészt a törvények nem csak peres és nemperes eljárások kezdeményezésére jogosítják fel, hanem – a már említettek szerint – lehetővé teszik számára azt is, hogy a már megindult bírósági eljárásban felleljen. Így például a *megelőző távoltartásra irányuló nemperes eljárásban* az ügyészt korlátozás nélküli fellépési és indítványtételi jog illeti meg. Az elmúlt években az ilyen ügyekben történt ügyészi fellépések száma ugrásszerűen megnövekedett. Míg például 2012-ben 991 távoltartási tárgyú bírósági nemperes eljárásban lépett fel az ügyész, a 2014. évben már 1.418 ügyben jelentette be fellépését. A legmagasabb előfordulási arány Borsod-Abaúj-Zemplén megyében volt érzékelhető, ahol 644 ilyen ügy zárult ügyészi közreműködéssel.

3.1.5. Hatósági eljárás kezdeményezése

Az Ütv. feljogosítja az ügyészt, hogy a tudomására jutott jogsértés vagy jogszabálysértő mulasztás miatt – a jogszabályban megállapított feltételek fennállása esetén – hatósági eljárást kezdeményezzen. A közérdekvédelmi ügyészi fellépésnek ez az eszköze különösen a környezet és természet veszélyeztetése, a környezeti károkozás esetén hatékonyan szolgálja a megelőzést, a helyreállítást és a felelősség érvényesítését.

A 2014. évben a környezetvédelmi jogterületen 460 hatósági eljárást kezdeményeztek az ügyészségek (2013: 376). Arányaiban több eljárást kezdeményezett a Zala (69), a Borsod-Abaúj-Zemplén (60), a Jász-Nagykun-Szolnok és a Somogy Megyei Főügyészség (43-43).

A hatósági eljárás kezdeményezésére okot adó jellemző magatartás például az engedély nélküli hulladékkezelés (nagy mennyiségben gyűjtenek akkumulátorokat, hűtőgépeket, roncsautókat, melyek szétszerelése műszaki védelem nélkül, környezetszennyező módon történik, savakkal, olajjal szennyezve a talajt és a talajvizet, kábelégetéssel a levegőt), a zajos, bűzös ipari tevékenység, az engedély nélküli bányászat vagy fakivágás, erdőpusztítás, a tiltott módon folytatott vadászat, halászat, továbbá a védett madarak példányainak, fiókáinak és élőhelyeinek elpusztítása, haszonállatok, kedvtelésből tartott állatok bántalmazása.

Új jelenség a hulladékká vált (roncs) gépjárművek (illegális bontás céljából) külföldről való behozatalának elszaporodása különösen Zala megyében, továbbá az orvhalászat és az orvvadászat növekvő száma (jellemzően Borsod-Abaúj-Zemplén, Somogy és Szabolcs-Szatmár-Bereg megyékben).

A Zala Megyei Főügyészség 2014. évi kezdeményezései nyomán például eddig összesen közel 10 millió forint környezetvédelmi bírságot, Vas megyében az ügyészség által kezdeményezett hatósági eljárásokban összesen 2.880.000 forint állatvédelmi és 2.431.500 forint erdővédelmi bírságot szabtak ki. A Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Főügyészség kezdeményezésére engedély nélkül végzett autóbontási tevékenység és veszélyes hulladék nem megfelelő kezelése miatt a környezetvédelmi hatóság 1.579.500 forint hulladékgazdálkodási bírságot rótt ki.

3.1.6. A gyermek- és ifjúságvédelmi közérdekvédelmi tevékenység

Az ügyészség törvényi felhatalmazás alapján ellenőrizheti a gyermekvédelmi szolgáltató tevékenységet ellátó intézmények működésének törvényességét. A 2014. évben az ügyészség 25 speciális gyermekotthonban tartott átfogó országos vizsgálatot, amely kiterjedt a gyermeki jogok érvényesülésének, az intézményi működésnek és az ellátásnak az ellenőrzésére. A korábbi évekhez hasonlóan kiemelt figyelmet fordított az ügyészség a személyes szabadságot korlátozó intézkedések jogszerűségének ellenőrzésére is.

Összegző megállapításunk szerint: a vizsgált intézmények működése törvényességi szempontból megfelelő, a feltárt törvénysértések nagy része dokumentációs jellegű, jogszabályban meghatározott értesítési kötelezettségek elmulasztásából, nem megfelelő formában történő teljesítéséből, továbbá abból eredt, hogy a vizsgált intézmények még nem alkalmazkodtak teljes mértékben az új jogintézményként bevezetett gyermekvédelmi gyámsággal összefüggésben hatályba lépett jogszabályváltozásokhoz. Az ügyészség a törvényességi ellenőrzések során feltárt jogszabálysértések kiküszöbölése érdekében 24 kiemelt intézkedést nyújtott be az intézmények vezetőihez.

Az ügyészség részére megküldött gyermektartásdíj megelőlegezéséről rendelkező határozatokból megállapíthatóan az egyes járási gyámhivatalok döntéseikben a jogosultsági időtartam megállapítása tekintetében eltérő gyakorlatot folytattak, ezért a joggyakorlat egységesítése érdekében a Legfőbb Ügyészség a területi ügyészségek számára az Emberi Erőforrások Minisztériumával egyeztetett állásfoglalást adott ki. Ezen túlmenően büntetőeljárás, vagy további hatósági eljárás kezdeményezésére is sor került a gyermek- vagy fiatalkorú védelme, tartása érdekében a gyermekvédelmi jelzőrendszer megfelelő szintjén. A 2014. évben az eljárás kezdeményezések száma 265, a büntető felelősségre vonás kezdeményezése 337 volt, 254 felhívással és 677 jelzéssel éltek a gyermek- és fiatalkorúak ügyében a közérdekvédelmi szakterületen eljáró ügyészek.

A *hozzátartozók közötti erőszak* miatt alkalmazható távoltartásról szóló törvény előírása alapján a hozzátartozók közötti erőszak veszélye miatt 655 esetben élt jelzéssel az ügyészség a családvédelmi koordinációért felelős szervekhez.

3.1.7. A legfőbb ügyészhez kapcsolódó jogosítványok

Törvényi felhatalmazás alapján a legfőbb ügyész jogegységi eljárást kezdeményez a Kúria előtt, illetve a Kúria előtti jogegységi eljárásban gyakorolja a törvényben meghatározott jogköröket. A 2014. évben a Kúria jogegységi tanácsának megkeresése alapján közérdekvédelmi szakterületet érintő jogegységi határozat meghozatala iránti indítványra a legfőbb ügyész 5 alkalommal tett nyilatkozatot.

A 2014. október 6-tól hatályos 3/2014. Polgári jogegységi határozat legfőbb ügyészi indítvány folytán született, és a Kúria az indítvánnyal egyezően kimondta, hogy mérsékelt összegű felügyeleti illeték viselésére kell kötelezni azt a céget, amely a cégbíróság törvényességi felügyeleti eljárásában megjelölt törvényt sértő állapotot nem vitatja, határidőben megszünteti, illetve a törvényes működést helyreállítja.

A bevezetése óta eltelt idő igazolta, hogy Magyarországon is jól alkalmazható a külföldön (például Hollandia, Belgium) bevált intézmény az *amicus curiae* – „a bíróság barátja” –, amely atipikus peres szerepvállalási tevékenység. A Kúria a rendkívüli jogorvoslati eljárásban véleménynyilvánítási lehetőséget biztosított a legfőbb ügyésznek például a korábban kormánytisztviselőként dolgozó felperes különadó megfizetésére kötelező határozat bírósági felülvizsgálata iránti perében.

A legfőbb ügyész a közúti járművek forgalomba helyezésének és forgalomban tartásának műszaki feltételeiről szóló 6/1990. (IV. 12.) KÖHÉM rendelet módosítását kezdeményezte, mert az a címzettek számára nem értelmezhető egyértelműen, és ezzel sérti a jogbiztonságot. A rendelet az indítványnak megfelelően 2014. november 1-jétől módosult.

A Kúria elnökénél a legfőbb ügyész a joggyakorlat-elemző csoportok tevékenységének tárgyköre tekintetében észrevételeket tett. A munkacsoportokban az ügyészség a közérdekvédelmi szakterületen is képviselteti magát.

3. 2. A büntetés-végrehajtás törvényességi felügyelete

A büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi (bv. felügyeleti) szakterületnek a korábbi évekhez hasonlóan kiemelt feladatát képezi valamennyi büntetés, büntetőjogi intézkedés, a legsúlyosabb jogkorlátozással járó eljárásjogi kényszerintézkedések, továbbá az egyéb, nem büntetőjogi jogszabályokban előírt szankciók, jogkorlátozások végrehajtásának jogállami szempontú kontrollja.

Az elmúlt évben a bv. felügyeleti tevékenység hatóköre tovább bővült, 2014. január 1-jétől a szakterület ügyészei látják el a központi elektronikus hozzáférhetetlenné tételi határozatok adatbázisának törvényességi felügyeletét is.

A 2013. évhez képest bekövetkezett feladatnövekedést jól szemlélteti az érkezések számának alakulása. 2014-ben a büntetés-végrehajtást érintő, ügyészségekhez benyújtott panaszok, kérelmek és bejelentések száma 4.351 volt, ami 31,7 %-os növekedést jelent (2013: 3.303). A kérelmek, panaszok és bejelentések vonatkozásában helyt adó döntés meghozatalára az esetek 12,8 %-ában, felelősségre vonás kezdeményezésére az ügyek 0,3 %-ában került sor.

A főügyészségek büntetés-végrehajtási tárgyú panaszt, kérelmet, illetőleg bejelentést elutasító állásfoglalásai ellen az elmúlt évben 207 panasz (2013: 124) érkezett a Legfőbb Ügyészség Büntetés-végrehajtási Törvényességi Felügyeleti és Jogvédelmi Önálló Osztályára, amely 12,5 %-ban (2013: 18,5 %) adott helyt a bejelentett panaszoknak. A panaszoknak helyt adó másodfokú döntések arányának szignifikáns csökkenése az elsőfokú ügyészi munka színvonalának javulását jelzi.

2014-ben a büntetés-végrehajtási bírák (bv. bírák) eljárásaiban 21.108 ügy fejeződött be jogerősen. A bv. felügyeleti ügyészek 12.325 esetben jelen voltak a bv. bírói meghallgatáson, illetőleg tárgyaláson, és közreműködésükkel elősegítették a törvényes határozat meghozatalát, valamint az eljárás gyors lefolytatását.

A szabadságvesztés végrehajtásához kapcsolódó bv. bírói határozatokra vonatkozó számadatok közül az elítéltek jogi helyzetét leginkább befolyásoló feltételes szabadságot érintő bv. bírói döntések statisztikai adatainak kiemelése indokolt. 2014-ben 4.558 elítéltet bocsátottak feltételes szabadságra, 1.227 személynek a feltételes szabadságra bocsátását a bv. bírák mellőzték, 27 elítélt feltételes szabadságát pedig azért szüntették meg, mert azok a pártfogó felügyelet magatartási szabályait súlyosan megszegették.

A bv. bírák az elmúlt év folyamán 1.359 elítéltet helyeztek enyhébb fokozatba, szigorúbb fokozatba helyezésre ugyanakkor csak 46 esetben került sor. Az enyhébb végrehajtási szabályok alkalmazását elrendelő bírósági döntés 302, e szabályok alkalmazását megszüntető bv. bírói határozat pedig 12 elítélt vonatkozásban született.

Az elmúlt évben a közérdekű munka végrehajtásával kapcsolatos, intézkedést igénylő kezdeményezések száma 18.535 (a növekedés a 2013. évhez képest 56,3 %-os). A közérdekű munka szabadságvesztésre történő átváltoztatására irányuló ügyészi indítványok száma (2.799) 2013-hoz (2.921) viszonyítva némi csökkenést mutat.

A fiatalok terhelteket érintő bv. bírói eljárások tekintetében említést érdemel, hogy az elmúlt évben a bv. bírák 40 javítóintézeti nevelésre ítéltet bocsátottak el ideiglenesen, az ideiglenes elbocsátás megszüntetésére ugyanakkor csak 2 esetben került sor.

A személyes szabadsággal összefüggő törvénysértések megszüntetése egy jogállamban azonnali intézkedést igényel. Ezt biztosítja a bv. felügyeleti ügyészek vizsgálati és intézkedési jogköre. Az elmúlt évben a bv. felügyeleti ügyészek összesen 8.285 (2013: 6.836) vizsgálatot végeztek. Ezek eredményére figyelemmel a szakterületi ügyészek büntetőeljárást 35 esetben, szabálysértési eljárást 6 alkalommal, fegyelmi eljárást 3 ízben kezdeményeztek.

A szakterület ügyészei ellenőrzéseik segítségével az elmúlt évben is feltárták a büntetés-végrehajtás területén előforduló jogszabálysértéseket, és azok megszüntetése, valamint megelőzése érdekében is határozottan felléptek. 2014-ben a bv. felügyeleti ügyészek 15 esetben (2013: 20) éltek rendelkezéssel, míg felhívás kibocsátására 180 esetben (2013: 79) került sor. A 2013. évi adatokhoz képest az elvégzett vizsgálatok számában tapasztalható 21,2 %-os, valamint az említett ügyészi intézkedések számában bekövetkezett 97 %-os növekedés a szakterületi ügyészek aktivitásának jelentős mértékű fokozódását mutatja.

A bv. felügyeleti ügyészek által lefolytatott vizsgálatok tárgyát többek között az alábbiak képezték:

- a kitoloncolás végrehajtásának törvényessége,
- a fogvatartottakkal szemben lefolytatott kártérítési eljárások törvényessége,
- a fogva tartó intézetben lefolytatott fegyelmi eljárások törvényessége,
- a fogvatartottak elhelyezése,
- az elkülönítésre vonatkozó szabályok betartása,
- a fogvatartottak egészségügyi ellátása,
- a fogvatartottak szabad levegőn tartózkodása,
- az elkobzás és a vagyonelkobzás végrehajtása,
- a pártfogó felügyelet végrehajtása.

A szakterület ügyészeinek hosszú idő óta kiemelt feladatát képezi a fogvatartottakkal való bánásmód törvényességének folyamatos ellenőrzése. A 2014. évben a korábbi évekhez hasonlóan hazánkban a fogvatartottakkal való bánásmód – bár nem volt mentes az eseti jelleggel előforduló hibáktól, hiányosságoktól – általában megfelelt a nemzetközi jogi normákban és ajánlásokban megfogalmazott elvárásoknak, valamint a hatályos jogszabályokban előírtaknak. Az ügyészi szervek az esetenként feltárt hiányosságok megszüntetése érdekében a szükséges, törvényes intézkedéseket minden alkalommal megtették.

A főügyészségek intézkedései alapján megállapítható, hogy a fogvatartottak elhelyezési körülményei számos fogva tartó intézetben szenvedtek különböző hiányosságoktól, amelyek több esetben eredményeztek törvénysértő bánásmódot, illetve vezettek az emberi méltóság sérelméhez. E téren a legnagyobb problémát a büntetés-végrehajtási intézetek (bv. intézetek) zsúfoltsága jelenti, emellett alkalmanként a törvényes bánásmód sérelmét idézték elő az egyéb, elégtelennek minősülő fogva tartási

körülmények – így pl. a zárkák rovarfertőzöttsége – is. A bv. felügyeleti ügyészek a túlszűfolttság, illetve a nem megfelelő fogva tartási körülmények miatt esetenként rendelkezéssel, illetőleg felhívással éltek az érintett bv. intézetek parancsnokai felé.

Az említetteken kívül a fogva tartási intézetekben tartott vizsgálatok során feltárt jellemző jogszabálysértések a következők voltak:

- az őrök a fogvatartottakkal szemben emberi méltóságot sértő kifejezéseket, illetőleg tegező megszólítást használtak,
- a fogvatartottak ágyneműjét nem cserélték ki az előírt gyakorisággal,
- a fogvatartottak leveleit a bv. intézetből késedelmesen továbbították,
- a zárkákban kialakított mellékhelyiségeket nem különítették el megfelelően a zárka többi részétől,
- nemdohányzó fogvatartottakat dohányzó fogvatartottakkal együtt helyeztek el,
- az elkülönítésre vonatkozó szabályokat nem tartották be.

Az elmúlt esztendőben a főügyészségek a Legfőbb Ügyészség iránymutatása alapján országos vizsgálatot végeztek a rendőrségi előállítások során történő bilincshasználat jogszerűségének tárgyában. A vizsgálat a következő jellemzően előforduló, ügyészi intézkedést igénylő hiányosságokat tárta fel:

- a megvizsgált, kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült rendőri jelentésekben rögzített történeti tényállásokból sok esetben nem derült ki a bilincshasználat konkrét oka, így nem lehetett megállapítani, hogy arra jogszerűen került-e sor vagy sem;
- azokban az esetekben, amelyekben a bilincshasználat konkrét oka a kényszerítő eszköz alkalmazásáról készült jelentésekből nem derült ki, a szolgálati előjárók általában csupán formális felülvizsgálatot végezve minősítették a bilincshasználatot szakszerűnek, szükségesnek, jogszerűnek és arányosnak.

A főügyészségek a feltárt törvénysértések megszüntetése érdekében a szükséges intézkedéseket minden esetben megtették, az országos vizsgálat nyomán törvénysértő gyakorlat vagy mulasztásban megnyilvánuló törvénysértés miatt összesen 46 felhívást nyújtottak be az érintett rendőri szervek vezetőihez.

A főügyészségek bv. felügyeleti ügyészei ugyancsak a Legfőbb Ügyészség iránymutatásának megfelelően vizsgálták meg 2014-ben a külföldi állampolgárságú szabadságvesztésre ítélték bv. intézetbe történő befogadásának törvényességét és fogva tartásának jogszerűségét. Az országos vizsgálat megállapította, hogy a külföldi állampolgárságú elítéltek befogadása, fogva tartása a hazai bv. intézetekben alapvetően jogszerűen történt, néhány bv. intézetben azonban jogszabálysértő gyakorlat, illetőleg egyedi ügyekben elkövetett jogszabálysértés került feltárássra (pl. az anyanyelv, az elítélt által ismert más nyelv használatához fűződő jog

érvényesülésével vagy az állampolgárság szerint illetékes diplomáciai, illetve konzuli képviseletnek a befogadásról történő értesítésével kapcsolatban).

A Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala Bűnügyi Nyilvántartó Hatósága (BNYH) működése ügyészi törvényességi felügyeletéhez kapcsolódóan említést érdemelnek a bírósági mentesítésről rendelkező, valamint a büntetés vagy intézkedés végrehajthatóságának elévülését megállapító bírói döntések. A múlt évben végzett vizsgálatok azt mutatták, hogy a bírósági mentesítés tárgyában hozott határozatok alapján többször volt szükség ügyészi intézkedésre a törvényes állapot helyreállítása érdekében, mivel a bírósági mentesítés törvényi feltételei a bírói döntés ellenére nem álltak fenn. A végrehajthatóság elévüléséről szóló bírói végzések felülvizsgálata, valamint a nyilvántartási (mentesítési és selejtezési) határidők rögzítésének ellenőrzése – a korábbi évekhez hasonlóan – minden esetben megtörtént. A 2014. évben megvizsgált, elévülést megállapító bírói határozatok ügyészi intézkedést nem igényeltek.

Ügyészi hatáskörbe tartozik a bíróságok által a BNYH részére eljuttatott jogerős bírói döntésről szóló adatlapok törlésének felügyelete. Az adatlapok törlésére tipikusan rendkívüli jogorvoslat (perújítás, felülvizsgálat vagy ritkábban a törvényesség érdekében bejelentett jogorvoslat), valamint új összbüntetési ítélet miatt kerül sor. A BNYH adatlapok törlésével kapcsolatos gyakorlata nem igényelt ügyészi intézkedést.

A bv. felügyeleti szakterület a 2010. év vége óta végzi a kitoloncolások végrehajtásának törvényességi felügyeletét, melyet az Európai Bizottság folyamatosan figyelemmel kísér. A közúton végrehajtott kitoloncolások törvényességi felügyelete intenzitásának fokozása érdekében a bv. felügyeleti ügyészek 2014. március 1-jétől a korábban eseti jelleggel lefolytatott ellenőrzések helyett a rendszeres, havi két alkalommal végzett ellenőrzésekre tértek át. A légi úton történő kitoloncolások törvényességi felügyeletének keretében a szakterületi ügyészek tavaly 10 alkalommal ellenőrizték a kényszerintézkedések végrehajtását a származási országba történő visszaszállításig.

4. Az Országgyűlés és az ügyészség kapcsolata

4.1. Kérdések

Az Alaptörvény 7. cikkének (1) bekezdése alapján az országgyűlési képviselő kérdést intézhet a legfőbb ügyészhez a feladatköréhez tartozó bármely ügyben.

Az országgyűlési képviselők 2014-ben 21 írásbeli kérdést és 7 azonnali kérdést intéztek a legfőbb ügyészhez. Szóbeli kérdés nem érkezett.

A legfőbb ügyészhez intézett írásbeli kérdések:

- „Milyen konkrét lépések történtek az áfacsalások ügyében?”, Dr. Schiffer András (LMP) K/13755,
- „Indult-e eljárás a napvilágot látott áfacsalás ügyekben?”, Vágó Gábor (LMP) K/13882,
- „Ki sértette meg a sajtó számára adható tájékoztatás rendjéről szóló 19/2012. (X. 9.) LÜ utasítást?”, Dr. Szanyi Tibor (MSZP) K/13948,
- „Hol tartanak az ügyek?”, Gögös Zoltán (MSZP) K/13957,
- „Az ügyészség módszereiről”, Dr. Bárándy Gergely (MSZP) K/13971,
- „Mindent megtesz-e az ügyészség?”, Dr. Schiffer András (LMP), Vágó Gábor (LMP) K/14018,
- „Az ügyészség politikai szerepkörben?”, Dr. Vadai Ágnes (független) K/130,
- „Jelentett-e be kizárási okot a vádhatóság képviselője Molnár Gyula és Lakos Imre büntetőperében?”, Novák Előd (Jobbik) K/351,
- „Politikai motiváció az ügyészség működésében?”, Fodor Gábor (független) K/445,
- „Miért hátráltatja az Ügyészség a jobbikos elszámoltatást?”, Kepli Lajos (Jobbik) K/462,
- „Minden gyanú felett?”, Dr. Vadai Ágnes (független) K/1042,
- „Minden gyanú felett II.”, Dr. Vadai Ágnes (független) K/1139,
- „Minden gyanú felett III.”, Dr. Vadai Ágnes (független) K/1352,
- „Indult-e eljárás a játszótéri visszaélésekkel kapcsolatban?”, Sallai R. Benedek (LMP) K/1437,
- „Nyomoznak-e még a Föminél?”, Szilágyi György (Jobbik) K/1449,
- „Mit tesz a legfőbb ügyész a nyelvvizsgabotrány kivizsgálása érdekében?”, Szelényi Zsuzsanna (független) K/1553,
- „Mit tesz a legfőbb ügyész a beutazási botrány kivizsgálása érdekében?”, Szelényi Zsuzsanna (független) K/1701,
- „Valóban megvalósult a vagyonvesztés a Magyar Posta gépjárműeladásai ügyében?”, Dr. Staudt Gábor (Jobbik) K/1921,
- „Mi lett a következménye az OLAF által Magyarországon lefolytatott, lezárt, a hazai vádhatóságnak átadott további lépéseket igénylő ügykörökkel?”, Lukács Zoltán (MSZP) K/2046,
- „Milyen témakörben indultak büntetőeljárások az OLAF kezdeményezésére?”, Lukács Zoltán (MSZP) K/2215,
- „Hogyan is működik a gyakorlatban a zero tolerancia a korrupciós ügyekben?”, Lukács Zoltán (MSZP) K/2312;

azonnali kérdések:

- „Különböző mércével mér az Ügyészség?”, Dr. Varga László (MSZP), Gúr Nándor (MSZP) A/360,
- „Miért védi az ügyészség az MSZP politikusbűnözőjét?”, Novák Előd (Jobbik) A/479,

- „Ön szerint nem gyanús, hogy Szijjártó Pétert állítólag a szülei tartják el, Semjén Zsoltot pedig a kiskorú gyerekei?”, Novák Előd (Jobbik) A/1573,
- „Hogy kerül a zöld dosszié és a trafik a szőnyeg alá?”, Dr. Schiffer András (LMP) A/2052,
- „Mikor hozzák nyilvánosságra a 34 korrupciós ügyet?”, Lukács Zoltán (MSZP) A/2063,
- „Mikor hozzák nyilvánosságra a 34 korrupciós ügyet?”, Lukács Zoltán (MSZP) A/2156,
- „Meddig maradunk következmények nélküli ország?”, Dúró Dóra (Jobbik) A/2160.

4.2 A mentelmi jog felfüggesztésének indítványozása

A legfőbb ügyész indítványozza az országgyűlési képviselők – az Alaptörvény 4. cikkében biztosított – mentelmi jogának felfüggesztésére irányuló eljárást az országgyűlésről szóló 2012. évi XXXVI. törvényben és a Házzsabályban szabályozottak szerint. A legfőbb ügyész a mentelmi jog felfüggesztését büntetőügyben a vádirat benyújtásáig terjeszti elő a házelnökhöz. Szabálysértési ügyben pedig akkor indítványozza az országgyűlési képviselő mentelmi jogának felfüggesztését, ha arról önként nem mond le.

A 2014. évben a legfőbb ügyész 2 országgyűlési képviselő, valamint az országgyűlési képviselőkkel azonos, illetve ahhoz hasonló mentelmi joguk miatt további 5 személy (2 országgyűlési képviselőjelölt, 1 bíró, 1 európai parlamenti képviselő, 1 diplomáciai mentességgel rendelkező személy) mentelmi jogának felfüggesztését indítványozta.

Szabálysértési ügyben a 2014. évben 2 alkalommal érkezett megkeresés mentelmi jog felfüggesztése iránt. Az egyik esetben az országgyűlési képviselő lemondott az eljárást akadályozó mentelmi jogáról, ezért a szabálysértési hatóság felelősségre vonásról rendelkező jogerős határozatáról értesítette a legfőbb ügyész a házelnöket. A másik esetben a bíró ellen a mentelmi jog felfüggesztésének kezdeményezése megtörtént.

4.3. Éves beszámolók az Országgyűlés előtt

2014. november és december havában került sor a 2009., 2010., 2011., 2012., 2013. évre vonatkozóan az ügyészség tevékenységéről szóló országgyűlési beszámolók megvitatására. 2014. november 27-én az Igazságügyi Bizottság, december 15-én az Országgyűlés plenáris ülése vitatta meg és fogadta el az előző 5 év – korábban, a tárgyévet követő években egyébként írásban benyújtott – legfőbb ügyészi beszámolóit.

5. Az ügyészség nemzetközi tevékenysége

5.1. Nemzetközi kapcsolatok

Az ügyészség nemzetközi kapcsolatainak egyik hangsúlyos részét 2014-ben is a kétoldalú legfelsőbb szintű találkozók tették ki, amelyek két különböző, egyaránt prioritást élvező csoportba sorolhatók: az európai uniós partnerek és a keleti partnerek csoportjába.

Az európai uniós legfőbb ügyészekkel való találkozások sorát január 9. és 10. között Mladen Bajic horvát legfőbb ügyész budapesti látogatása nyitotta, melynek során a magyar legfőbb ügyészen kívül fogadta a vendéget a Kúria elnöke, valamint a Közigazgatási és Igazságügyi Minisztérium államtitkára.

Március 6. és 7. között bemutatkozó látogatáson járt Magyarországon Jaromir Ciznar szlovák legfőbb ügyész és három helyettese. A magas rangú delegáció és a vendéglátó megbeszélései mindenekelőtt az adócsalás és a költségvetési csalás kettős büntethetőségének kérdéseiről, valamint a szakmai kapcsolatokat érintő egyéb aktuális témákról szóltak.

Májusban – a 2013. novemberi budapesti találkozó viszontlátogatásaként – a legfőbb ügyész Párizsba utazott, ahol Jean-Claude Marin mellett a Semmitőszék Büntető Kollégiumának első főtanácsnoka és az Ügyvédi Kamara elnöke fogadta.

Július 2. és 4. között Dr. Polt Péter Lengyelországban vett részt kétoldalú találkozón, melynek során Varsón kívül Krakkóba is ellátogatott. Kiemelt programja volt továbbá a látogatásnak az Auschwitzi Emlékhely felkeresése, ahol elhelyezte a megemlékezés koszorúját a magyar holokauszt 70. évfordulója alkalmából.

A hagyományosan kiváló szlovák-magyar legfelsőbb szintű ügyészségi kapcsolatokat jól példázza, hogy a szlovák legfőbb ügyészi látogatás viszonzására már szeptemberben sor került Pozsonyban, illetve Trencsénben.

A keleti partnerekkel folytatott kétoldalú kapcsolatok keretében az első találkozóra március 17. és 21. között került sor. A mongol legfőbb ügyész akadályoztatása miatt Tsendsuren Byambatsogt legfőbb ügyész helyettes háromfős küldöttség élén látogatott Magyarországra. Dr. Polt Péter a látogatás során biztosította mongol partnereit, hogy a magyar ügyészi szervezet saját tapasztalatainak átadásával szívesen támogatja a gyorsan fejlődő és jelentős gazdasági, társadalmi átalakulás előtt álló távol-keleti ország igazságszolgáltatási rendszerének fejlődését.

Június 3-án miniszterelnöki küldöttség tagjaként hazánkban járt Daulbajev Askhat Kajzullaevics, a Kazah Köztársaság legfőbb ügyésze, akit Dr. Polt Péter kapcsolatfelvétel céljából fogadott. Az együttműködés formáinak meghatározása érdekében a felek abban állapodtak meg, hogy

2015-ben Asztanában együttműködési megállapodásban rögzítik szakmai kapcsolataik kereteit.

Augusztus 26. és 28. között Irkutszkban került sor „Az ügyészségek szerepe a nemzetközi szervezett bűnözés elleni küzdelemben” című konferenciára, ahol a magyar legfőbb ügyész előadóként vett részt. A konferenciát megelőzően annak házigazdája, Jurij Csajka orosz legfőbb ügyész Moszkvában a számos résztvevő közül a magyar legfőbb ügyészt fogadta hivatalában, hogy négy szemközt tekinthessék át a kétoldalú kapcsolatok aktuális kérdéseit.

A 2010. júniusi magyar-vietnámi legfőbb ügyészi találkozó viszonzásaként szeptember 27. és október 3. között a legfőbb ügyész Vietnámban tett hivatalos látogatást. Hanoiban a magyar delegációt a vendéglátó mellett fogadta az államelnök, a Legfelsőbb Bíróság elnöke és a közbiztonsági miniszter.

Dr. Polt Péter az európai, illetve regionális szinten folytatott ügyészségi szakmai együttműködési formák kereti között is aktív tevékenységet fejtett ki.

Június 10. és 11. között Hágában került sor az Európai Unió tagállamai legfőbb ügyészeinek Konzultatív Fórumára, ahol Dr. Polt Péter az európai elfogatóparancs alkalmazásának tapasztalatairól és a korrupció elleni küzdelemről tanácskozott kollégáival.

Az Európai Unió tagállamainak legfelsőbb bíróságai mellett működő legfőbb ügyészek Hálózatának ülése október 22. és 24. között volt Trierben, ahol a magyar legfőbb ügyész előadást tartott a felállítandó Európai Ügyészség (EPPO) ún. hálózati modelljéről. Ebben a modellben az EPPO a delegált európai ügyészek decentralizált hálózataként működne. A delegált ügyészek az EPPO hatáskörébe tartozó ügyekben járnának el nemzeti szinten, államuk nemzeti jogrendszerének keretein belül. E hálózatot koordinálhatná és támogathatná egy továbbfejlesztett és megerősített, az Eurojuston belül vagy az Eurojusthoz kapcsolódóan kialakított, az együttműködésért központilag felelős egység. A delegált európai ügyészek együttműködése a közös nyomozócsoportokéhoz hasonlítana azzal az eltéréssel, hogy állandó jelleggel működne.

A Visegrádi Csoport országainak legfőbb ügyészei évenkénti találkozójának állandó témája szintén az EPPO felállítása. 2014-ben a regionális legfelsőbb szintű ügyészi együttműködési fórum elnöki teendőit a magyar legfőbb ügyész látta el. A május 15. és 17. között Balatonlellén megrendezett találkozón a felek aláírták az ún. Balatoni Nyilatkozatot, mely kimondja, hogy „A V4-ek legfőbb ügyészei aggályukat fejezik ki amiatt, hogy a Tanácsban az EPPO jövőbeni hatásköreinek tisztázása nélkül folynak a tárgyalások annak struktúrájáról. Ehhez képest a hatáskörök pontosítását, a lehetséges ügyek számának becslését, és végül a struktúra meghatározását magában foglaló, fokozatos szabályozási attitűd tűnik kívánatosnak.

Figyelmet kell fordítani az EPPO és a nemzeti hatóságok hatásköreinek pontos elhatárolására.”

A magyar legfőbb ügyész a létrehozása óta tagja az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága tanácsadó testületeként működő Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsának (CCPE). A CCPE 2014. évi tevékenysége kiemelkedő jelentőséggel bír, mert a december 15. és 17. között megtartott plenáris ülés elfogadta az ügyészekre vonatkozó európai normák és alapelvek címet viselő 9. véleményét, az ún. Római Kartát, amelynek kidolgozásában a legfőbb ügyész mindvégig intenzíven részt vett. A nagy horderejű és referenciaértékű dokumentum bevezetőjében többek között a következőket olvashatjuk: „A tagállamok jogrendszerei nagyban különböznek egymástól, különös tekintettel az ügyészek feladat- és hatásköreire. Mindazonáltal, minden jogrendszerben általános kötelezettség az Emberi Jogok Európai Egyezménye és az Emberi Jogok Európai Bírósága esetjoga szerint meghatározott és értelmezett emberi jogok és alapvető szabadságok tiszteletben tartása.”

A magyar legfőbb ügyészt a CCPE-ben kifejtett sok éves szakmai munkájának eredményeként és elismeréseként decemberben Rómában ismét a CCPE munkacsoportjának tagjává választották.

A nemzetközi vonatkozású rendezvények sorát gazdagította a Legfőbb Ügyészség szervezésében december 11-én lezajlott esemény, amelyen a Kúria elnöke, az Országos Bírósági Hivatal elnöke, a legfőbb ügyész, a belügyminiszter, az Állami Számvevőszék elnöke és az Igazságügyi Minisztérium parlamenti államtitkára értékelték intézményeik éves korrupcióellenes tevékenységét. Az esemény az Európai Unió, az Európai Szabadkereskedelmi Társulás, továbbá az ENSZ Biztonsági Tanácsa állandó tagállamainak Budapestre akkreditált nagykövetei és diplomatái, valamint a sajtó nyilvánossága előtt zajlott.

A legfőbb ügyész nemzetközi tevékenysége mellett – a korábbi évek gyakorlatához hasonlóan – a szakértői szintű együttműködés is kiemelt szerephez jutott. Két határmenti találkozóra került sor: magyar-román relációban október 2. és 3. között tartottak megbeszéléseket a felek Gyulán, szlovák-magyar relációban pedig november 20. és 21. között Kropacovo-ban. A magyar ügyészi szervezet a Délkelet-európai Ügyészségi Tanácsadó Csoport (SEEPAG) elnökeként két ülést szervezett tavasszal, illetve ősszel Budapesten. Két-két budapesti és moszkvai látogatással folytatódtak a magyar és az orosz ügyészi szervezetek Együttműködési Megállapodásának keretei közötti csereprogramok. Az Európai Unió által finanszírozott projektek közül 3 ISEC, 2 IPA és 2 Koszovót segítő (PECK és twinning) programban vettek részt magyar ügyészek.

Az ügyészi nemzetközi tevékenység volumenét jól mutatja, hogy 2014-ben 171 nemzetközi rendezvényen összesen 226 ügyészségi alkalmazott vett részt.

5.2. Jogsegély ügyek

A bűnügyi jogsegélyforgalom különböző nemzetközi egyezményeken, kétoldalú jogsegélyszerződéseken és viszonyosságon alapulhat. A leggyakrabban alkalmazott egyezmény – amelynek Magyarország az uniós csatlakozását követően vált részesévé – az Európai Unió tagállamai közötti kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló, 2000. május 29-én kelt egyezmény és annak a 2001. október 16-án kelt kiegészítő jegyzőkönyve (2005. évi CXVI. törvény). Az egyezmény lehetőséget teremtett a részes államok igazságügyi hatóságainak a közvetlen – a főhatóságok mellőzésével továbbított – jogsegélykérelemre, amellyel a jogsegélyek teljesítése gyorsabbá és költséghatékonyabbá vált.

Az egyezmény alkalmazásával 2013-ban 1.976, míg 2014-ben 2.310 kérelem (16,9 % növekedés) érkezett a tagállami igazságügyi hatóságoktól közvetlenül a főügyészségekhez és a járási, illetve kerületi ügyészségekhez. A külföldre irányuló közvetlen jogsegélyek száma is nőtt (15,8 %), 2013-ban 1.434, 2014-ben 1.660 volt.

Az uniós jogsegélyegyezményen kívül a Strasbourgban, 1959. április 20-án kelt, a kölcsönös bűnügyi jogsegélyről szóló európai egyezmény (1994. évi XIX. törvény) is meghatározó jelentőségű a jogsegélyforgalomban, továbbá egyes esetekben a kétoldalú jogsegélyszerződések képezik az eljárási jogsegély alapját.

Jogsegély ügyek a Nyomozás Felügyeleti és Vádelőkészítési Főosztályon

A Nyomozás Felügyeleti és Vádelőkészítési Főosztály 2013-ban 38, 2014-ben 19 kérelmet továbbított külföldre, míg 386 kérelmet fogadott (2013: 388). 2 ügyben tettünk feljelentést külföldi államnál, és 790 ügyben kézbesítettünk határozatot külföldre.

Eljárási jogsegélyt jellemzően vagyron elleni bűncselekmények és emberkereskedelem büntette miatt indult büntetőeljárásokban kértek a külföldi igazságügyi hatóságok, a magyar ügyészség pedig főként vagyron elleni bűncselekményekben. A bűnügyi jogsegély e formájában az elmúlt években lényegében nem változott a gyakorlat, a magyar ügyészség gondot fordít a kérelmek gyors teljesítésére és – amennyiben erre lehetőség van – a megkereső külföldi fél teljesítés módjára vonatkozó kérelmének figyelembe vételére.

Magyar állampolgár külföldön elkövetett bűncselekménye ügyében 171 esetben vettük át az eljárást a külföldi igazságügyi hatóságtól (2013: 151), míg 30 ügyben (2013: 16) adtuk át az eljárást külföldi állampolgár Magyarországon elkövetett bűncselekménye ügyében. A Be. adta lehetőségek kihasználása, valamint az átadott ügyekben lefolytatott külföldi eljárások sok esetben kedvezőtlen eredménye miatt az utóbbi években – az átvett eljárásokhoz képest – jelentősen kevesebb azoknak az ügyeknek a száma,

amelyekben a főosztály külföldi igazságügyi hatóságot keresett meg az eljárás átvétele érdekében.

2014-ben Magyarországon 4.430 külföldi állampolgár követett el bűncselekményt. Ebből 1.071 román, 546 német, 500 szerb, 424 ukrán, 295 osztrák és 200 szlovák állampolgár volt. 389 külföldi állampolgár előzetes letartóztatását rendelték el a bíróságok (115 román, 81 szerb, 26 ukrán és 13 szlovák állampolgár).

Magyarországon 6.420 bűncselekményt követtek el külföldi állampolgár sértett sérelmére, amelynek zöme vagyon elleni bűncselekmény volt.

Jogsegély ügyek a Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztályán

A Kiemelt és Katonai Ügyek Főosztálya a 2014. évben összesen 509 nemzetközi ügyben járt el.

Az Európai Unió országaiból 161 eljárási jogsegély iránti megkeresés érkezett, a főosztály pedig 5 esetben kért eljárási jogsegélyt uniós országtól. Az Európai Unión kívüli államoktól 59 ügyben kértünk eljárási jogsegélyt, ezek az országok ugyanakkor 32 esetben fordultak megkereséssel a főosztályhoz.

A főügyészségek 31, a főosztály hatáskörébe tartozó ügyben tettek jelentést az Európai Unió tagállamainak illetékes igazságügyi hatóságaival folytatott közvetlen eljárási jogsegélyről.

Eljárási cselekmény fogantatása után külföldi hatóságtól 77 esetben érkezett vissza irat, ebből a büntetőeljárás lefolytatása végett külföldi hatóságtól érkezett iratok száma 35, a nem magyar állampolgár külföldön elkövetett bűncselekménye tárgyában érkezett, a büntetőeljárás megindítására irányuló előterjesztések száma 20 volt.

89 esetben egyéb előterjesztés, illetve megkeresés érkezett (pl. külföldre kézbesítés céljából felterjesztett határozatok, külföldi hatóságtól érkezett, kézbesítésre irányuló megkeresés, más állam előtti feljelentés megtételére irányuló kezdeményezés, nem magyar állampolgár külföldön elkövetett bűncselekménye tárgyában érkezett előterjesztés a büntetőeljárás megindítására stb.).

Jogsegély szabálysértési ügyekben

A szabálysértési eljárási jogsegély ügyekben az ügyészség központi hatóságként való közreműködésének a korábbi években jellemző mennyiségi mutatói a 2014. év második felétől jelentősen csökkentek. A szabálysértési jogsegély iránti ügyek száma kezelhető szintre – az előző évi közel felére –, 3.489-re csökkent. Külföldi hatóságok 3.379 esetben – ebből Ausztriából

3.163 ügyben, Németországból 92 ügyben – kértek jogsegélyt, amelyek 437 ügy kivételével teljesítve lettek.

A magyar hatóságok 110 esetben tettek előterjesztést jogsegély iránt, amelyből 39 Ausztriába, 23 Szlovákiába, 15 Németországba, 5 Csehországba és 1 Svájcba irányult. A kérelem külföldre továbbítása előtti felülvizsgálata során 15 ügyben az előterjesztések hiánypótlása iránt történt intézkedés, míg 26 esetben az előterjesztést meg kellett tagadni, 95 ügyben azonban teljesítéssel zárult a jogsegély iránti előterjesztés.

5.3. Az Eurojust magyar nemzeti tag tevékenysége

Az Eurojust az Európai Unió Tanácsa 2002/187/IB határozatával létrehozott és az Eurojust megerősítéséről szóló 2009/426/IB határozatával (Eurojust Határozat) módosított, az Európai Unió tagállamai közötti büntető igazságügyi együttműködés Hágában működő szerve. Feladata a határokon átívelő súlyos, különösen a szervezett bűnözés elleni küzdelemnek, a tagállamokban a büntető eljárások összehangolásának, az igazságügyi együttműködésre irányuló megkeresések teljesítésének, illetve a kölcsönös elismerés elvén alapuló határozatok végrehajtásának előmozdítása. Az Eurojust Határozat nemzeti jogba történő átültetésének főbb szabályait a 2012. évi CLXXX. törvény és a 2/2014. (I. 31.) LÜ utasítás szabályozza.

Magyarországnak az Eurojustban való részvételével kapcsolatos feladatait az ügyészség teljesíti. 2012. július 1-jétől négyéves megbízatással nemzeti tagként a legfőbb ügyész által kinevezett főosztályvezető-helyettes ügyész képviseli Magyarországot az Eurojustban. A nemzeti tag helyettese és asszisztense legfőbb ügyészségi ügyészek, akik hazai munkavégzési hellyel, rész munkaidőben végzik az Eurojust nemzeti szekciójához és az Eurojust nemzeti koordinációs rendszerhez kapcsolódó feladatokat. Hágában a magyar nemzeti tagot tevékenységében ugyancsak legfőbb ügyészségi ügyész segíti kiküldött nemzeti szakértőként.

Az Európai Unió tagállamainak igazságügyi hatóságai 2014-ben összesen 1.804 konkrét büntetőüggyel, illetve ún. általános kérdéssel kapcsolatos ügyet terjesztettek az Eurojust elé, amely 12 %-os mértékű növekedést (2013: 1.576) mutat. Ennek változatlanul csak egyötöde a kettőnél több tagállamot érintő ügyek aránya. A kiemelt bűncselekmények közül a különféle csalásokkal, ezen belül adócsalásokkal kapcsolatos és az Európai Unió pénzügyi érdekeit sértő ügyek száma 530-ról 630-ra nőtt. Ezek mellett 31 %-kal nőtt a számítógépes bűnözéssel (42 eset) és 22 %-kal az illegális bevándorlással (32 eset) kapcsolatos ügyek, valamint 12 %-kal a kábítószerrel visszaélések (283 eset) száma is, ugyanakkor 21 %-kal csökkent az emberkereskedelemmel, ezen belül a prostitúcióhoz kapcsolódó bűncselekmények miatti megkeresések (71 eset) száma.

A magyar szekciónak 2014-ben az előző évhez képest 32-vel több, összesen 185 új, az Eurojust Kollégiuma által regisztrált két- vagy többoldalú koordinációt igénylő üggyel kellett foglalkoznia, vagyis az összes Eurojust

ügyérkezés mintegy tizedét dolgozta fel. Ebből 96 konkrét bűnügyben és 2 általános ügyben kezdeményeztek eredményesen Eurojust ügyet a magyar igazságügyi hatóságok, zömében ügyészek, ami ismét jelentősen, 46 %-kal több az azt megelőző évinél. Az ügyek mintegy 30 %-a alapjául a Fővárosi Főügyészség hatáskörébe tartozó büntetőügyek szolgáltak, de az év során már szinte minden megyéből érkezett ilyen megkeresés. A hazai kezdeményezésű ügyek közel harmadában (28 eset) az Eurojust a már említett átlagánál sokkal nagyobb arányban vették igénybe az ügyészek a kettőnél több tagállamot érintő, ezen belül is többségében csalások miatt indult bűnügyekben az Eurojust közreműködését.

A bíróság hatáskörébe tartozó európai elfogatóparancs tekintetében az Igazságügyi Minisztérium, mint központi hatóság 11 ügyben fordult együttműködést igényelve az Eurojust magyar nemzeti tagjához. A Magyarországgal szemben beterjesztett 87 ügy csak eggyel haladta meg az egy évvel korábbi, de ezek közül 8 ún. általános kérdés nem konkrét bűnügyhöz kapcsolódott. Így a 28 tagállam között Magyarország a beterjesztett saját ügyek számát tekintve az előkelő 6. helyen, míg a fogadott ügyek tekintetében továbbra is a 11. helyen szerepel. Meg kell említeni, hogy a fentiekén túl további számos, az Eurojust Kollégiuma által nem regisztrált ügyben is kértek a tagállami képviselők a magyar nemzeti szekciótól különböző terjedelmű jogi természetű adatszolgáltatást, többnyire kétoldalú viszonylatban.

Az Eurojustnál regisztrált magyar ügyek számának jelentős emelkedése a hazai szakmai előadásoknak és az Eurojust Határozat 13. cikke alapján fennálló, többek között a joghatósági összeütközések elkerülését célzó kölcsönös tagállami értesítési kötelezettség teljesítésének köszönhető. 2014-ben a Legfőbb Ügyészség által végzett országos ügyészségi célvizsgálat megállapította, hogy az ügyészek az előírt jelentéstételi kötelezettségüknek alapvetően eleget tesznek. A kötelező értesítések 2011. évi legfőbb ügyészi utasítással történt bevezetése óta a magyar ügyészek küldték az Eurojust részére a legtöbb konkrét bűnügyre vonatkozó tájékoztatást. 2014-ben a megküldött 44 hazai értesítés többsége egyúttal új magyar Eurojust ügy alapjául is szolgált, ami közel kétszerese az előző évinek. 2013 óta az Eurojust és a magyar ügyészség informatikai rendszerei között a biztonságos adattovábbítást lehetővé tévő technikai kapcsolat áll fenn, az adatforgalom kizárólag ezen a csatornán történik.

A nyomozások és vádemelések összehangolása érdekében az Eurojust 2014-ben 196 az utazás, szállás és ellátás biztosításával finanszírozott koordinációs értekezletet tartott a tagállamok – esetenként harmadik államok – ügyészei és nyomozói részvételével. Koordinációs értekezletet az Eurojust székhelyén magyar résztvevőkkel összesen 13 alkalommal szerveztek, de a hazai hatóságok ezúttal is csak 1 ügyben látták szükségét a kezdeményezésnek. A fenti támogatást igénybe véve ezeken az értekezleteken 6 ügyészi szervtől összesen 13 magyar ügyész külföldi kiküldetés keretében vett részt, mellettük esetenként a hazai nyomozó hatóságok képviselői is

jelen voltak, a Hágában szolgálatot teljesítő magyar ügyészségi alkalmazottak pedig hivatalból vettek részt.

2014-ben 5 magyar részvétellel is működő közös nyomozócsoport alakult, vagy folytatta munkáját az előző évről. Ezek közül 3 nyomozócsoport munkája hazai vádemeléssel eredményesen le is zárult. Az ügyészek a közös nyomozócsoportban meghatározó szerepet játszanak, az arról szóló nemzetközi megállapodást magyar részről a legfőbb ügyész írja alá. Az elsősorban a bizonyítékok kölcsönös elismerése miatt hatékony és a bűnügyi jogsegély formaságaitól mentes igazságügyi együttműködés során az Eurojust egyik alapvető feladata, hogy kezdeményezze, illetve koordinálja az erre vonatkozó megállapodásokat. Emellett a tagállamok igénybe vehetik az Europol nyújtotta helyszíni operatív támogatást is. A tagállami igazságügyi hatóságok együttműködését segíti, hogy a közös nyomozócsoportok, illetve ezen belül a tagállami nyomozások egyes költségeinek – pl. az akták terjedelmes fordításának – finanszírozására az Eurojust rendszeresen, pályázatok útján biztosít fedezetet. 2014-ben az Eurojust közreműködésével 112 közös (újonnan alakult vagy folyamatban lévő) nyomozócsoport működött, közülük 48 – beleértve a magyar részvétellel működőket – részesült pénzügyi támogatásban.

Az Eurojust működésének feltétele, hogy a 28 tagállam nemzeti tagjából álló Kollégium heti plenáris ülésein a tagok részt vegyenek. 2014-ben az üléseken a magyar nemzeti tag részvétele folyamatosan biztosított volt.

A Kollégium igazgatótanácsként felelős az Eurojust szervezetéért és irányításáért. A konkrét büntetőügyekkel kapcsolatos feladatok mellett az Eurojust a Kollégium útján különböző szintű intézményi kapcsolatokat tart fenn egyes harmadik államokkal, ahol igazságügyi kapcsolattartók is közreműködnek a kölcsönös jogsegélyforgalom megkönnyítése érdekében.

Az Eurojust a feladatai ellátása során közvetlenül együttműködik más európai uniós ügynökségekkel, továbbá a Tanács és a Bizottság felkérésére szakmai vélemény biztosításával részt vesz az európai uniós jogalkotás egyes előkészítő fázisaiban, pl. az Eurojustról, az Europolról és az Európai Legfőbb Ügyészségről szóló rendelet-javaslatok tárgyalásain. A nemzeti tag és a kirendelt nemzeti szakértő is részt vállal az Eurojust egyes bizottságainak tevékenységéből.

Az Eurojust Határozat szerint a különböző igazságügyi szakmai hálózatok képviselőiből Eurojust nemzeti koordinációs rendszer (ENKR) működik a tagállamokban. Az Európai Igazságügyi Hálózat (EIH) az Eurojust privilegizált partnere, ezért annak magyar ügyészségi és bírósági kontaktpontjai is kapcsolódnak az ENKR-hez. A Legfőbb Ügyészségen működő EIH kontaktszemély 2014-ben 110 írásos, az igazságügyi együttműködést megkönnyítő információ szolgáltatására vonatkozó megkeresést kapott. A nagyobb részt magyar ügyészekről érkezett megkeresések kiterjedtek az egyszerű kérdésektől (pl. illetékes külföldi

hatóság címe, a kapcsolatfelvétel célszerű módja) a bonyolultabbakig (pl. külföldi jogról felvilágosítás kérése), de hasonló képet mutatnak a külföldről érkezett megkeresések is, amelyek az egyszerű érdeklődéstől (pl. jogsegély teljesítésének állása) a magyar büntető anyagi és eljárásjogról történő felvilágosításig terjedtek.

6. Az ügyészség személyügyi helyzete

6.1. Az ügyészség személyügyi helyzete

Az ügyészségi alkalmazottak jogállásának szabályozásában a 2014. év során változást eredményezett az egyes igazságügyi, jogállási és belügyi tárgyú törvények módosításáról szóló 2013. évi CCXLIII. törvény, amely 2014. január 1-jétől módosította az Üjt.-t.

A módosítás eredményeképpen a nem ügyész ügyészségi alkalmazott számára a munkáltatói jogkör gyakorlója határozott időre vagy feladatainak ellátása idejére az illetményalap 5-15 %-ának megfelelő összegű kiegészítő pótlékot állapíthat meg, ha az ügyészség alap- vagy funkcionális tevékenységébe tartozó munkaköri feladatai mellett kommunikációs, instruktori vagy más, az ügyészség működéséhez szükséges feladatokat rendszeresen teljesít.

A Legfőbb Ügyészségen dolgozó alügyészt az illetményalap 10-15 %-ának megfelelő összegű beosztási pótlék, a Legfőbb Ügyészségen dolgozó ügyészségi megbízottat a korábbiaknál magasabb, az illetményalap 15-30 %-ának megfelelő összegű munkaköri pótlék illeti meg.

A módosítás hatályba lépése óta az ügyészségi alkalmazott távolléti díj helyett az illetményére jogosult. Ezzel összefüggésben az Üjt. meghatározza, hogy az ügyészségi alkalmazottat mely távollétek esetére illeti meg az illetménye.

Az Üjt. további lényeges módosulását eredményezte még az egyes büntetőjogi tárgyú és ehhez kapcsolódó más törvények módosításáról szóló 2013. évi CLXXXVI. törvény is, melynek révén bővült az ügyészek kötelező minősítésének köre. A módosítás hatályba lépése óta akkor is minősíteni kell az ügyészt, ha a soron kívül lefolytatandó eljárásban a nyomozás iratainak ismertetését követően az iratok megvizsgálására a Be.-ben meghatározottak szerint a felettes ügyész által meghosszabbított határidőt elmulasztja.

Az ügyészségi alkalmazottak jogállásának szabályozásában 2014. március 15-ével ugyancsak változást hozott az új Ptk. hatályba lépése.

Az Ütv. 7. §-ában írt kötelezettségek betartása, illetve az ügyészi hivatáshoz méltó magatartás tanúsításának elősegítése céljából a legfőbb ügyész ajánlást fogalmazott meg az ügyészi hivatás etikai szabályairól, melyet az Országos Vezetői Értekezlet 2014. december 3-án elfogadott.

Az ajánlás az Európa Tanács Miniszteri Bizottságának az ügyészségnek a büntető igazságszolgáltatás rendszerében betöltött szerepéről szóló Rec (2000)19. számú ajánlásában, továbbá az ajánlást felülvizsgáló, az Európai Ügyészek Konzultatív Tanácsának Munkacsoportja (CCPE-GT) 9. (2014) számú Vélemény tervezetében, valamint az ügyészek etikai és magatartási szabályairól szóló európai irányelvekben, a „Budapesti Irányelvek”-ben foglaltakon alapul.

Az ügyészi szervezet létszáma a 2014. évben a következőként alakult:

2014. január 1-jén az ügyészi szervezet engedélyezett álláshelyeinek száma 4.771 volt, amely az év végéig 4.826-ra emelkedett.

Az emelkedés részben annak köszönhető, hogy „a termőföld tulajdonjogának megszerzését vagy használatát korlátozó jogszabályi rendelkezések kijátszására irányuló jogügyletek feltárása és megakadályozása” kapcsán ellátandó feladatok teljesítése érdekében összesen 40 fő ügyészi, 22 fő írnoki és 5 fő ügyészségi megbízotti létszámfejlesztésre került sor.

Az ügyészi szervezet engedélyezett létszámának további változását eredményezte, hogy az ügyészségre háruló többletfeladatok (pl. a civil szervezetek nyilvántartásával összefüggésben felmerülők) megfelelő ellátása, az egyes szervezeti egységeknél jelentkező munkaszervezési gondok megoldása, valamint az ügyészi utánpótlás biztosítása már meglévő álláshelyek átalakítását tették szükségessé.

2014. január 1-jén az engedélyezett ügyészi álláshelyek száma 2.034 volt, amely 2014. december 31-ig 2.046-ra emelkedett. A szervezeti egységek között felosztott ügyészi álláshelyek száma a 2014. január 1-jei állapothoz képest 2014. december 31-ig 2.024-ről 2.033-ra változott. A betöltött ügyészi létszám 1.826-ról 1.876-ra emelkedett. A központi tartalékban lévő ügyészi álláshelyek száma 10-ről 13-ra nőtt.

A betöltetlen álláshelyek száma a 2014. év elején 198 volt, és a 70 ügyészi kinevezés ellenére is csak 157-re változott, ami 8,3 %-os létszámhiányt mutat.

A 70 ügyészi kinevezéssel szemben 17 ügyészi szolgálati viszony szűnt meg. A kinevezések száma 14-gyel volt több, míg a megszűnéseké 10-zel volt kevesebb, mint a 2013. évben.

2014. január 1. és december 31. között nyugdíjjogosultság címén felmentéssel 6, halál bekövetkeztével 2, egyéb okból – az Üjt. 31. §-ának (6) bekezdése alapján, illetve a határozott idő lejártával – 1-1 ügyésznek szűnt meg a szolgálati viszonya. Közös megegyezéssel 7 ügyész hagyta el a szervezetet.

2014-ben az engedélyezett alügyészi álláshelyek száma 131-ről 167-re emelkedett. Ennek oka az, hogy az ügyészi utánpótlás biztosítása érdekében fogalmazói álláshelyek alügyészi álláshelyekké alakítására került sor. A betöltött alügyészi álláshelyek száma 2014. december 31-én 135 volt. Az alügyészek körében 2014-ben 75 kinevezésre 6 szolgálati viszony megszűnés jutott (2013: 63 kinevezés mellett 14 megszűnés).

2014-ben az engedélyezett fogalmazói álláshelyek száma az előbbieken említett okból 414-ről 322-re változott, a betöltött 2014. december 31-én 315 volt. 2014-ben 19 fogalmazó kinevezése mellett 13-nak szűnt meg a szolgálati viszonya (2013-ban 39 kinevezésre 6 megszűnés jutott).

2014-ben összesen 68 ügyészi, 44 vezető állású ügyészi és 12 magasabb vezető állású ügyészi (összesen 124), továbbá 22 fogalmazói és 76 alügyészi álláshelyre írtunk ki pályázatot. 2013-ban összesen 182 ügyészi, továbbá 5 alügyészi és 36 fogalmazói pályázatot hirdettünk meg.

A tárgyévben a fegyelmi eljárások száma 21 volt, ami az ügyészi szervezet létszámához viszonyítva nem tekinthető jelentősnek (2013-ban 20 fegyelmi eljárás indult). A kiszabott büntetések közül még mindig az enyhébb súlyúak dominálnak.

6.2. Az ügyészségi alkalmazottak képzése, továbbképzése

2014-ben az oktatási-képzési tevékenység középpontjában továbbra is az utánpótlás (a fogalmazók és az alügyészek) ügyészi hivatásra való felkészítése, valamint az ügyészek szakmai továbbképzése állt. Az ügyészi szervezet képzési és továbbképzési programjainak megvalósítása az éves képzési és továbbképzési tervnek megfelelően történt. 2014-ben az ügyészségi alkalmazottak döntő többsége ismét részese volt a továbbképzés valamely formájának.

A Magyar Ügyészképző Központ (MÜK) tovább folytatta a 2006-ban megkezdett tevékenységét. A MÜK keretében a fogalmazók és alügyészek számára 3-5 napos tanfolyami blokkokban, összesen 8 hét időtartamban folyt a képzés.

Az új Ptk. hatályba lépését megelőző oktatás Budapesten 2014. március 3. és 7. között 275 fogalmazó részvételével szervezett tanfolyamon történt. Ennek során a fogalmazók további, a jogi szakvizsga „A” részvizsgáján szükséges ismereteket is megszerezhették.

A központi pályázat alapján 2014-ben kinevezett fogalmazók munkába állását követően megkezdtek az ügyészi hivatásra vonatkozó alapismeretek oktatását. A fogalmazók és az ügyészségi megbízottak négy előadást hallgattak meg, erre alapoztuk képzésük második felét, melyre 2014

decemberében került sor. Az alapismeretekből az írásbeli és a szóbeli beszámoltatásuk is lezajlott.

A jogi szakvizsgára felkészítő előadásokat az ügyészi szervezet nagy szakmai tapasztalatú és elméleti felkészültségű vezetői és ügyészei tartották, díjazás nélkül. Előadásait belső hálózatunkon elektronikus formában is elérhetővé tettük.

A MÜK keretében az alügyészek számára két ötnapos tanfolyamot tartottunk (2014. május 19. és 22., valamint október 6. és 9. között), amelyeken összesen 84 fő vett részt. Az ötnapos tanfolyamokon az ügyészi hivatásra felkészüléshez fontos ismeretek (etika, retorika, kriminalisztika) mellett a napi munkában jól hasznosítható tréningelemek is szerepeltek (pl. konfliktuskezelés).

A fogalmazók és alügyészek továbbképzéséhez hozzájárultak mindazok a rendezvények, pályázatok, amelyeken lehetőség nyílt a részvételre (Szakmai Tudományos Konferencia, Kozma Sándor Tudományos Pályázat, tanfolyamok, konferenciák stb.).

Az oktatási tevékenység változatlanul kiemelt területe, egyben az ügyészi szervezet szakmai irányításának egyik meghatározó fontosságú és az eredményességet is befolyásoló eszköze az ügyészek továbbképzése. 2014-ben 29 központi tanfolyamot szerveztünk részükre. A szolgálati felettesek közel 110 oktatási nap alatt zajló, színes választékú képzésekre jelölhettek résztvevőket.

2014 áprilisában folytatódott a nyomozó ügyészek kriminalisztikai képzése, amely a Legfőbb Ügyészség, a Nemzeti Közszerológati Egyetem és az Országos Rendör-főkapitányság együttmőködésében valósult meg. A résztvevők 2014. március 3-tól április közepéig hetente zajló kétnapos, értékeléssel záruló, kiscsoportos gyakorlati tanfolyamokon vettek részt.

Központonlag szerveztünk 3-5 napos tanfolyamokat, így retorikai, sajtószóvivői és vezetőképést. Továbbképzés folyt az informatikai bűnözésről, az új szabálysértési törvényről, az elektronikus irat- és dokumentumkezelő rendszer használatáról, a gazdasági és korrupciós bűncselekmények nyomozásáról, a titkos információgyűjtésről és titkos adatszerzésről, a termőföld tulajdonjogának védelmével kapcsolatos feladatokról, valamint a jogsegélyek gyakorlati tapasztalatairól. Tanfolyamot szerveztünk az informatikai területet irányító ügyészek, a büntetés-végrehajtási törvényességi felügyeleti és jogvédelmi ügyészek, a gyermek- és fiatalkorúak ügyészei, a környezetvédelmi ügyészek, a nyomozó ügyészek és alügyészek, a büntetőbírósi csoportvezető ügyészek és ügyészek, valamint a büntetőjogi és a közjogi szakágat irányító főügyész-helyettesek részére.

A három egyhetes szakaszból álló kriminalisztikai tanfolyamot 60 ügyész és alügyész végezte el.

A nem ügyészi állományon belül informatikusoknak, rendszergazdáknak, pénzügyi vezetőknek és pénzügyi feladatokat ellátó ügyészségi alkalmazottaknak is szerveztünk tanfolyamokat.

Változatlanul kiemelt jelentőségűként kezeljük, és a szervezet anyagi lehetőségeihez mérten támogatjuk az ügyészek posztgraduális tanulmányait és szakmai idegen nyelvi képzését.

7. Az ügyészségi informatika

Az informatika napjainkra szerteágazóan beépült a jogi munkafolyamatokba, egyre több jogszabály tartalmaz olyan rendelkezéseket, melyek már nem csak lehetőségként, hanem kötelezően írják elő az elektronikus kapcsolattartást.

A hatékony igazságszolgáltatáshoz nélkülözhetetlen a folyamatos, egyben gyors és megbízható információcsere. Ezért is folytattuk az ügyészségi informatikában a külső kapcsolatok, valamint a társszervekkel való együttműködés területeinek szélesítését.

Az ügyészségi szervezeti stratégia kiemelten kezeli az ügyészségnek a jogszabályok által előírt, számítástechnikán alapuló adatáramlásba történő teljes körű bekapcsolását, az adminisztrációs munkaterhek csökkentését, az ügyészség munkáját támogató nyilvántartások minél szélesebb körű elérhetőségének biztosítását.

Az ügyészség országos, minden telephelyet érintő táv-adatátviteli hálózatot (Praetor Net) működtet. Az ehhez szükséges integrált adat- és központi internet szolgáltatásokat a Nemzeti Infokommunikációs Szolgáltató Zrt. biztosítja, az adatvédelmi és biztonsági szempontból lényeges hálózati eszközök tulajdon- és üzemeltetési jogával az ügyészség rendelkezik.

2014-ben megerősítettük a központosítás irányába mutató fejlesztéseinket, megvalósítottuk a magas rendelkezésre állást igénylő rendszerek biztosításához szükséges redundáns megoldásokat. A telephelyi eszközigeny minimalizálása mellett olyan környezetet biztosítunk, amellyel jelentősen csökkenthető a szolgáltatások kieső időtartama.

A Praetor Net szolgáltatásai kiterjednek az internet elérésére, a gyors információátadást biztosító elektronikus levelezésre, az ügyészségi munkát támogató – ügyészségi, illetőleg külső fejlesztésű – adatbázisok, nyilvántartások lekérdezésére.

Jelenleg több mint 4.000 ügyészségi alkalmazott éri el saját munkaállomásán keresztül, jogosultságainak megfelelően az e-hálózatot, amely folyamatosan biztosítja az alkalmazások, adatok online elérését.

Rendkívül hatékonyá teszi az ügyészségi munkavégzést, hogy – megfelelő biztonsági intézkedések mellett – egyes informatikai szolgáltatások az ügyészségen kívül is elérhetők. Ennek érdekében folyamatosan szerzünk be munkaállomásként olyan eszközöket, melyek az irodai munkavégzést a meglévő monitorok és egyéb perifériák használatával, míg az irodán kívüli tevékenységet mobilitásukkal támogatják. 2014-ben valamennyi ügyész hordozható számítógéppel rendelkezett, így a tárgyalóteremben is kezelhették az elektronikus iratokat.

Minden ügyészségi szervezeti egységnél lehetőség van a Belügyminisztérium, az Igazságügyi Minisztérium, a Közigazgatási és Elektronikus Közszolgáltatások Központi Hivatala, valamint az Országos Rendőr-főkapitányság nyilvántartási rendszereiből, illetve a Büntetés-végrehajtás Országos Parancsnoksága fogvatartotti rendszeréből történő lekérdezésre.

2014-ben az ügyészek több mint fele rendelkezett biztonságos aláíró eszközzel, amelyre telepített tanúsítványok a minősített elektronikus aláírás létrehozásán túl a cég-, valamint az ingatlan-nyilvántartás elektronikus rendszeréhez való hozzáférést is biztosítják.

Az ügyészség elektronikus úton tájékoztatja a Szervezett Bűnözés Elleni Koordinációs Központot a szervezett bűnözéssel összefüggő bűncselekményekkel kapcsolatos, az 1999. évi LXXV. törvényben meghatározott adatokról.

A Legfőbb Ügyészség és az Országos Bíróági Hivatal által az ügyészség és a bíróság informatikai fejlesztéseinek összehangolása érdekében létrehozott közös informatikai munkacsoport tevékenységének eredményeként a korábbi, elsősorban a meglévő rendszerek közötti adatcserére fókuszáló partnerséget jelentősen kiszélesítettük. 2014-ben modernizáltuk a vádiratok elektronikus küldését, megteremtettük a civil szervezetek bírósági nyilvántartásáról és az ezzel összefüggő eljárási szabályokról szóló 2011. évi CLXXXI. törvény 2015. január 1-jével hatályba lépő szabályaira figyelemmel az ügyészség és a bíróság között megvalósuló adatáramlás informatikai feltételeit.

2014-ben az ügyészség folytatta az együttműködést a Nemzetbiztonsági Szakszolgálat eSzolgálati Jegy Rendszer informatikai projektjével. Az ügyészség 2014-ben is kiemelt résztvevője volt a Magyar Nemzeti Levéltár Országos Levéltár elektronikus levéltár projektjének, a büntetőjogi szakág ügyészségi ügyviteli adatait feldolgozó rendszerből újabb adatcsomagot adtunk át. Az ügyészség részt vett a szabályozott elektronikus ügyintézési szolgáltatásra kijelölt Magyar Posta pilot projektjében.

Nemzetközi együttműködésünk kapcsán kiemelendő az Eurojust Határozat végrehajtásával kapcsolatos informatikai részvétel. Az Eurojust belső ügyviteli rendszerével való nemzeti kapcsolatot 2014-ben is az

ügyészség által kialakított, az elektronikus közvetlen, titkosított levelezés feltételeit megteremtő hardver biztosította.

2014-ben az informatikai beruházásokra, fejlesztésekre rendelkezésre álló összeg felhasználásánál a hálózati fejlesztések elsődleges célja a gazdaságosabb üzemeltetést és megfelelő biztonságot nyújtó központosított struktúra véglegesítése volt, olyan környezet biztosításával, amellyel a helyi kiszolgáló meghibásodása esetén a működés központilag helyreállítható vagy kiváltható, így jelentősen csökkenthető a szolgáltatások kieső időtartama.

A jogszabályi és szervezeti változásokat követve folyamatosan korszerűsítjük a saját fejlesztésű ügyviteli, nyilvántartó és statisztikai rendszereinket. Az egyik legösszetettebb feladatként folyamatosan végezzük a meglévő ügyészségi ügyviteli rendszerek integrációját az Elektronikus Közigazgatás Operatív Programban (EKOP) megvalósított „Ügyészségi eljárások elektronizálása” projekt eredményeként létrehozott – az ügyészségre érkező, itt készített, illetve innen továbbított (elektronikus) iratok hiteles, jogszabályoknak megfelelő kezelésére alkalmas – irat- és dokumentumkezelő rendszerrel (eIR).

Az ügyészség a büntetőeljárással érintett terheltek adatait tartalmazó – az ügyészségi ügyviteli adatokat feldolgozva létrehozott – adatbázis analízisét, az összefüggések felderítését végző rendszert működtet. Ennek kiemelkedő fontosságát mutatja, hogy felhasználásával az ügyészség 2014-ben a korábbi éveket jelentősen meghaladó számban, közel százezer személyről szolgáltatott adatot a törvényi felhatalmazással rendelkező katonai és polgári nemzetbiztonsági szolgálatok megkeresése nyomán.

2014-ben valamennyi ügyészségi statisztikai adatgyűjtés teljes körűen elektronikusan történt.

Saját fejlesztésű ügyviteli alkalmazásaink naprakész információt képesek adni az ügyészség büntetőjogi, közjogi tevékenységéről, illetve a rögzített adatok alapját képezik azoknak a központilag ellenőrzött és jóváhagyott információs rendszereknek, melyek részei a Kormány országos statisztikai adatgyűjtési programjának (OSAP).

Az ügyészség közvetlenül rögzíti az adatokat az egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bűnügyi statisztika (ENyüBS) informatikai rendszerében. Az ügyészség az egyik adatgazdája ezen, a honi bűnözés és bűnüldözés jelenségeit legátfogóbban bemutató statisztikának, részt vesz az annak irányítását, ellenőrzését ellátó Bűnügyi Statisztikai Munkacsoportban. 2014-ben ügyészségi alkalmazott vezette a Munkacsoportot támogató előkészítő munkacsoportot.

Az ügyészség papíralapú, illetve elektronikus kiadványaiban megjelenteti a bűnözés, a bűnüldözés, a vádképviselés, illetve az ügyészségi tevékenység tematikus adatait. A közvélemény mellett tájékoztatást adtunk az Országgyűlés elnökének és alelnökeinek, az Alkotmánybíróság, az

Országos Bírósági Hivatal elnökének, az Országgyűlés bizottságainak, a parlamenti pártok frakcióvezetőinek, minisztériumoknak, valamint az országgyűlési biztosoknak.

Az ügyészség 2014-ben is teljesítette a közérdekű adatok elektronikus szolgáltatásának törvényi kötelezettségét.

Honlapunkon (www.mklu.hu) az információs szabadság témakörében előírtakon túl rendre közzétesszük a közbeszerzéssel kapcsolatos hirdetményeket, valamint további – a tapasztalatok szerint leginkább közérdeklődésre számot tartó – tájékoztatásokat, statisztikai adatokat.

Az ügyészség folyamatosan szolgáltatott statisztikai adatot szervezeten kívülről érkező eseti megkeresésre. Ezek zöme minisztériumok, társszervek részére történt adatközlés, valamint jelentős a tudományos kutatásokhoz, a nemzetközi szervezetek, illetve a sajtó, média részére adott adatok aránya is.

2014-ben az ügyészség több nemzetközi vonatkozású tárcaközi bizottságot – a részvétel mellett – statisztikai adatok szolgáltatásával is támogatott. Ilyenek voltak például az emberkereskedelemmel szembeni fellépés, valamint a Moneyval országvizsgálattal összefüggő feladatok ellátása. Az ügyészség végezte a nemzeti koordinációs tevékenységet az ENSZ Kábítószer-ellenőrzési és Büntmegelőzési Hivatalának (UNODC) Bűncselekmények statisztikai célú nemzetközi osztályozása (International classification of crimes for statistical purposes – ICCS) projektjében. Ügyészségi alkalmazott biztosította a nemzeti képviselést az EUROSTAT Statistics on Crime, Victimization and Criminal Justice munkacsoportjában.

8. Az ügyészség működésének gazdasági feltételei

Az ügyészi szervezet szakmai feladatainak ellátására az elmúlt évben fejezeti szinten 38.256,4 millió forint eredeti kiadási előirányzat állt rendelkezésre, amely 1.453,6 millió forinttal, 3,9 %-kal nőtt az azt megelőző évi előirányzathoz képest. A kiadási előirányzat növekedését a támogatási előirányzat emelkedése eredményezte.

A fejezet támogatási előirányzatát növelte a tárgyidőszakot érintő jogszabályváltozások, illetve az új feladatok forrásigénye, nevezetesen

- a büntetőeljárás időszerűségének javítása érdekében szükséges egyes törvények módosításáról szóló 2013. évi CXII. törvény 2013. évi költségkihatása és szintrehozása 476,1 millió forinttal;
- a 2008. december 16-i 2008/115/EK Európa Parlamenti és Tanácsi irányelv 8. cikke (6) bekezdésében foglaltak végrehajtásának (kitoloncolás légi úton történő végrehajtása) működési többlete 15 millió forinttal;
- az ügyészi szervek új elhelyezésének forrásigénye és többletkiadásai 450 millió forinttal;

- az ügyvédekről szóló 1998. évi XI. törvény 131. §-ának (2) bekezdése szerinti kirendelt ügyvédi óradíj 3.000 forintról 4.000 forintra történő emelésének működési többlete 12,5 millió forinttal;
- a termőföld tulajdonjogának megszerzését vagy használatát korlátozó jogszabályi rendelkezések kijátszására irányuló jogügyletek feltárása és megakadályozása céljából, a zsebszerződések felszámolására irányuló küzdelemhez többletforrás biztosítása 500 millió forinttal.

A tárgyév folyamán a különböző jogcímenek végrehajtott előirányzat-módosítások következtében a módosított kiadási előirányzat 41.150 millió forintra emelkedett.

A Kormány hatáskörében végrehajtott előirányzat-módosítás – a központi költségvetés céltartaléka terhére nyújtott 187,2 millió forint többlet-támogatás – a központi költségvetési szerveknél foglalkoztatottak 2014. évi kompenzációjának fedezetét biztosította.

A fejezetet irányító szerv, valamint a költségvetési szerv hatáskörében végrehajtott előirányzat-módosítások a következők voltak:

- a 2013. évi előirányzat-maradvány igénybevétele: 1.859,2 millió forint,
- működési és felhalmozási célú támogatások átvétele összesen 814,8 millió forint,
- többletbevétel teljesítéséhez kapcsolódó előirányzat-módosítás: 55 millió forint,
- fejezetek közötti előirányzat átadás-átvétel (rendőrség) alapján a támogatási előirányzat csökkenése: 22,6 millió forint.

A fejezetnél a kiegyensúlyozott likviditási feltételeket egész évben sikerült biztosítani. Jelentős hangsúlyt kapott a gazdálkodásban a napi működés zavartalan feltételeinek megteremtése, az informatikai eszközellátottság szinten tartása, illetve javítása, a birtokba vett új épületek területi növekedésével, modern infrastruktúrájával együtt járó megemelkedő üzemeltetési költségek megfelelő biztosítása.

A 2014. évben rendelkezésre álló forrás szerkezete az előző évekhez képest alig változott. A kiadások forrását mintegy 95,5 %-ban a tárgyévi támogatás, kisebb mértékben – 4,4 %-ban – az előző évi előirányzat-maradvány igénybevétele és mindössze 0,1 %-ban a saját bevétel biztosította.

A beszámolási időszakban rendelkezésre álló támogatási előirányzatot a Magyar Államkincstár 100 %-ban finanszírozta.

A felhasznált előirányzatról – az előző évekhez hasonlóan – 86,8 %-ot a személyi jellegű kiadások és a kapcsolódó járulékok tették ki, mindössze 3,2 % jutott a fejlesztésre, 10 % pedig az üzemeltetési kiadások fedezetét biztosította.

Személyi juttatásra 25.353,6 millió forintot használtunk fel, amely fedezetet nyújtott a törvény szerinti illetményekre, a nem rendszeres személyi juttatások közül az ügyészégi alkalmazottakat alanyi jogon megillető, az Üjt.-ben előírt kötelezettségekre, valamint a külső személyi juttatások körébe tartozó kifizetésekre.

A személyi juttatásokon belül a törvény szerinti illetményekre, munkabérekre teljesített kiadás 19.853 millió forint volt, amely tartalmazta az Üjt. alapján kifizetendő illetmények és kötelező előresorolások összegét.

Az ügyészégi alkalmazottak nem rendszeres személyi juttatásaira 5.335,6 millió forintot fordítottunk, többek között pénzbeli elismerés, köszöneti, ügyeleti és helyettesítési díj, túlóra, jubileumi jutalom, béren kívüli juttatások, különféle költségtérítések, valamint a felmentési idejüket töltő ügyészégi alkalmazottak részére a munkavégzés alóli mentesítés idejére teljesített kifizetések jogcímeiken.

A külső személyi juttatásokra kifizetett összeg 164,9 millió forint volt, amely különösen a legfőbb ügyészt, mint választott tisztségviselőt megillető juttatásokat, a tanúk díjazását, illetve a reprezentációs kiadásokat tartalmazta.

Az ügyészégi alkalmazottak lakáshoz jutását a 2014. évben 90,3 millió forint kamatmentes munkáltatói kölcsön folyósításával támogattuk. Összesen 65 fő részesült átlagosan 1.389 ezer forint támogatásban.

Dologi kiadásokra 3.647,6 millió forintot fordítottunk, amely 500,9 millió forinttal kevesebb, mint az előző évi felhasználás. Az üzemeltetési költségek az áremelkedések, valamint a létszámnövekedésekből adódó fejlesztésekkel bővülő új vagy felújított épületek területnövekedése miatt az előző évekhez hasonlóan emelkedtek. A megelőző évhez képest alacsonyabb felhasználás indoka, hogy a 2014. január 1-jétől hatályba lépett számviteli szabályok alapján a korábbi években a dologi kiadások között elszámolt egyes adó jellegű befizetési kötelezettségek – rehabilitációs hozzájárulás, munkáltatót terhelő személyi jövedelemadó – teljesítése a munkáltatót terhelő járulékok között, a reprezentációs kiadások a személyi juttatások között, míg a kisértékű tárgyi eszközök beszerzése a beruházások között került elszámolásra.

A dologi kiadások 8,9 %-át a szakmai feladat ellátásához szükséges irodaszerek, nyomtatványok, a tevékenységet segítő könyvek, közlönyök, egyéb információhordozó eszközök beszerzésére, 9,4 %-át az ügyészégi országos számítógépes hálózat üzemeltetésére, 6,7 %-át szakértői és védői díjakra, fordítási és tolmácsolási kiadásokra fordítottuk.

A 2014. évben a fejezetnél felhalmozási kiadásokra 1.311 millió forint eredeti előirányzat állt rendelkezésre, amely az év közbeni előirányzat változások – döntően az előző évi maradvány – hatására 4.074,4 millió forintra módosult.

Az intézményi beruházásra fordítható eredeti előirányzat 1.225 millió forint volt, mely az év közbeni előirányzat-módosítások hatására 3.192 millió forintra emelkedett. A módosítás forrása elsősorban az előző évi előirányzat-maradvány igénybe vétele, továbbá a kiemelt előirányzatok közötti átcsoportosítás volt.

Felújításra mindössze 30 millió forint eredeti előirányzattal rendelkezett a fejezet, amely az évközi módosításokkal 22,1 millió forintra csökkent.

Egyéb intézményi felhalmozási kiadásra 56 millió forint állt rendelkezésre, amelyből a támogatással finanszírozott előirányzat 10 millió forint volt. Az előirányzat a kamatmentes munkáltatói kölcsöntörlesztések többletbevételével 44,4 millió forinttal, míg az előző évi maradvány átvételével 732,9 millió forinttal emelkedett.

A felhalmozási kiadásokra rendelkezésre álló forrásokat 100 %-ban lekötöttük. Ezen előirányzatoknál 2.096,2 millió forint előirányzat-maradvány keletkezett.

A fejezetnél a befektetett eszközök nettó értéke a beszámolási időszak végén 17.089,8 millió forint volt, amely 501,6 millió forinttal maradt el az előző évi időszak záró értékétől.

A költségvetési szerv vagyonán belül valamennyi vagyonelem (immateriális javak, ingatlanok, gépek, berendezések, felszerelések és járművek) nettó értéke csökkent, mivel a tárgyévben aktivált beruházások értéke alacsonyabb volt, mint az elszámolt értékcsökkenés összege. A folyamatban lévő, befejezetlen beruházásaink állománya jelentősen, 156,9 millió forinttal nőtt, a befektetett pénzügyi eszközöket a 2014. január 1-jétől hatályba lépett számviteli szabályok alapján a pénzeszközök között számoltuk el.

A 2014. évben a fejezetnél a jelentősebb beruházások, felújítások tárgyévi pénzforgalmi finanszírozása az alábbiak szerint alakult:

	Teljesített kiadás (millió forintban)
Számítástechnikai beszerzések	270,5
Fővárosi Főügyészség épületének klimatizálása	186,5
Debreceni Járási Ügyészség klimatizálása	75,2
Sátoraljaújhelyi Járási Ügyészség rekonstrukciója	67,2
Nagykátai, Dózsa György utca 17. sz. ingatlan vásárlása	63,5
Egri Járási Ügyészség klimatizálása	45,2
Salgótarjáni Járási Ügyészség átalakítása	28,7

Az ügyészi szervezet a korábbi években bevezetett takarékosági intézkedések érvényesítésével gazdálkodott a 2014. évben is. A fejezet a

szakmai feladatellátás alapvető személyi és tárgyi feltételeinek biztosításán túl kiemelt figyelmet fordított a folyamatos működés és likviditás feltételeinek megteremtésére is.

9. Az ügyészek tudományos tevékenysége és az Országos Kriminológiai Intézet

9.1. Az ügyészek tudományos tevékenysége

Az ügyészek változatlanul megbecsült résztvevői a jogi tudományos közéletnek. A Jogtudományi Közönyben, a Magyar Jogban, az Ügyészek Lapjában, a Belügyi Szemlében és más szakmai-tudományos folyóiratokban rendszeresen jelennek meg cikkeik, tanulmányaik. Számos ügyész szakkönyvek, egyetemi tankönyvek és más felsőfokú oktatási kiadványok szerzője. Az ügyészségi alkalmazottak közül 42 fő, közülük 19 ügyész rendelkezik tudományos fokozattal. 23 ügyész, alügyész és fogalmazó különböző doktori iskolák hallgatója. Az egyetemek állam- és jogtudományi karain, más felsőfokú oktatási intézményekben és posztgraduális szakokon közel 70 ügyész oktat.

9.2. Az Országos Kriminológiai Intézet

Az Országos Kriminológiai Intézet (OKRI) az ügyészség tudományos és kutató intézményeként átfogóan foglalkozik a bűnözés okainak, a megelőzés lehetőségeinek, valamint a bűnözés és bűnüldözés aktuális elméleti és gyakorlati kérdéseinek kutatásával. Az intézet munkáját Tudományos Tanács segíti és ellenőrzi, amelynek a tagjai a Magyar Tudományos Akadémia, az egyetemek jogi karai és a bűnüldözésben érintett főhatóságok magas rangú képviselői.

Az intézet kutatói közül tizennégynek van tudományos fokozata. Hárman akadémiai doktori, ketten kandidátusi, kilencen egyetemi PhD fokozattal rendelkeznek, három kutató pedig habilitált egyetemi tanár is.

Az OKRI kutatások eredményei – különösen a Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások körében – az ügyészség kodifikációs és jogértelmezési tevékenységében hasznosulnak. Mindemellett a bűnügyi tudományok elméleti teljesítményét is gazdagítják, különösen a kriminálprevenció és a kriminálpolitika területén. Említésre érdemes az egyetemi, főiskolai oktatómunkában, valamint a posztgraduális képzésekben történő felhasználásuk is.

A kutatók a tárgyévben összesen 143 publikációt jelentettek meg, ebből 20-at idegen nyelven (utóbbiak közül 14-et külföldön). A publikációk között 4 monográfia és 24 könyvfejezet szerepel, 38 tanulmány tudományos szaklapban, 38 értekezés két intézeti kiadványban (Kriminológiai Tanulmányok, illetve Pusztai László Emlékkötet), míg 8 tudományos cikk különböző konferenciakötetekben jelent meg.

Az intézet kutatói 2014-ben különböző konferenciákon és szakmai fórumokon összesen 125 előadást tartottak, amelyekből 33 hangzott el idegen nyelven 24 külföldi konferencián.

A tárgyévben az intézetben összesen 44 kutatási program zajlott, ezek közül 29 kutatás fejeződött be. A teljesség igénye nélkül a következő főbb kutatásokra került sor:

- I. A Legfőbb Ügyészség által kezdeményezett kutatások:
 - A kábítószerpiac új kihívásai, figyelemmel az új pszichoaktív anyagok elterjedésére.
 - A jogos védelem elvi és gyakorlati problémái.
 - A környezetvédelmi feladatokat ellátó ügyész tevékenysége (további lépései) a büntetőügyekben hozott határozatok alapján.
 - A tárgyalást kiváltó megoldások és ezek hatékonysága a hazai és az európai büntetőeljárásokban. Elterelési lehetőségek.
- II. Főügyészségek által kezdeményezett kutatások:
 - A műtárgy-kereskedelem körében elkövetett bűncselekmények, különös tekintettel a műtárgyak hamisításával és a hamis műtárgyak kereskedelmével elkövetett csalásokra.
 - A prostitúciós, illetve az ahhoz kapcsolódó bűncselekmények bizonyítási nehézségei.
 - Az európai elfogatóparancs magyarországi végrehajtásának nehézségei, a specialitás szabályának alkalmazása.
 - Az embercsempészet miatt indult büntetőügyek elméleti elemző vizsgálata.
- III. A kiemelt kutatási főirányok keretében végzett fontosabb kutatások:
 - A gyűlölet-bűncselekmények hatékony üldözésének jogszabályi és intézményi feltételrendszere I. Európai sztenderdek.
 - Cyber-bullying – Online kortárs bántalmazás iskoláskorú gyerekek körében 2014.
 - Ifjúsági bűnmegelőzési vizsgálat a XII. kerületi középiskolások körében.
 - A budapesti prostitúció rendészeti szempontú kutatása (a 2013. évi VIII. kerületi utcai prostitúció vizsgálatának folytatása).
 - Harmadlagos megelőzés és kilépés fiatalok körében.
 - A kriminalisztikai szakértői vélemények nemzetközi felhasználhatóságának tényezői.
 - A bv. szervezet személyi állományára vonatkozó kutatás lehetőségei (TÁMOP 5.6.3. kiemelt projekt).
 - Az eljárás megszüntetésével vagy felfüggesztésével befejezett több ember sérelmére elkövetett emberölési ügyek vizsgálata.
 - Felmentő ítélettel vagy nyomozás megszüntetéssel befejezett, fiatalok és fiatal felnőttek által elkövetett emberölési ügyek vizsgálata.

– Szituációs bűnmegelőzés empirikus vizsgálata lakásbetörések elkövetőivel.

Az OKRI nemzetközi kapcsolatai több szinten és különféle formában valósulnak meg. Az egyik legrégebb és legjobban működő kapcsolatuk a freiburgi Max-Planck Intézethez fűződik, amellyel immár évtizedek óta jól működik a tapasztalat- és információcsere, a közös konferenciák szervezése, valamint intézeti kutatók ösztöndíjasként való foglalkoztatása. 2014-ben egy kutató kapott vendégkutatói munkára meghívást, illetve ösztöndíjasként kutatási lehetőséget a Max-Planck Intézetben, egy másik kutató pedig – Fulbright kutatói ösztöndíj keretében – egy tanévet töltött vendégkutatóként az Egyesült Államokban, a bostoni Massachusetts Aggression Reduction Center ösztöndíjas munkatársaként.

A kutatók jelentős része tagja vagy tisztségviselője egy, illetve több tudományos, a tudományos munkával összefüggő nemzetközi szakmai szervezetnek (pl. International Society of Criminology, Scientific Commission, European Crime Prevention Network).

Tisztelt Országgyűlés!

A részletesen bemutatott adatok igazolják, hogy az ügyészség 2014-ben is megfelelt azoknak a kihívásoknak, amelyek elé a bűnözés változásai, a jogszabályi háttér alakulása állították.

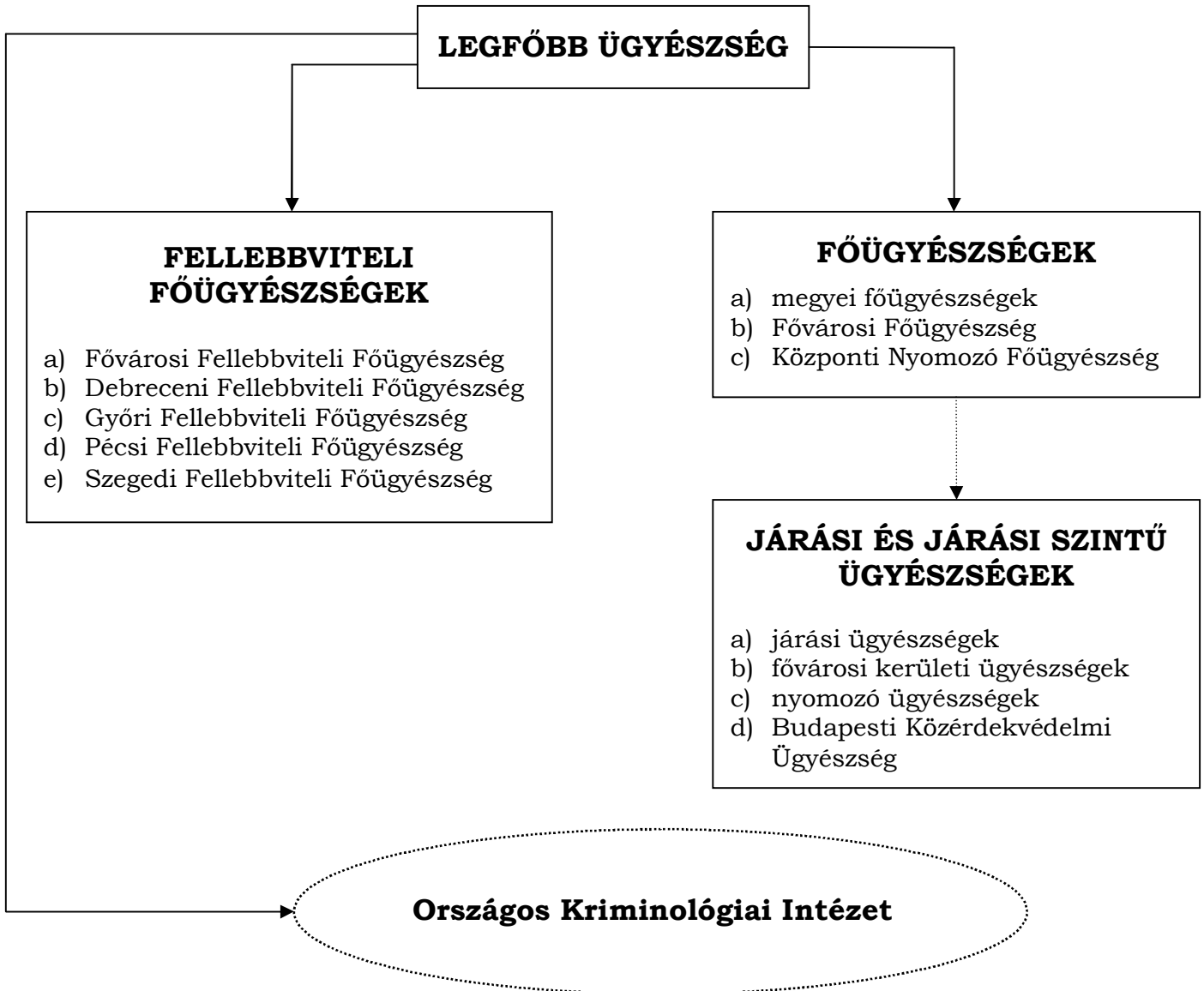
Kérem, hogy beszámolómat szíveskedjenek elfogadni.

Budapest, 2015. május 19.

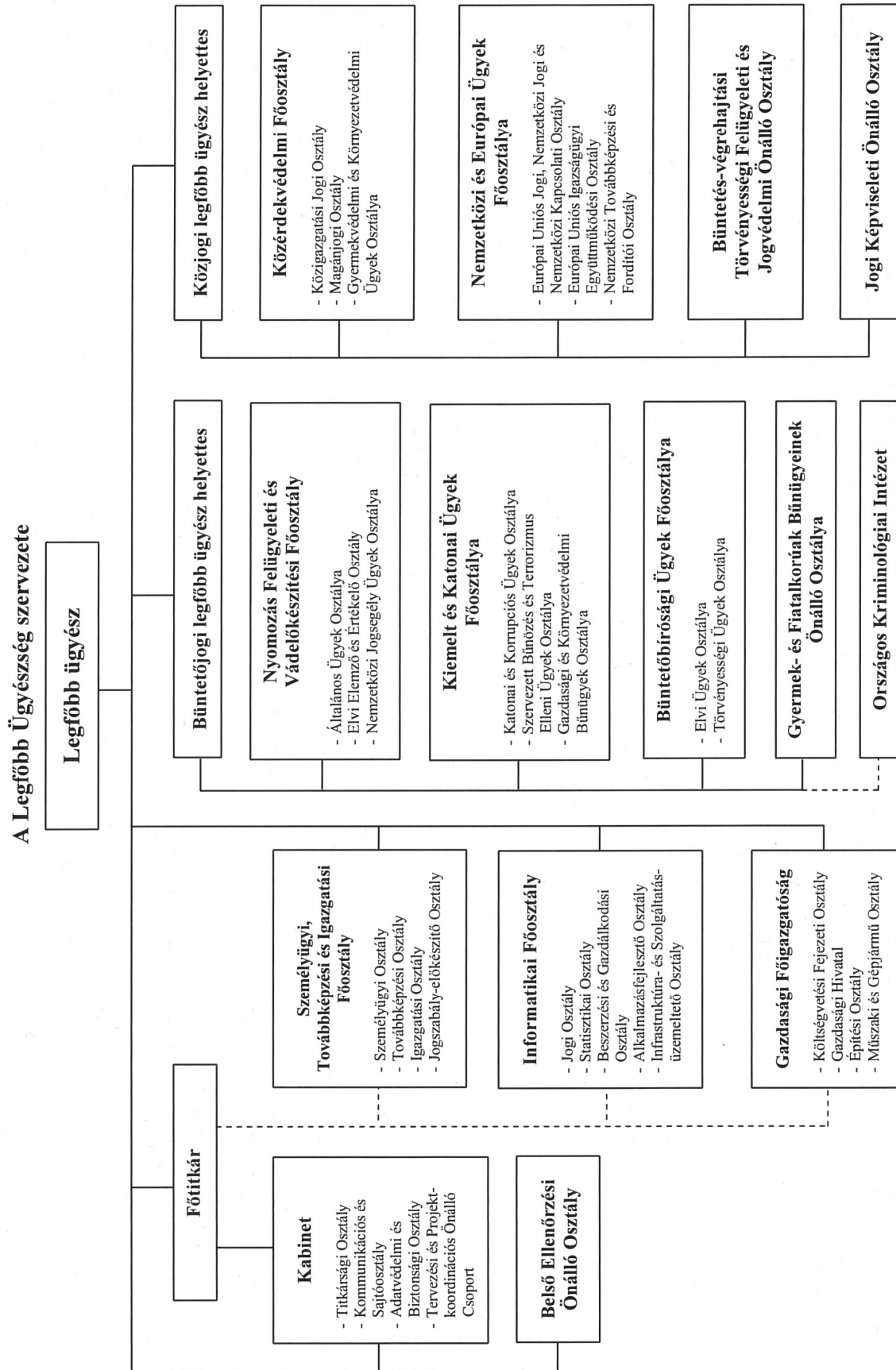

(Dr. Polt Péter)

1. melléklet

Az ügyészségi szervezetrendszer

A Legfőbb Ügyészség szervezete

Függelék

Statisztikai táblák és ábrák
a legfőbb ügyésznek
az ügyészség 2014. évi tevékenységéről
szóló országgyűlési beszámolójához

(A 2014. évi adatok a 2015. február 16-i állapotnak felelnek meg)

TÁBLAJEGYZÉK

I. A büntetőjogi szakág táblázatai

1. számú tábla	Az ügyészségi ügyforgalom alakulása a 2005–2014. években	71
2. számú tábla	Az ügyészi szervezet tevékenységének fontosabb mutatói a 2005–2014. években	71
3. számú tábla	A főügyészségek ügyforgalma a 2014. évben	72
4. számú tábla	A regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2005–2014. években	73
5. számú tábla	A regisztrált elkövetők számának alakulása a 2005–2014. években	73
6. számú tábla	A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös, többszörös visszaeső és erőszakos többszörös visszaeső) előéletű elkövetők számának alakulása a 2005–2014. években	74
7. számú tábla	A külföldi állampolgárságú elkövetők számának alakulása a 2005–2014. években	74
8. számú tábla	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása a 2005–2014. években	75
9. számú tábla	Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása a 2005–2014. években	75
10. számú tábla	Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása a 2005–2014. években	76
11. számú tábla	A regisztrált elkövetők, ezen belül a fiatalkorú és gyermekkorú elkövetők számának és gyakoriságának alakulása a 2005–2014. években	76

II. Közérdekvédelmi szakterület táblái

12. számú tábla	Elővezetésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2014. évben	77
13. számú tábla	A közérdekvédelmi szakterület első fokú eljárásban végzett tevékenysége a 2014. évben	78
14. számú tábla	Törvényességi ellenőrzési ügyekkel kapcsolatos kiemelt ügyészi intézkedések, valamint az elbírált intézkedések száma és eredményessége a 2014. évben	79
15. számú tábla	Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2014. évben	80
16. számú tábla	Jogszabálytervezetek észrevételezése a 2005–2014. években	81

III. Személyügyi és költségvetési adatok

17. számú tábla	Ügyészek, alügyészek és fogalmazók számának és nemek szerinti megoszlásának alakulása a 2005–2014. években	81
18. számú tábla	Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2014. évben	82
19. számú tábla	Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %) a 2010–2014. években	82

ÁBRAJEGYZÉK

1. számú ábra	Ügyforgalom és trend az elmúlt 10 évben	83
2. számú ábra	A regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2005–2014. években	83
3. számú ábra	Fokozott ügyészi felügyeleti tevékenység a 2013–2014. években	85
4. számú ábra	Ügyészségi nyomozások adatai a 2013–2014. években	85
5. számú ábra	Az ügyészek, alügyészek és fogalmazók számának alakulása a 2005–2014. években	87

A statisztikai adatok forrásai

1. A büntetőjogi szakág számítástechnikai bázisú ügyvitelének bevezetéséről szóló 7/1992. Legf. Ü. utasítás alapján működő ügyviteli rendszer adatai (OSAP 1522. nyilvántartási szám):
1., 2., 3., 8., 9. sz. táblák, 1., 3., 4. sz. ábrák
2. Az Országos Statisztikai Adatgyűjtési Programban nyilvántartott egységes nyomozó hatósági és ügyészségi bünygyi statisztikai rendszer (OSAP 2341. nyilvántartási szám):
4., 5., 6., 7., 11. sz. táblák, 2. sz. ábra
3. A Vádképviselési Informatikai Rendszer bevezetéséről szóló 16/2007. (ÜK. 12.) LÜ utasítás alapján működő statisztikai rendszer adatai (OSAP 1523. nyilvántartási szám):
2., 10. sz. táblák
4. A magánjogi és közigazgatási jogi szakág számítástechnikai bázisú ügyviteli rendszerének bevezetéséről szóló 3/2005. (ÜK. 2.) LÜ utasítás alapján működő ügyviteli rendszer adatai (OSAP 1522. nyilvántartási szám):
1., 3., 12., 13., 14., 15., 16. sz. táblák, 1. sz. ábra
5. A személyügyi és továbbképzési ügyvitel rendjéről szóló 10/2008. (ÜK. 12.) együttes főov. körlevél által előírt számítástechnikai alapú nyilvántartás:
17., 18. sz. táblák, 5. sz. ábra
6. Az ügyészség éves költségvetése és zárszámadása:
19. sz. tábla

1. számú tábla

Az ügyészségi ügyforgalom alakulása a 2005–2014. években

Év	Ügy- forgalom összesen	1 főre jutó ügyérkezés	Ebből			
			Büntetőjogi szakág ¹		Közjogi szakág ²	
			szám	%	szám	%
2005.	975 239	655	807 425	82,8	167 814	17,2
2006.	1 046 553	681	877 444	83,8	169 109	16,2
2007.	1 129 691	715	948 427	84,0	181 264	16,0
2008.	1 144 876	710	978 251	85,4	166 625	14,6
2009.	1 105 771	666	948 006	85,7	157 765	14,3
2010.	1 119 091	642	952 877	85,1	166 214	14,9
2011.	1 155 615	648	987 846	85,5	167 769	14,5
2012.	1 172 347	648	980 426	83,6	191 921	16,4
2013.	1 198 943	657	901 635	75,2	297 308	24,8
2014.	1 160 914	619	818 050	70,5	342 864	29,5

¹ A szakterületi változások miatt a 2013. évtől kezdődően az adatok nem tartalmazzák a büntetés-végrehajtási felügyeleti szakterület adatait.

² A szakterületi változások miatt a 2013. évtől kezdődően az adatok tartalmazzák a büntetés-végrehajtási felügyeleti szakterület adatait.

2. számú tábla

Az ügyészi szervezet tevékenységének fontosabb mutatói a 2005–2014. években
Büntetőjogi szakág

Év	Fokozott ügyészi felügyelet ³	Vádemelések száma (személyek)	Bíróság elé állítások (személyek)	Váderedmé- nyesség	A 30 napon belül elintézett vádemelési javaslatok száma ⁴
2005.	21 534	110 560	9 330	96,7	103 924
2006.	23 254	104 794	8 226	96,8	101 820
2007.	26 390	98 127	7 011	96,7	97 265
2008.	27 666	96 629	6 432	96,5	97 924
2009.	31 113	95 468	6 336	96,9	100 303
2010.	31 239	101 920	7 256	96,9	101 490
2011.	25 648	90 994	8 245	96,8	98 644
2012.	29 160	82 680	8 706	95,9	91 095
2013.	30 278	79 186	11 548	96,4	97 362
2014.	28 915	88 550	14 527	96,6	96 879

³ A bejelentések és tevékenységek együttes számát tartalmazza.

⁴ A vádemelési javaslatok és ügyészségi nyomozás befejezések együttes számát tartalmazza.

3. számú tábla
A főügyészségek⁵ ügyforgalma a 2014. évben

Terület	Ügyforgalom összesen		Ebből			
			Büntetőjogi szakág		Közbiztonsági szakág	
	szám	%	szám	%	szám	%
Főváros	229 373	20,2	156 073	68,0	73 300	32,0
Baranya	36 215	3,2	25 065	69,2	11 150	30,8
Bács-Kiskun	60 844	5,4	42 390	69,7	18 454	30,3
Békés	37 773	3,3	24 962	66,1	12 811	33,9
Borsod-Abaúj-Zemplén	92 514	8,1	59 695	64,5	32 819	35,5
Csongrád	54 249	4,8	39 748	73,3	14 501	26,7
Fejér	45 263	4,0	32 426	71,6	12 837	28,4
Győr-Moson-Sopron	35 167	3,1	24 454	69,5	10 713	30,5
Hajdú-Bihar	51 538	4,5	37 030	71,8	14 508	28,2
Heves	33 556	3,0	22 094	65,8	11 462	34,2
Jász-Nagykun-Szolnok	52 580	4,6	38 892	74,0	13 688	26,0
Komárom-Esztergom	33 869	3,0	24 617	72,7	9 252	27,3
Nógrád	23 451	2,1	17 460	74,5	5 991	25,5
Pest	116 159	10,2	90 486	77,9	25 673	22,1
Somogy	39 686	3,5	28 966	73,0	10 720	27,0
Szabolcs-Szatmár-Bereg	73 728	6,5	50 629	68,7	23 099	31,3
Tolna	23 688	2,1	17 909	75,6	5 779	24,4
Vas	25 593	2,3	18 088	70,7	7 505	29,3
Veszprém	34 692	3,1	25 358	73,1	9 334	26,9
Zala	29 378	2,6	21 314	72,6	8 064	27,4
Fővárosi Fellebbviteli Főü.	3 160	0,3	3 015	95,4	145	4,6
Debreceni Fellebbviteli Főü.	1 521	0,1	1 364	89,7	157	10,3
Győri Fellebbviteli Főü.	1 003	0,1	763	76,1	240	23,9
Pécsi Fellebbviteli Főü.	748	0,1	571	76,3	177	23,7
Szegedi Fellebbviteli Főü.	1 163	0,1	1 053	90,5	110	9,5
Összesen	1 136 911	100,0	804 422	70,8	332 489	29,2

⁵ Nem tartalmazza a Központi Nyomozó Főügyészség adatait.

4. számú tábla

A regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2005–2014. években

Év	Regisztrált bűncselekmények		Ebből	
			a bűncselekmény elkövetője ismeretlen maradt	
	szám	2005. = 100%	szám	arány %
2005.	436 522	100,0	179 328	41,1
2006.	425 941	97,6	174 120	40,9
2007.	426 914	97,8	187 668	44,0
2008.	408 407	93,6	178 306	43,6
2009.	394 034	90,3	182 602	46,3
2010.	447 186	102,4	221 194	49,5
2011.	451 371	103,4	245 080	54,3
2012.	472 236	108,2	274 143	58,1
2013.	377 829	86,6	177 877	47,1
2014.	329 303	75,4	139 000	42,2

5. számú tábla

A regisztrált elkövetők számának alakulása a 2005–2014. években

Év	Elkövetők száma	2005. = 100%
2005.	140 211	100,0
2006.	129 991	92,7
2007.	121 561	86,7
2008.	122 695	87,5
2009.	120 083	85,6
2010.	129 945	92,7
2011.	120 529	86,0
2012.	108 306	77,2
2013.	109 876	78,4
2014.	108 389	77,3

6. számú tábla

A büntetett (nem visszaeső, visszaeső, különös, többszörös visszaeső és erőszakos többszörös visszaeső) előéletű elkövetők számának alakulása a 2005–2014. években

Év	Büntetett előéletű összesen	2005. = 100%
2005.	49 192	100,0
2006.	45 448	92,4
2007.	39 387	80,1
2008.	35 617	72,4
2009.	42 650	86,7
2010.	34 686	70,5
2011.	32 235	65,6
2012.	28 561	58,1
2013.	28 697	58,3
2014.	23 698	48,2

7. számú tábla

A külföldi állampolgárságú elkövetők számának alakulása a 2005–2014. években

Év	Külföldi elkövetők száma	2005. = 100%
2005.	7 578	100,0
2006.	5 954	78,6
2007.	4 583	60,5
2008.	4 419	58,3
2009.	4 604	60,8
2010.	4 778	63,1
2011.	5 447	71,9
2012.	5 230	69,0
2013.	4 063	53,6
2014.	4 430	58,5

8. számú tábla

**A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok számának alakulása
a 2005–2014. években**

Év	A nyomozó hatóságok határozatai elleni panaszok									
	Összes elintézésre váró panasz		feljelentést elutasító	nyomozást		gyanúsítás ⁶	bűnügyi őrizet	házku-tatás	lefogla-lással kapcso-latos	egyéb
				felfüg-gesztő	meg-szüntető					
	szám	2005. = 100%	határozat elleni panasz				elleni panasz		panasz	
2005.	10 133	100,0	1 693	775	2 956	–	1 924	736	1 143	906
2006.	9 592	94,7	1 903	518	3 165	–	1 662	599	927	818
2007.	25 519	251,8	2 285	91	4 155	14 084	1 601	612	1 050	1 641
2008.	34 981	345,2	2 371	49	4 387	22 385	1 868	787	1 069	2 065
2009.	38 408	379,0	2 704	313	4 893	24 433	1 868	848	1 228	2 121
2010.	46 542	459,3	3 440	1 204	6 457	28 141	2 000	1 027	1 504	2 769
2011.	47 317	467,0	3 753	1 115	6 864	28 097	1 998	1 032	1 565	2 893
2012.	47 352	467,3	3 801	1 163	7 280	28 237	1 663	1 109	1 489	2 610
2013.	45 806	452,0	3 981	1 245	7 113	26 633	1 607	1 109	1 529	2 589
2014.	42 578	420,2	3 766	1 042	6 903	24 629	1 374	1 047	1 441	2 376

⁶ A büntetőeljárásról szóló 1998. évi XIX. tv. 196. §-a értelmében 2003. július 1-jétől 2007. május 31-éig a gyanúsítás elleni panasz: ellenvetés.

9. számú tábla

**Az ügyészségi határozatok elleni panaszok számának alakulása
a 2005–2014. években**

Év	Összes elintézésre váró panasz		első fokon elbírált panasz	másodfokon elbírált panasz ⁷
	szám	2005. = 100%		
2005.	9 664	100,0	806	8 858
2006.	6 893	71,3	506	6 387
2007.	8 832	91,4	1 116	7 716
2008.	8 979	92,9	532	8 447
2009.	9 694	100,3	559	9 135
2010.	10 348	107,1	576	9 772
2011.	9 624	99,6	560	9 064
2012.	7 896	81,7	498	7 398
2013.	8 869	91,8	483	8 386
2014.	8 258	85,5	487	7 771

⁷ A 2005. év adatai tartalmazzák a nyomozási határidő meghosszabbítása ellen bejelentett panaszokat is.

10. számú tábla

**Az elsőfokú bíróság érdemi határozata ellen bejelentett fellebbezések alakulása
a 2005–2014. években**

Év	Vádlottak, akiknek ügyében fellebbezés volt		A fellebbezés					
			ügyészi		kölcsonös		nem ügyészi	
	szám	2005. = 100%	vádlott	%	vádlott	%	vádlott	%
2005.	16 467	100,0	4 321	26,2	2 105	12,8	10 041	61,0
2006.	16 583	100,7	4 386	26,4	1 910	11,5	10 287	62,0
2007.	14 967	90,9	3 829	25,6	1 713	11,4	9 425	63,0
2008.	16 225	98,5	4 581	28,2	1 928	11,8	9 716	59,8
2009.	15 042	91,3	4 051	26,9	1 793	11,9	9 198	61,1
2010.	14 799	89,9	3 809	25,7	2 002	13,5	8 988	60,7
2011.	16 323	99,1	4 201	25,7	2 398	14,7	9 724	59,6
2012.	15 534	94,3	3 829	24,7	2 333	15,0	9 372	60,3
2013.	15 439	93,8	3 562	23,0	2 709	17,6	9 168	59,4
2014.	17 308	105,1	4 187	24,2	3 611	20,9	9 510	54,9

11. számú tábla

**A regisztrált elkövetők, ezen belül a fiatalkorú és gyermekkorú elkövetők
számának és gyakoriságának alakulása a 2005–2014. években**

Év	Regisztrált elkövetők		100 000 lakosra jutó el- követők száma	Fiatalkorú elkövetők			100 000 fiatal- korú lakosra jut	Gyermekekörű elkövetők száma	
	szám	2005. = 100%		szám	arány %	2005. = 100%		szám	2005. = 100%
2005.	140 211	100,0	1 388,6	12 362	8,8	100,0	2 491,0	3 697	100,0
2006.	129 991	92,7	1 290,0	11 462	8,8	91,4	2 303,5	3 565	90,0
2007.	121 561	86,7	1 207,6	11 057	9,1	88,1	2 235,8	3 387	85,5
2008.	122 695	87,5	1 221,4	11 606	9,5	92,5	2 380,8	3 433	86,6
2009.	120 083	85,6	1 197,1	10 178	8,4	81,1	2 130,6	2 573	64,9
2010.	129 945	92,7	1 297,6	11 497	8,8	91,7	2 491,7	2 607	65,8
2011.	120 529	86,0	1 207,0	11 378	9,4	90,7	2 554,0	2 714	68,5
2012.	108 306	77,2	1 087,7	10 418	9,6	83,1	2 427,7	2 604	65,7
2013.	109 876	78,4	1 108,9	10 473	9,5	83,5	2 466,5	2 196	55,4
2014.	108 389	77,3	1 097,3	8 797	8,1	71,2	2 182,2	1 483	40,1

12. számú tábla

Elővezetésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2014. évben

Ügyészségek	Elővezetés			
	közigazgatási ügyben		szabálysértési ügyben	
	jóváhagyás	megtagadás	tudomásul vétel	hatályon kívül helyezés
Főváros	34	11	4 589	744
Baranya megye	11	2	2 843	140
Bács-Kiskun megye	70	5	6 079	354
Békés megye	59	1	7 122	359
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	144	2	15 118	284
Csongrád megye	43	3	2 945	138
Fejér megye	74	5	2 126	262
Győr-Moson-Sopron megye	14	2	2 467	117
Hajdú-Bihar megye	14	5	2 801	1 160
Heves megye	103	4	4 691	228
Jász-Nagykun-Szolnok megye	80	8	3 449	124
Komárom-Esztergom megye	26	0	3 333	287
Nógrád megye	24	1	617	306
Pest megye	12	8	5 618	588
Somogy megye	27	5	3 676	404
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	78	7	8 992	434
Tolna megye	48	2	2 097	35
Vas megye	3	0	1 228	71
Veszprém megye	25	2	2 318	288
Zala megye	56	1	1 594	166
Összesen:	945	74	83 703	6 489

13. számú tábla

**A közérdekvédelmi szakterület első fokú eljárásban végzett tevékenysége
a 2014. évben**

Ügyészségek	Kiemelt intézkedések összesen	ebból					
		perel- hárító kezdemé- nyezés, felhívás	kereset	nemperes eljárás kezdemé- nyezése	szabsért. eljárással kapcs. kezdemé- nyezés	perbe- lépés, fellépés	fellebbe- zés
Főváros	1 523	439	280	505	201	2	96
Baranya megye	272	58	45	80	22	43	24
Bács-Kiskun megye	359	139	70	13	26	49	62
Békés megye	182	48	53	23	14	35	9
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	1 150	203	166	1	114	645	21
Csongrád megye	299	105	54	6	78	49	7
Fejér megye	278	170	30	19	21	29	9
Győr-Moson-Sopron megye	358	180	59	40	18	34	27
Hajdú-Bihar megye	343	126	65	25	6	57	64
Heves megye	413	175	78	66	75	8	11
Jász-Nagykun-Szolnok megye	457	135	79	85	28	108	22
Komárom-Esztergom megye	481	125	60	44	64	79	109
Nógrád megye	298	69	4	110	28	63	24
Pest megye	447	179	56	68	80	49	15
Somogy megye	450	143	91	56	65	75	20
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	1 363	770	514	6	15	35	23
Tolna megye	134	39	19	1	67	6	2
Vas megye	666	401	69	131	19	20	26
Veszprém megye	221	55	39	10	16	40	61
Zala megye	492	159	128	23	64	14	104
Összesen:	10 186	3 718	1 959	1 312	1 021	1 440	736

14. számú tábla

Törvényességi ellenőrzési ügyekkel kapcsolatos kiemelt ügyészi intézkedések, valamint az elbírált intézkedések száma és eredményessége a 2014. évben

Ügyészségek	Kiemelt intézkedések száma össze- sen	ebből			a tárgydőszakban az elbírált intézkedések számából			
		felhívás	jelzés	egyéb intézkedés	felhívás		jelzés	
		száma			össze- sen	ebből eredmény	össze- sen	ebből eredmény
Főváros	7 081	438	426	6 217	357	347	415	411
Baranya megye	3 277	58	118	3 101	54	54	108	108
Bács-Kiskun megye	7 015	139	219	6 657	84	78	181	180
Békés megye	8 344	47	654	7 643	45	43	636	635
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	16 165	202	98	15 865	184	184	88	88
Csongrád megye	3 620	99	182	3 339	71	70	165	165
Fejér megye	2 971	170	90	2 711	173	172	101	100
Győr-Moson-Sopron megye	3 045	180	116	2 749	133	133	116	116
Hajdú-Bihar megye	4 503	125	291	4 087	104	87	284	284
Heves megye	5 550	174	144	5 232	177	153	142	140
Jász-Nagykun-Szolnok megye	4 288	134	234	3 920	84	81	226	226
Komárom-Esztergom megye	4 295	125	326	3 847	102	102	299	299
Nógrád megye	1 237	66	147	1 024	55	55	146	145
Pest megye	6 890	167	190	6 533	158	150	199	198
Somogy megye	4 688	141	161	4 386	102	98	161	161
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	10 859	766	424	9 669	361	361	498	498
Tolna megye	2 345	39	34	2 272	37	36	31	30
Vas megye	2 150	397	291	1 462	344	329	292	287
Veszprém megye	2 915	54	124	2 737	51	49	121	121
Zala megye	2 185	146	48	1 991	80	74	50	50
Összesen:	103 423	3 667	4 317	95 439	2 756	2 656	4 259	4 242

15. számú tábla

Szabálysértésekkel kapcsolatos ügyészi tevékenység a 2014. évben

Ügyészségek	Szabálysértési							
	hatóság megszűntető határozata			panasz				
	érkezett ügy	tudomásul vétel	felvilágosítás, iratok, adatok kérése	érkezett ügy	elutasítás	határozat hatályon kívül helyezése	utasítás a szabálysértési eljárás folytatására	Egyéb érdemi
Főváros	49 565	48 836	1 545	463	298	112	54	91
Baranya megye	3 255	3 176	199	73	48	18	0	6
Bács-Kiskun megye	4 309	4 161	336	77	54	12	4	7
Békés megye	2 541	2 284	374	30	22	6	0	3
Borsod-Abaúj-Zemplén megye	5 757	5 674	309	57	45	10	2	6
Csongrád megye	3 842	3 560	409	68	50	9	5	9
Fejér megye	3 116	2 775	456	48	28	12	2	7
Győr-Moson-Sopron megye	3 222	3 096	226	45	33	5	6	3
Hajdú-Bihar megye	5 316	4 975	565	65	49	9	4	1
Heves megye	3 996	3 797	417	50	33	12	1	5
Jász-Nagykun-Szolnok megye	4 628	4 440	671	44	33	6	0	2
Komárom-Esztergom megye	1 928	1 798	422	24	21	4	0	8
Nógrád megye	1 999	1 739	175	15	13	2	0	0
Pest megye	7 398	7 191	423	207	136	35	0	31
Somogy megye	2 362	2 251	128	56	42	7	6	1
Szabolcs-Szatmár-Bereg megye	6 037	5 726	427	80	62	5	6	16
Tolna megye	1 809	1 755	103	43	36	4	0	2
Vas megye	1 956	1 776	424	22	15	3	1	1
Veszprém megye	2 867	2 737	292	55	38	10	0	3
Zala megye	2 109	2 079	140	34	20	4	6	1
Összesen:	118 012	113 826	8 041	1 556	1 076	285	97	203

16. számú tábla

Jogszabálytervezetek észrevételezése a 2005–2014. években

Év	Észrevételezett jogszabályok		Ebből érdemi észrevétel	
	szám	2005. = 100%	szám	%
2005.	958	100,0	283	29,6
2006.	561	58,6	135	24,1
2007.	818	85,4	215	26,3
2008.	565	59,0	104	18,4
2009.	574	59,9	124	21,6
2010.	281	29,3	57	20,3
2011.	278	29,0	145	52,2
2012.	281	29,3	107	38,0
2013.	267	27,9	110	41,2
2014.	182	19,0	64	35,2

17. számú tábla

Ügyészek, alügyészek és fogalmazók számának és nemek szerinti megoszlásának alakulása a 2005–2014. években

Év	Főállású ügyészek ⁸		Alügyészek, fogalmazók		Ügyészek				Alügyészek, fogalmazók			
	szám	2005. = 100%	szám	2005. = 100%	férfi		nő		férfi		nő	
					szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
2005.	1 490	100,0	468	100,0	612	40,6	897	59,4	170	36,3	298	63,7
2006.	1 538	103,2	412	88,0	622	40,1	928	59,9	148	35,9	264	64,1
2007.	1 580	106,0	364	77,8	636	40,1	952	59,9	130	35,7	234	64,3
2008.	1 612	108,2	318	67,9	646	40,1	966	59,9	109	34,3	209	65,7
2009.	1 660	111,4	270	57,7	660	39,8	1 000	60,2	86	31,9	184	68,1
2010.	1 741	116,8	261	55,8	685	39,3	1 056	60,7	86	33,0	175	67,0
2011.	1 850	124,2	402	85,9	759	41,0	1 091	59,0	118	29,4	284	70,6
2012.	1 809	121,4	497	106,2	741	41,0	1 068	59,0	143	28,8	354	71,2
2013.	1 824	122,4	497	106,2	739	40,5	1 085	59,5	145	29,2	352	70,8
2014.	1 876	125,9	450	96,2	751	40,0	1 125	60,0	139	30,9	311	69,1

⁸ A statisztikában főállás elnevezés alatt az engedélyezett létszám terhére foglalkoztatott ügyészégi alkalmazott értendő.

18. számú tábla
Ügyészek életkor szerinti megoszlása a 2014. évben⁹

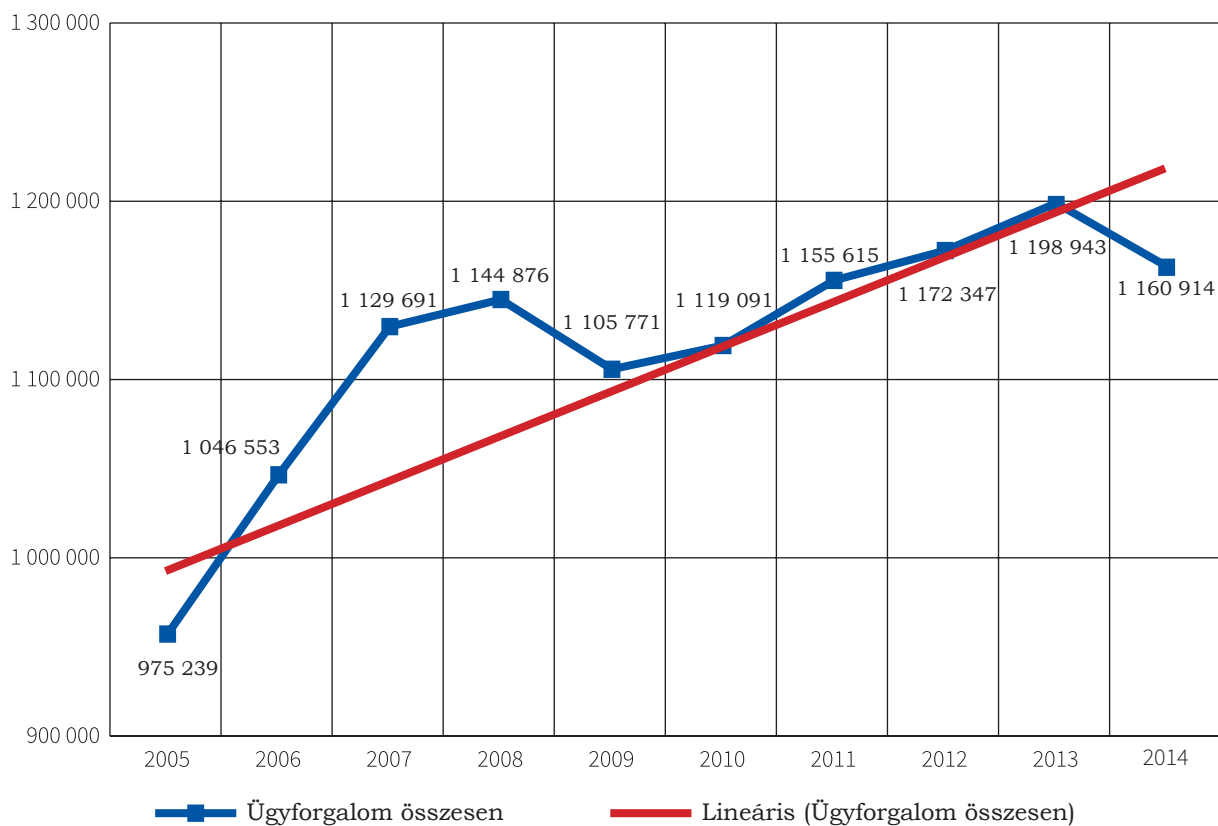
Ügyészségek	Ügyészek száma	30 év és az alatt		31–40 év között		41–50 év között		51–54 év között		55–59 év között		60 év és felette	
		szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%	szám	%
Ügyészségek összesen	1 869	43	2,3	745	39,9	662	35,4	163	8,7	154	8,2	102	5,5
Legfőbb Ügyészség	113	0	0	23	20,4	42	37,2	10	8,8	23	20,4	15	13,3
Más ügyészségek	1 756	43	2,4	722	41,1	620	35,3	153	8,7	131	7,5	87	5,0
Igazságügyi Minisztérium	7			5		2							

⁹ A december 31-i állapot.

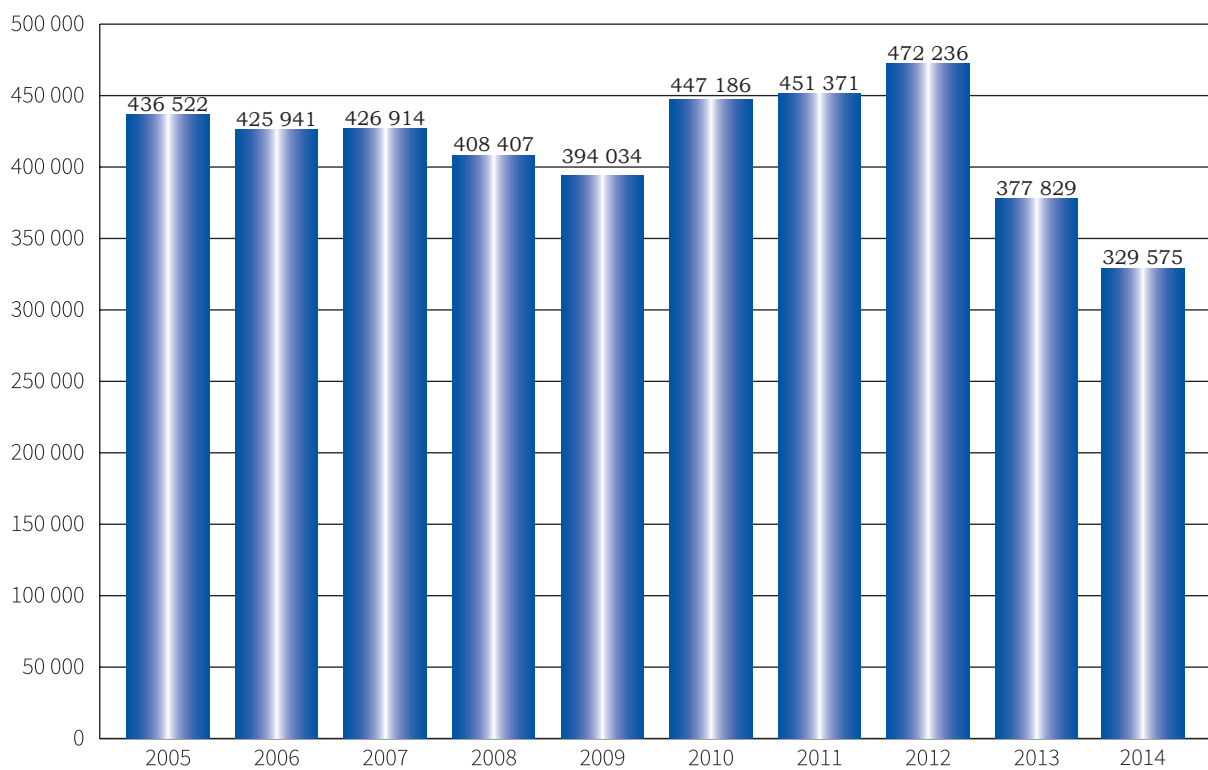
19. számú tábla
Az egyes költségvetési előirányzatok alakulása (millió Ft, %) a 2010–2014. években

Megnevezés	2010.		2011.		2012.		2013.		2014.		Index %	
	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	előirányzat	teljesítés	2013/2012 előirányzat	2013/2012 teljesítés
Személyi juttatás	19 189	19 168	21 082	20 418	24 413	24 001	24 656	24 656	25 011	25 354	101	103
Munkaadót terhelő járulék	5 013	5 034	5 534	5 301	6 405	6 381	6 470	6 581	6 884	7 075	106	108
Dologi kiadás	3 090	3 775	3 573	3 665	4 095	4 002	4 180	4 148	3 739	3 647	89	88
Egyéb működési és felhalmozási célú kiadások	89	74	92	158	120	1 678	133	2 365	634	943	477	40
Felújítások	30	34	30	32	30	60	30	254	30	3	1	1
Beruházások	1 121	1 423	1 780	1 040	835	1 478	1334	1 673	1 225	1 080	92	65
Fejezeti tartalék	–	–	–	–	972	–	–	–	733	–	–	–
Összesen	28 532	29 508	32 091	30 614	36 870	37 600	36 803	39 677	38 256	38 102	104	96

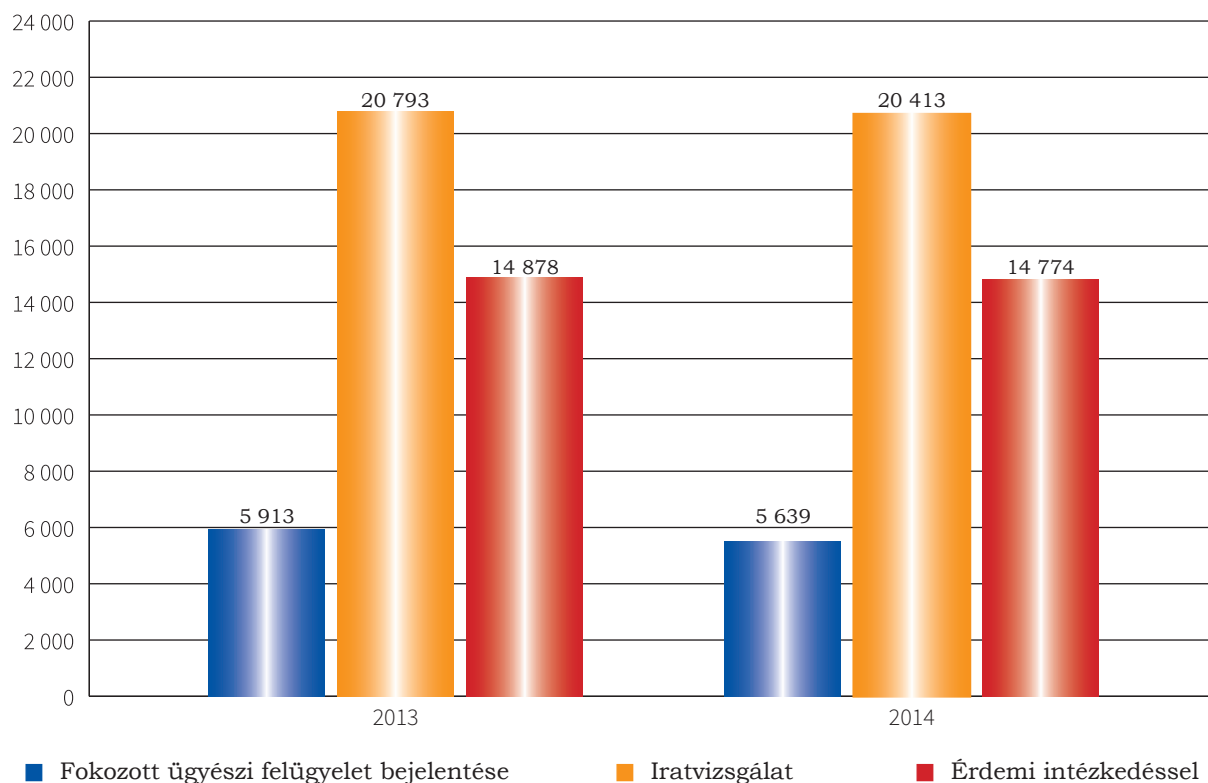
1. számú ábra
Ügyforgalom és trend az elmúlt 10 évben

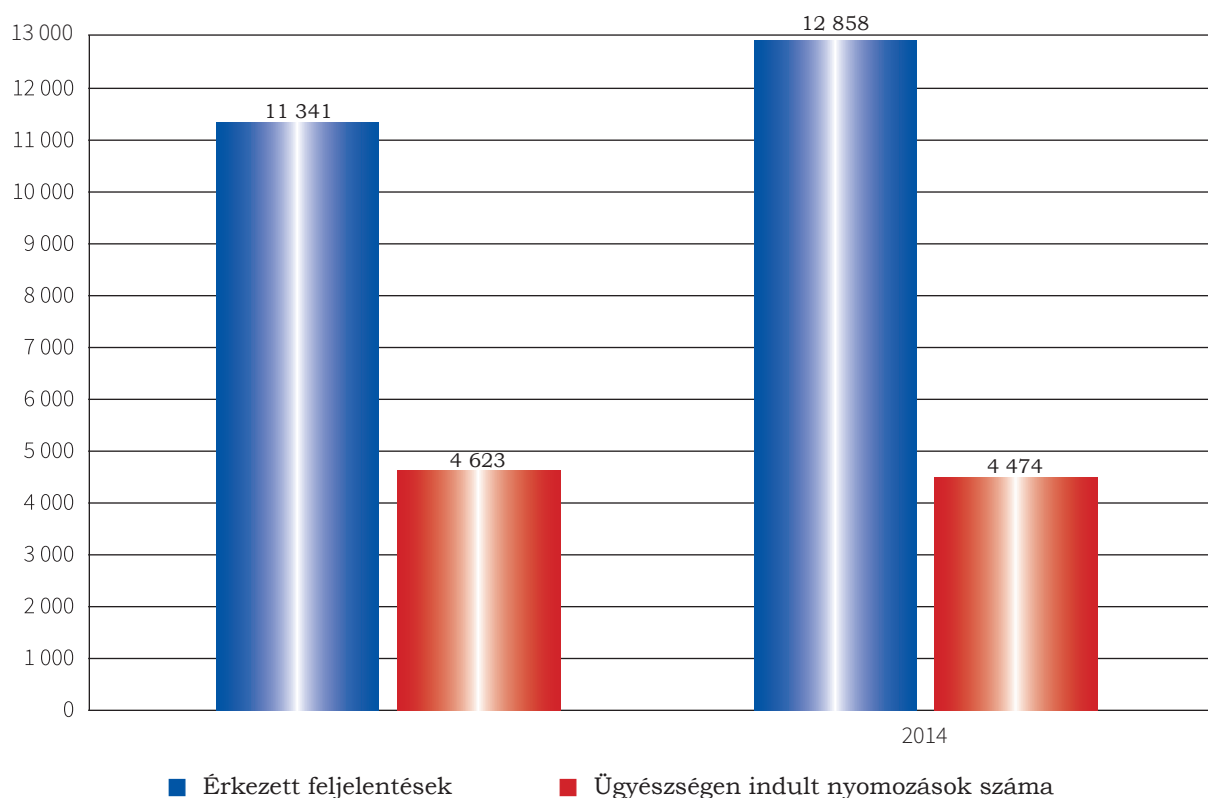
2. számú ábra
Regisztrált bűncselekmények számának alakulása a 2005–2014. években

3. számú ábra

Fokozott ügyési felügyeleti tevékenység a 2013–2014. években

4. számú ábra

Ügyészségi nyomozások adatai a 2013–2014. években

5. számú ábra
**Az ügyészek, alügyészek és fogalmazók számának alakulása
a 2005–2014. években**

